

VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg: Formannskapet
Møtestad: Voldsfjorden, Volda rådhus
Dato: 08.05.2018
Tid: 12:00

Forfall skal snarast meldast til servicekontoret/utvalsekretær på telefon 70 05 87 00 eller postmottak@volda.kommune.no, som kallar inn vara. Varamedlemer møter difor berre etter eiga innkalling.

Folkevalde, både medlemer og varamedlemer, plikter å møte jf. kommunelova § 40 nr. 1, med mindre det ligg føre gyldig forfall.

Den som ønskjer å stille spørsmål om sin habilitet i ei sak, jf. forvaltningslova § 6 og kommunelova § 40 nr. 3, skal melde dette til utvalsekretær i god tid før møtet. Dette også grunna eventuell innkalling av varamedlem, jf. forvaltningslova § 8, 3. ledd.

Møtet er ope for publikum, men kan verte lukka ved handsaming av saker som inneheld informasjon som er unnateke offentlegheit.

Saksdokumenta er lagt ut til offentleg ettersyn på Volda kommune si heimeside <https://innsyn.ssikt.no/volda/dmb> og på servicekontoret.

Jørgen Amdam
ordfører

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 77/18	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 78/18	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte
OS 55/18	Landbruksdirektøren - Presentasjon av nasjonal jordvernsstrategi
OS 56/18	Wenaas Kapital AS - Kjøp av tomt Øvre Rotset Næringsområde
PS 79/18	Høyring - Desentralisering av oppgåver til regionalt folkevalt nivå
PS 80/18	Orienteringssaker
OS 57/18	Drøfting bompengar Volda tunnel
OS 58/18	Søknad om tilskot til Naturfestivalen 2018
OS 59/18	Søknad om økonomisk støtte til kulturelt arrangement 02.06.18
OS 60/18	Søknad om støtte til Kreftforeningens innsamlingsaksjon 2018
OS 61/18	Søknad om tilskot til Nordisk Treff 28.06.18-01.07.18
OS 62/18	Etablering av Utviklingsforum for Ålesund lufthavn Vigra AS
OS 63/18	Krav om to nye vegar frå Håmyrfeltet og ned til sentrum
OS 64/18	Forsøpling - vi har alle eit ansvar!
OS 65/18	Møre og Romsdal fylkeskommune - Sunnmøre kammermusikkfestival har fått innvilga eittårig driftstilskot
OS 66/18	Samferdselsdepartementet - Høring - ny konkurranse om regionale ruteflyginger i Sør-Noreg frå 1. april 2020

VOLDA KOMMUNE

- OS 67/18 **Oppretting av heimevernsnemder i Møre og Fjordane
heimevernsdistrikt 11**
- OS 68/18 **Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda**
- OS 69/18 **Kommuesektorens organisasjon (KS) si høyringsuttale til
ekspertutvalget sin rapport om regionreforma**
- OS 70/18 **Møre og Romsdal fylkeskommune - Den norske
dokumentarfilmfestivalen har fått innvilga eittårig
driftstilskot**
- OS 71/18 **Møre og Romsdal 110-Sentral KF - vedrørende økt
brukerbetaling for nødmeldetjenesten 110**

PS 77/18 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 78/18 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

OS 55/18 Landbruksdirektøren - Presentasjon av nasjonal jordvernsstrategi

OS 56/18 Wenaas Kapital AS - Kjøp av tomt Øvre Rotset Næringsområde

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Sonja Håvik

Arkivsak nr.: 2018/897

Arkivkode: 023

Utvalsaksnr **Utval**
79/18 Formannskapet

Møtedato
08.05.2018

HØYRING - DESENTRALISERING AV OPPGÅVER TIL REGIONALT FOLKEVALT NIVÅ

Administrasjonen si tilråding:
Saka vert lagt fram utan tilråding.

Vedleggsliste:

Rapport om desentralisering av oppgaver til regionalt folkevalt nivå - høyringssvar frå Møre og Romsdal fylkeskommune.
Protokoll fylkesutvalet 11.04.2018.

Saksopplysningar/fakta:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt rapporten «Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene» på brei høyring. Svarfrist er sett til 9. mai.

Rapporten er utarbeidd av eit ekspertutval sett ned av KMD våren 2017. Arbeidet vart leia av professor Terje P. Hagen, Universitetet i Oslo. Ein presentasjon av rapporten er tilgjengeleg på departementet si nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekspertutvalg-foreslar-nye-oppgaver/id2588272/>

Utvalet sitt mandat

Utvalet, som vart sett ned etter eit oppmodingsvedtak i Stortinget, fekk i mandat å vurdere overføring av ytterlegare oppgaver og ansvar frå staten til dei nye fylkeskommunane. Det skulle rettast særleg merksemd på ansvar, oppgaver og mynde som støttar opp under fylkeskommunen si samfunnsutviklar-rolle. Generalistkommuneprinsippet skulle leggest til grunn. Oppgåvefordelinga skulle også ta omsyn til brukarane sine behov, lokalt sjølvstyre og deltaking, samt nasjonale mål.

Utvalet sine retningslinjer for oppgåvefordeling

Utvalet har vidareutvikla Oppgåvefordelingsutvalget sine retningslinjer for fordeling av oppgåver mellom forvaltningsnivåa, og vurdert oppgåver og ansvar etter følgjande fem retningslinjer (s. 9):

1. «Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer
4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning»

Fylkesrådmannen har gitt følgjande vurderingar av saka:

Fylkesrådmannen meiner ekspertutvalet har levert ei svært god utgreiing av kva rolle og kompetanse fylkeskommunane har i dag – og kva potensiale som ligg i det regionale folkevalte nivået.

Ekspertutvalet sine forslag dekker godt dei oppgåver som fylkestinget tidlegare har foreslått overført til fylkeskommunane.

Fylkesrådmannen støttar utvalet sine vurderingar av den stadig meir sektoriserde staten. Det er behov for at fylkeskommunane får fleire verkemidlar til å ivareta den samordnande rolla som sikrar at sektorane sine mål og tiltak blir vurdert i forhold til heile fylket sine interesser og behov.

I ein situasjon der landet framleis skal ha mange små kommunar er også fylkeskommunen si rolle som rettleiar og samarbeidspartnar for kommunane viktig å vidareutvikle. Ekspertutvalet sitt forslag legg til rette for styrking av det regionale samarbeidet.

Fylkesrådmannen støttar dei fem prinsippa for oppgåvefordeling som er lagt til grunn. Desse er i rapporten følgd opp gjennomgåande for alle politikkområda. Det inneber at dei fleste av oppgåvene som blir foreslått overført bygger vidare på det fylkeskommunane allereie har eit ansvar for. Dei nye oppgåvene vil gi oss fleire verkemidlar til å ivareta dette ansvaret. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar, gi forenklingar for kommunane, og ikkje minst vitalisere fylkesdemokratiet og gjere det meir interessant å vere med i fylkespolitikken.

Fylkesrådmannen er samd med KS i at dersom vi får ei brei gjennomføring av ekspertutvalet sine forslag, vil regionreforma kunne bli ein demokrati-, samordnings-, effektiviserings- og nærleiksreform.

Det vert vist til fylkesrådmannen sitt saksframlegg, som belyser vurderingar innanfor dei ulike politikkområda.

Fylkesutvalet gjorde i møte 11.04.2018, slik innstilling til fylkestinget:

1. *Møre og Romsdal fylkeskommune er einig i dei prinsipp og vurderingar som ekspertutvalet har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgåver. Fylkestinget viser til dei grunngjevingar som blir gitt av fylkesrådmannen i saksframlegget.*
2. *Dei oppgåvene som blir anbefalt overført vil styrke fylkeskommunane i utøving av rolla som regionale samfunnsutviklarar. Forslaget vil gi fylkeskommunane fleire verkemidlar til å ivareta dei ansvarsområda som allereie ligg til det folkevalte regionale nivået. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar og gi forenklingar for kommunane.*
3. *Forslaga frå ekspertutvalet vil bidra til å desentralisere makt, tydeliggjere politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.*
4. *Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.*
5. *Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting*
6. *I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:*

I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:

- Innovasjon Norge: I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, ønskjer Møre og Romsdal fylkeskommune at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i regionen, og dette bør sjåast i samanheng med arbeidet elles i regionen.

- Prosess: Ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.

- Kompetansepolitikk: Ekspertutvalet legg til grunn at universiteter og høgskeolar bør samarbeider tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Møre og Romsdal fylkeskommune vil i den samanheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskeolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.

- Kollektivtrafikk: Møre og Romsdal fylkeskommune er samd i forslaget frå Trøndelag fylkeskommune om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.

- Taxi: Ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk regional løyvemyndigheit. Det er viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.

- Klima og miljø: På bakgrunn av erfaringane som er gjort i vassforvaltningsarbeidet vil Møre og Romsdal fylkeskommune trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane.

- **Akvakultur:** Fylkeskommunane bør også få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.

- **Vassforvaltning:** Møre og Romsdal fylkeskommune forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget frå KLD/OED i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.

- **Ressursforvaltning og oljeselskapa:** Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbyggar å informere regionale myndigheiter om moglegheitsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa.

Bibliotek: I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.

- **Kulturvern:** Det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmyndet. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Døme på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.

- **Spelemidlar til idrett:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemidlar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningssamansetning blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemidlar bør derfor vidareførast.

- **Bufetat og familievern:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernet.

- **Regional planlegging:** Møre og Romsdal fylkeskommune ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten ikkje berre til å delta i utarbeidinga regionale planar, men og til å følge dei opp.

- **Heilskapleg samfunnsutvikling:** Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at omsynet til heilskapleg samfunnsutvikling i dei nye fylka blir vekta høgare enn sektorane sine særinteresser i den vidare behandlinga av regionreforma og i vurderinga av kva oppgåver som skal overførast frå staten til det folkevalte regionale nivået.

Vurdering og konklusjon:

Det vert synt til fylkesrådmannen si saksutgreiing som belyser problemstillingane omkring desentralisering og oppgaveoverføring i samband med regionreforma og tilråding frå

fylkesutvalet 11.04.2018 til fylkestinget. Høyringsfristen er 9. mai. Formannskapet vert invitert til å vurdere ev uttale. Saka vert lagt fram utan innstilling.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Møre og Romsdal fylkeskommune

Møre og Romsdal
fylkeskommune

saksframlegg

Dato:	Referanse:	Vår saksbehandlar:
13.03.2018	38260/2018	Ingunn Bekken Sjøholm

Saksnr
U 28/18
T 11/18

Utval
Fylkesutvalet
Fylkestinget

Møtedato
11.04.2018
23.04.2018

Rapport om desentralisering av oppgaver til regionalt folkevalt nivå - høyringssvar frå Møre og Romsdal fylkeskommune

Bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt rapporten «Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene» på brei høyring. Svarfrist er sett til 9. mai.

Rapporten er utarbeidd av eit ekspertutval sett ned av KMD våren 2017. Arbeidet vart leia av professor Terje P. Hagen, Universitetet i Oslo. Ein presentasjon av rapporten er tilgjengeleg på departementet si nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekspertutvalg-foreslar-nye-oppgaver/id2588272/>

Utvalet sitt mandat

Utvalet, som vart sett ned etter eit oppmodingsvedtak i Stortinget, fekk i mandat å vurdere overføring av ytterlegare oppgaver og ansvar frå staten til dei nye fylkeskommunane. Det skulle rettast særleg merksemd på ansvar, oppgaver og mynde som støttar opp under fylkeskommunen si samfunnsutviklar-rolle. Generalistkommuneprinsippet skulle leggest til grunn. Oppgåvefordelinga skulle også ta omsyn til brukarane sine behov, lokalt sjølvstyre og deltaking, samt nasjonale mål.

Utvalet skriv følgande om sitt oppdrag (s. 9-10):

«Utvalget tolker Stortingets vedtak om regionreformen som et svar på to utfordringer. For det første har det de siste årene skjedd en betydelig vekst og oppdeling i den statlige forvaltningen, særlig i direktoratene og direktoratsliknende enheter. Dette har gitt en sektorisert forvaltning med lavere grad av samordning enn ønskelig. For det andre vil mange kommuner etter første fase av kommunereformen fortsatt ha få innbyggere. Fylkeskommunene har et potensial til å forsterke sin rolle som partner og veileder for kommunene – blant annet i form av fagkompetanse og som deltaker i kommunenes utviklings- og planarbeid.

Det er i tillegg en utfordring at fylkeskommunenes legitimitet, og interessen for fylkesdemokratiet, er noe lavere enn interessen for kommune-demokratiet og våre nasjonale demokratiske institusjoner. Dette har sammenheng med at fylkeskommunene har hatt få oppgaver som har

avspeilet konfliktdimensjonene i norsk politikk. Skal fylkeskommunen oppnå økt politisk oppmerksomhet, må de nye oppgavene i større grad enn tidligere reflekteres sentrale politiske konfliktdimensjoner og ha betydning for innbyggerne.»

Utvalet sine retningslinjer for oppgåvefordeling

Utvalet har vidareutvikla Oppgavefordelingsutvalget sine retningslinjer for fordeling av oppgaver mellom forvaltningsnivåa, og vurdert oppgaver og ansvar etter følgjande fem retningslinjer (s. 9):

1. «Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer
4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning»

I tillegg gjer utvalet følgjande vurderingar (s. 10):

«Utvalget er enig med flertallet i Stortinget i at oppgavefordelingen må endres for å løse grunnleggende samfunnsutfordringer landet står overfor på en bedre måte enn i dag. Utgangspunktet for utvalgets vurderingar er derfor at overføring av oppgaver skal bidra til tydeligere ansvarsfordeling, mer effektiv ressursbruk og bedre tjenester til innbyggere og næringsliv.

Dagens samfunnsutfordringer er grense- og sektoroverskridende. Det stilles krav til omstilling i næringslivet, innovasjon i offentlig sektor, integrering, kutt i klimagassutslipp og tilpasning til nye klima- og miljøvilkår. Innbyggere og næringsliv har behov for tjenester og tilrettelegging fra flere forvaltningsnivåer og sektorer. Nasjonal, regional og lokal politikk og forvaltning må virke sammen. Å samle oppgaver i ett folkevalgt organ og én administrasjon, vil legge til rette for mer koordinert offentlig virkemiddel- og ressursbruk i forvaltningen.

Utvalget mener representativitet, deltakelse og åpenhet er grunnleggende demokratiske verdier som kan styrkes gjennom å flytte oppgaver fra staten til fylkeskommunen. Overføring av oppgaver fra stat til fylkeskommune vil bidra til at makten fordeles i samfunnet og til at interessen for fylkesdemokratiet kan styrkes. Fylkeskommunen må ha klart definerte oppgaver, og de veivalg fylkeskommunen gjør må ha relevans og konsekvenser for innbyggere og næringsliv.

Utvalget mener regionreformen og ny fylkesstruktur legger grunnlag for en substansiell oppgaveoverføring til fylkeskommunen. Regionreformen legger dermed grunnlag for at sentrale oppgaveområder for samfunnsutviklingen i ulike deler av landet bedre kan ses i sammenheng og underlegges politisk diskusjon nærmere de som berøres av prioriteringar og tiltak.»

Utvalet sine forslag

Utvalet si tilnærming er å bygge opp under dei oppgåver og roller fylkeskommunen allereie har som tenesteytar, samfunnsutviklar, planmynde og som bindeledd i forvaltninga. Dei peiker på tre store politikkfelt der fylkeskommunane bør ha oppgåver og handlingsrom til å bygge opp ein sterk og tydeleg regional politikk. Dei legg til grunn at politikken og prioriteringane på desse felta er avgjerande for samfunnsutviklinga i det enkelte fylke og at det her er nødvendig med ei tilpassing til regional kontekst og føresetnader. Desse område er:

- arealbruk, naturverdiar, miljø/klima og samferdsel
- verkemidlar for næringsutvikling og kompetanse
- verkemidlar og tenesteoppgåver som er viktige for folks helse, trivsel og levekår

Utvalet foreslår følgjande oppgåveoverføringar til fylkeskommunane (oppsummeringa s. 10-14):

«Næring, kompetanse og integrering

- ✓ Oppdragsgiveransvar for minst halvparten av det offentleges midler som i dag forvaltes av Innovasjon Norge. Eierandel i Innovasjon Norge på mellom 50 og 66 prosent.
- ✓ Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Siva. Siva nedlegges.
- ✓ Ansvar for om lag halvparten av det offentleges innsats for næringsrettet forskning som i dag ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes etter modell av Regionale forskingsfond.
- ✓ Ansvar for Regionalt næringsprogram som i dag ligger til fylkesmannen. Midlene til investeringer og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene) overføres fra Landbruks- og matdepartementet til fylkeskommunene som gir oppdrag til Innovasjon Norge.
- ✓ Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Distriktssenteret. Distriktssenteret nedlegges.
- ✓ Ansvar for om lag halvparten av midlene over tilskuddsordningen Arktis 2030 som involverer nordnorske aktører overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge. Ansvaret ligger i dag til Utenriksdepartementet. Utvalget mener staten bør vurdere å gi fylkeskommunene i Nord-Norge et mer aktivt og formelt ansvar for å delta og forberede møter i Arktisk Råd.
- ✓ Ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV.
- ✓ Ansvar for å legge til rette for å finansiere opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over ordinære bevilgninger til universiteter og høgskoler eller over fylkeskommunenes budsjetter til videregående opplæring og fagskoler. Det omfatter blant annet ansvar for ulike tilskudd som i dag ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Kompetanse Norge nedlegges.
- ✓ Ansvar for store deler av oppgavene som i dag ligger til IMDi, herunder veiledning av kommunene, utbetaling av tilskudd til kommunene, kompetansetiltak og bosetting. Utbetaling av integreringstilskuddet og gjenværende oppgaver av nasjonal karakter kan overføres til ansvarlig departement. IMDi nedlegges.

Samferdsel

- ✓ Ansvar for kjøp av fylkesinterne togruter og kjøp av togruter mellom henholdsvis Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo, som i dag ligger til Jernbanedirektoratet. Ansvar for grenseoverskridende togruter forutsetter et nært samarbeid mellom fylkeskommunene, for eksempel ved at Østfold, Akershus og Buskerud tar et vertskommuneansvar som det største jernbanefylket.
- ✓ Ansvar for forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd som i dag ligger til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Klima, miljø og naturressurser

- ✓ Ansvar for klima- og miljøoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av forurensingsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage.
- ✓ Fylkeskommunene får et regionalt samordningsansvar på klimaområdet knyttet til oppfølgingen av klimaloven.
- ✓ Myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til utbygging av vannkraft på 1-10 MW og vindkraft over 1 MW/fem turbiner som i dag ligger til NVE. Fylkeskommunene kan benytte NVE i saksbehandlingen.

Kultur og kulturminnevern

- ✓ Ansvar for prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter og som i dag ligger til Norsk Kulturråd.
- ✓ Ansvar for samtlige institusjoner innenfor kapittel 323 Musikk og scenekunst, post 60 Landsdelsmusikerne i Nord-Norge, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og post 73 Region- og distriktsopera som i dag ligger til Kulturdepartementet. Fra post 70 under samme kapittel overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester.
- ✓ Flertallet av tilskuddene som finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslår også overført.
- ✓ Ansvar for flertallet av museer som finansieres over kapittel 328 Museum og visuell kunst, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Flertallet av tilskudd som i dag finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslår også overført.
- ✓ Ansvar for investeringsmidler tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som i dag ligger til Kulturdepartementet (kapittel 322 Bygg og offentlige rom, post 70 Nasjonale kulturbygg).
- ✓ Ansvar for forvaltning av spillemidler til kulturbygg, Den kulturelle skolesekken, Musikkutstyrsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafftak for sang og Ordningen for historiske spill som i dag ligger til Kulturdepartementet.
- ✓ Ansvar for forvaltning av spillemidler på biblioteks-, arkiv- og museumsfeltet som i dag ligger til Nasjonalbiblioteket, Arkivverket og Kulturrådet. Spillemidlene til idrettsanlegg i kommunene foreslås fordelt direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i Kulturdepartementet.
- ✓ Ansvar for hovedmengden av førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet som i dag ligger til Riksantikvaren. Ansvaret for relevante tilskuddsordninger foreslås lagt til fylkeskommunene.

Helse og levekår

- ✓ Ansvar for folkehelseoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av oppgaver knyttet til tilsyn. Ansvar for tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid som i dag ligger til Helsedirektoratet og fylkesmannen.

- ✓ Ansvar for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) som i dag ligger til Statped, og overtar ansvaret for veiledning og støttetjenester overfor kommunene. Ansvar for statens spesialskole i Skådalen foreslås overført til Oslo kommune som må ivareta et landsdekkende tilbud. Øvrige oppgaver i Statped kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Statped nedlegges.
- ✓ Ansvar for barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon som i dag ligger til Bufetat. Ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år forblir statlige. Bufetat legges ned. Bufdir beholdes som fagdirektorat for barnevernet.
- ✓ Ansvar for familievernnet som i dag ligger til Bufetat.

Utvalgets forslag innebærer at fylkeskommunen får forvaltningsansvar for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor de oppgaveområdene som foreslås overført, og som i dag er lagt til departementer, direktorater og fylkesmannen. Utvalgets forslag medfører nedleggelse av fem statlige institusjoner: IMDi, Kompetanse Norge, Statped, Distriktssenteret og Siva. I tillegg medfører det nedleggelse av Bufetat. Flere av oppgavene til departementer og direktorater som oppdragsgiver, fagorgan og/eller forvalter reduseres vesentlig.

Regional planlegging

Utvalget støtter regjeringens forslag til tiltak for å styrke regional planlegging som virkemiddel. Videre foreslår utvalget:

- å tydeliggjøre og forankre statens plikt til deltakelse og oppfølging av regionale planer i plan- og bygningsloven.
- å vurdere hvordan fylkesmannen kan innta en tilsynsrolle overfor statlige etater med hensyn til faktisk deltakelse i planprosesser og oppfølging i tråd med plan- og bygningsloven.
- å utvikle fastere prosedyrer for å sette samfunns mål for KVVU-arbeidet i den innledende idéfasen i KS-systemet, og for tilsvarende prosesser for vurdering av andre store statlige investeringer.
- at regionale planbestemmelser videreutvikles og formidles som et virkemiddel for en langt større bredde av temaer enn hvordan det brukes i dag.
- at det i plan- og bygningsloven åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan tre inn i myndigheten til kommunestyret og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal plan med juridisk bindende virkning.
- at staten aktivt bruker muligheten til å gi tydelige nasjonale forventninger til regional planlegging som virkemiddel for gjennomføring av nasjonal politikk.

Utvalget foreslår at ansvar for planjuridisk veiledning av kommunene som i dag ligger til fylkesmannen, overføres til fylkeskommunene. Utvalget mener det er viktig å gjennomgå sektorlover med sikte på bedre harmonisering til plan- og bygningsloven.

Utvalget mener regionreformen legger grunnlag også for ytterligere utredning av endringer:

- Det bør utredes overføring av barnevernsoppgavene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen.
- Det bør utredes overføring av ansvar for tilskuddsordningene innenfor arbeidsmarkedsopplæringen og bedriftsintern opplæring som i dag ligger til NAV, til fylkeskommunene.

- Staten bør kartlegge dagens tilsyns- og klagehemler overfor fylkeskommunen med sikte på en reduksjon av antall hjemler og sterkere ansvarliggjøring av fylkeskommunen.
- Spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.»

Finansieringen av fylkeskommunen

Utvalet gjer følgjande vurdering av finansieringa av fylkeskommunane (s. 14):

«Utvalget mener fylkeskommunen i hovedsak bør finansieres av frie inntekter (skatteinntekter og rammetilskudd). I en overgangsperioden kan det være aktuelt at midlene kan fordeles særskilt (over den såkalte tabell c i grønt hefte). Øremerkede ordninger og tilskuddsmidler bør innrettes slik at fylkeskommunene, innenfor hovedformålet med ordningene, får en større grad av frihet til å prioritere og målrette ordningene til regionale behov. Det understrekes likevel at endringer i rammetilskuddet basert på befolkningsgrunnlag vil gi et skjevt utgangspunkt ved overføring av finansieringsansvaret av kulturinstitusjonene ettersom dette må justeres i forhold til hvor de faktisk er lokalisert. Dette basert på at alle fylker ikke har institusjoner som omfattes av endringen.»

Tidigare vedtak i fylkestinget om oppgåvefordeling mellom forvaltningsnivåa

Fylkestinget i Møre og Romsdal har dei siste åra gitt fleire høyringsuttalar om oppgåvefordeling mellom forvaltningsnivåa.

- Sak T-09/06: Forvaltningsreform – oppgåver og prinsipp- Høyringsuttale på KS sine rapportar "Sterke regioner. Premisser, oppgaver og inndeling ved en forvaltningsreform" og "Kommunene og forvaltningsreformen".
- Sak T-79/14: Framtidig regionreform - Møre og Romsdal som eige fylke
- Sak T-7/15: Prinsipp for det folkevalte regionale nivået:
https://einnsyn.mrfylke.no/application/get_document/774205?hash=d831ccf8f8f7a92577854024888246d7

Vurdering

Fylkesrådmannen meiner ekspertutvalet har levert ei svært god utgreiing av kva rolle og kompetanse fylkeskommunane har i dag – og kva potensiale som ligg i det regionale folkevalte nivået.

Ekspertutvalet sine forslag dekker godt dei oppgåver som fylkestinget tidlegare har foreslått overført til fylkeskommunane.

Fylkesrådmannen støttar utvalet sine vurderingar av den stadig meir sektoriserste staten. Det er behov for at fylkeskommunane får fleire verkemidlar til å ivareta den samordnande rolla som sikrar at sektorane sine mål og tiltak blir vurdert i forhold til heile fylket sine interesser og behov.

I ein situasjon der landet framleis skal ha mange små kommunar er også fylkeskommunen si rolle som rettleiar og samarbeidspartnar for kommunane viktig å vidareutvikle. Ekspertutvalet sitt forslag legg til rette for styrking av det regionale samarbeidet.

Fylkesrådmannen støttar dei fem prinsippa for oppgåvefordeling som er lagt til grunn. Desse er i rapporten følgt opp gjennomgåande for alle politikkområda. Det inneber at dei fleste av oppgåvene som blir foreslått overført bygger vidare på det fylkeskommunane allereie har eit ansvar for. Dei nye oppgåvene vil gi oss fleire

verkemidlar til å ivareta dette ansvaret. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar, gi forenklingar for kommunane, og ikkje minst vitalisere fylkesdemokratiet og gjere det meir interessant å vere med i fylkespolitikken.

Fylkesrådmannen er samd med KS i at dersom vi får ei brei gjennomføring av ekspertutvalet sine forslag, vil regionreforma kunne bli ein demokrati-, samordnings-, effektiviserings- og nærleiksreform.

Nedanfor følger fylkesrådmannen si vurdering av forslaga på dei ulike politikkområda.

Næring, forskning og innovasjon

Generelt meiner fylkesrådmannen at større grad av regionalisering (og samanfall med dei nye fylkeskommunane) av funksjonane til SIVA, Innovasjon Norge (IN) og Regionalt forskingsfond (RFF) vil styrke arbeidet med regional utvikling og gjere desse instrumenta endå meir målretta og effektfulle. Nærleiken til regionalt næringsliv og kommunane gir eit godt grunnlag for å mobilisere til forskings-, utgreiings- og innovasjonsretta aktivitet. Det vil også styrke samarbeidet mellom kunnskapsmiljø, bedrifter og myndigheiter i fylket.

✓ *Auka oppdrag frå fylkeskommunane til Innovasjon Norge*

Ved å overføre oppdragsgivaransvar for fleire av midlane som går til Innovasjon Norge til fylkeskommunane, kan fylkeskommunane kople innretning og fordeling av midlar i tråd med utfordringane i regionane. Fylkeskommunen har det overordna strategiske ansvaret for samfunnsutviklinga, og utarbeider strategiar og planar med høg medverking frå næringsliv, resten av virkemiddelapparat, regional stat, og øvrig del av offentlig sektor. Ved å gi oppdragsgivaransvar til fylkeskommunane blir midlane prioritert i tråd med dei viktigaste prioriteringane i den enkelte region.

I tillegg til forslaga frå ekspertutvalet, vil fylkesrådmannen foreslå følgjande oppgåveoverføring: Under programkategori 13.50 finansierer KMD omstillingsprogram for område med akutt reduksjon i arbeidsplassar. Fylkeskommunane vart tildelt 112 millionar kroner til dette formålet i 2018, og av dette er 10 millionar til ekstraordinære statlege omstillingsmidlar til Andøy kommune og 15 millionar kroner til gjennomføringskostnader til Innovasjon Norge.

I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, meiner fylkesrådmannen at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i regionen, og dette bør sjåast i samanheng med arbeidet elles i regionen.

• *Auka fylkeskommunalt eigarskap i Innovasjon Norge*

Eigarskapet i Innovasjon Norge bør, som forslaget peiker på, reflektere auka oppdragsgivaransvar frå fylkeskommunane til Innovasjon Norge. Staten bør, i tråd med utvalet sitt forslag, framleis ha moglegheit til å gi oppdrag for verkemidlar der nasjonalt perspektiv og konkurranse er avgjerande.

- *Styrke fylkeskommunane sine verkemiddel for forskning (RFF)*

Fylkesrådmannen støttar utvalet sitt forslag om å overføre meir av dei næringsretta forskingsmidlane til RFF. Det er ei god løysning å halde fram praksisen med at det er fylkeskommunane som gir retning for midlane og tildeler, samtidig som Forskningsrådet sin kompetanse blir brukt i vurderingane. Dette sørger for at den regionale forvaltninga av forskingsmidlar er i tråd med kravet om høg fagleg kvalitet i forskinga. Evalueringa av RFF viser at RFF klarer å mobilisere nye bedrifter til forskning, og at det ikkje er kvalitetsmessig forskjell på prosjekt som blir gitt støtte gjennom RFF og gjennom Forskningsrådet.

- *SIVA overførast til fylkeskommunane*

Fylkesrådmannen er positive til at oppgåver i SIVA blir overført til fylkeskommunane. Fylkeskommunane er i dag, saman med fleire, programeigar i næringshageprogrammet. SIVA har operatørrollen. Fylkeskommunane er medfinansiarar av inkubatorprogrammet som SIVA er operativt ansvarleg for. Fram til 2016 delfinansierte vi også næringshageprogrammet. Næringshagane og inkubatorane utgjør ein viktig del av innovasjonsinfrastrukturen i fylket, og fylkeskommunane bør i større grad enn i dag kunne påverke innhald og opptak i dei to programma.

SIVA's eigendomsportefølje er knytt til strategisk viktige område for næringsutvikling, kompetanse og forskingsmiljø. Slike investeringar må sjåast i samanheng med øvrig arbeid for å løfte entreprenørskap og innovasjon, og det er naturleg at dette blir overført til fylkeskommunane.

- *IBU-midlane overførast til fylkeskommunane*

Forslaget om å samle dialogen med Innovasjon Norge hos ein aktør, er eit godt forslag for å få ein meir heilskapleg og tydeleg arbeidsdeling. Dette vil også gi betre kopling av fylkeskommunen sin tildeling av tilskot til kompetanse og rekruttering i landbruket.

Distriktssenteret

Møre og Romsdal fylkeskommune har hatt god dialog med Distriktssenteret sidan starten, formalisert i ein samarbeidsavtale. Vi har brukt Distriktssenteret som kunnskapsleverandør, og til dels for å hauste og formidle erfaringar frå regionalt utviklingsarbeid i Møre og Romsdal. Samarbeidet har fungert bra, og leveransane har hatt god kvalitet. Likevel har det heile vegen framstått som uklart kva rolle Distriktssenteret skal ha i distrikts- og regionalpolitikken. Og roller og oppgåver har endra seg undervegs, fordi Kommunaldepartementet har endra sin bruk av Distriktssenteret i takt med endra politikk, frå distriktsutvikling til byregionutvikling og kommunereform. Fellesnemnaren, trass skiftande oppgåver, er at det handlar om lokal og regional samfunnsutvikling. Dette blir løyst best av det regionale nivået, fylkesrådmannen er derfor einig med ekspertutvalet i at Distriktssenteret kan leggjast ned og oppgåvene overførast til fylkeskommunane.

Kompetansepolitikk

Generelt: Fylkesrådmannen delar utvalet si vurdering av at ei meir systematisk regional koordinering av innsats og ressursar, gjennom felles regional strategi for kompetansepolitikk, vil kunne gi betre måloppnåing på området. Fylkesrådmannen er samd i at nokon bør ha den samla oversikten over kompetansetilbodet og etterspurnaden i regionen og ha ansvar for den samla kompetansepolitikken,

herunder ansvaret for å stimulere og koordinere etterspurnaden og tilpasse tilbudssida. Behovet for at nokon tek den koordinerande rolla på kompetanseområdet har vorte større i takt med at omstillingskrava for nærings- og arbeidslivet har auka.

Det ligg ein merverdi i å knytte kompetansepolitikken nærmare ansvaret for vidaregåande skole, fagskolar, forskning, nærings- og innovasjonspolitikken. Universiteter og høgskolar bør samarbeide tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Fylkesrådmannen vil i den samanheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.

Forslaga:

- *Formalisere fylkeskommunen sitt ansvar for å kartlegge regionale kompetansebehov og formidle behovet til tilbydarar av utdanning og opplæring*
- *Verkemidlar og oppgåver knytt til karriereveiledning regionalt overførast frå Kompetanse Norge og NAV til fylkeskommunane*
- *Fylkeskommunen får ansvar for å legge til rette for å finansiere opplærings- og utdanningstiltak som ikkje er dekt over ordinære løyver til universitet og høgskolar, som ikkje er dekt over ordinære budsjett eller over fylkeskommunens budsjetter til vidaregåande opplæring og fagskoler. Dette omfattar mellom anna tilskot til studieforbund, Kompetansepluss og tiltak innanfor livslang læring.*

Forslaga er i tråd med konklusjonane frå arbeidet som fylkeskommunane har gjennomført i prosjektet «Betre balanse i tilbud og etterspørsel i regionale arbeidsmarked» (saman med KMD og KD). Kompetansepolitikken ligger i skjæringspunktet mellom utdannings-, arbeidsmarknads-, integrerings-, nærings-, og regionalpolitikken. Ein meir heilskapleg innsats på desse områda vil betre kunne svare på dei regionale behova. Samarbeid med arbeids- og næringslivet vil også bli meir koordinert og forenkla.

- *Tilbodet av fagutdanningar på vidaregåande skolar og fagskolar må tilpassast arbeidslivets skiftande behov*
Fylkesrådmannen meiner at prosessen for å få godkjenning bør gå raskare. Fylkeskommunane bør i større grad kunne dimensjonere studieplassar mellom fagområde. Planlegging av utdanningstilbod har ein altfor lang tidshorisont. Behova for kompetanse i arbeidslivet er i endring og dette skjer i stadig raskare tempo. Godkjenning av utdanningane forlenger planleggingshorisonten ytterlegare. Det er derfor svært viktig at det blir tatt tak i denne utfordringa. Sjølv opplæringstida fram til ferdig kandidat tar jo mellom 3 og 5 år både i vidaregåande og høgare utdanning.

- *Overføre tilskot innanfor arbeidsmarknadsopplæringa, bedriftsintern opplæring og støtte innanfor den ordinære utdanningssystemet for personar med nedsatt arbeidsevne, bør vurderast overført til fylkeskommunane*
Fylkesrådmannen meiner det er viktig å sjå utdanningsbehova for desse tilskotsmottakarane i samanheng med kompetansebehova for øvrig, og det synes derfor tenleg at også dette blir lagt til fylkeskommunane. Utfordringane her vil vere knytt til det øvrige hjelpeapparatet og det vil vere nødvendig med ein gjennomgang der en ser på korleis samhandlinga med andre fagetatar skal fungere.

I tillegg vil fylkesrådmannen framhalde at det ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og

beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.

Integrering

Kommunane skal framleis ha ansvaret for integrering av innvandrarak og flyktningar. Fylkesrådmannen ser at det kan vere fordelar ved å flytte oppgåver frå IMDi til fylkeskommunen. Det vil mellom anna bety at desse tenestene kan samordnast betre gjennom regionalpolitiske prioriteringar. Det vil også sikre ei betre og meir direkte kopling mellom ulike nivå av utdanning og andre deler av integreringsarbeidet. Fylkesrådmannen støttar derfor forslaget om å overføre store delar av IMDi sine oppgåver til fylkeskommunen: Dette gjeld først og fremst rettleiing og koordinering opp mot kommunar, forvaltning av tilskot, kompetanseutvikling og oppfølging av kommunar for å sikre rask busetnad. Ei sterkare rolle på integreringsfeltet forsterkar også fylkeskommunen sin rolle som samfunnsutviklar ved at vi kan sjå lokalsamfunnsutvikling, kultur og kompetanse i samanheng. Dette vil både gi økt kraft i arbeidet, men også innebære ei klar forenkling for kommunane som viktigaste aktør i integreringsarbeidet.

Samferdsel

Forslaget frå utvalet inneber at fylkeskommunane beheld sitt ansvar for kollektivtrafikken, og får kjøpsansvaret for lokale og regionale jernbanetenester. Saman med nyorganisering av vegadministrasjonen vil det da bli enklare å få til ein effektiv, heilskapleg og klimavennlig transportutvikling.

Tog

Sjølv om Møre og Romsdal ikkje er noko stort «togfylke» er fylkesrådmannen samd med ekspertutvalet i at kjøp av persontransport på jernbane bør sjåast i samanheng med fylkeskommunens øvrige ansvar på samferdselsområdet og i lys av rolla som samfunnsutviklar. Å overføre tilskotsansvaret for kjøp av jernbanetenester til fylkeskommunen er i tråd med retningslinjene for oppgåvefordelinga. Fylkesrådmannen støttar Trøndelags fylkeskommune sitt forslag om at dei overtar Trønderbanen og det blir inngått samarbeid med oss i Møre og Romsdal om Raumabanen.

Kollektivtrafikk

Fylkesrådmannen er samd i forslaget frå Trøndelag om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.

Vei

Overføring av SAMS vegadministrasjon er ikkje nemnt av ekspertutvalet, noko som er forståeleg på grunn av Stortingets vedtak. Fylkesrådmannen vil likevel vise til at prinsipp 2 for oppgåvefordeling: «Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen» må legge føringar her. Fylkesrådmannen delar også Trøndelag sin merknad om at oppdragsgivarane burde vurdert kor tenleg det er at Statens vegvesen, som part i saken, er gitt ansvaret for prosessen.

Taxi

Trøndelag fylkeskommune tek i sitt høyringssvar opp at ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk

regional løyvemyndigheit. Fylkeskommunane si interesse er at løyvesystemet oppretthaldast for å kunne sikre kundane ein akseptabel tenestekvalitet, kompetanse og informasjon både overfor sentralar, løyvehavarar og sjåførar. I tillegg er det viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.

Klima, miljø og naturressursar

Fylkesrådmannen meiner forslaget om å overføre klima- og miljøoppgåver frå Fylkesmannen vil styrke fylkeskommunen som fagleg rettleiar og samarbeidspartnar for kommunane. Det bør ryddast i kva oppgåver fylkeskommunen og Fylkesmannen gjer innan klima- og miljøfeltet, både av omsyn til samarbeidspartnarar, men og for å unngå dobbeltarbeid. Rettleiingssoppgåvene bør vere hos fylkeskommunen og vere tilpassa kommunane sitt behov.

Å få betre definert kva som skal vere fylkeskommunane sitt ansvar på klima- og miljøområdet kan vere med å løfte klima- og miljø som eige politikkområde. At fylkeskommunane får tilført nye økonomiske virkemidlar på klima- og miljøområdet frå Miljødirektoratet vil også vere viktig her.

Fylkesrådmannen vil på bakgrunn av erfaringane vi har gjort i vassforvaltningsarbeidet trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane, og ikkje bere til Fylkesmannen.

Akvakultur

Ekspertutvalet kjem ikkje med nye forslag til endringar når det gjeld oppgåver knytt til forvaltninga av akvakultur. Ekspertutvalet er einig i eit tidlegare forslag frå Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) om å delegerare ansvar og myndigheit innan akvakultur med tare/vasslevande planter til fylkeskommunen. Fylkesutvalet var einig i forslaget frå NFD då saka var på høyring i fjor.

Ekspertutvalet har ikkje gått inn på vurderingar av enkeltområde, men viser til at endringar i ansvarsdeling og myndigheit har blitt prøvd ut og vurdert. Her trekkjer dei fram Trøndelagsmodellen, der regionkontoret fikk vedtaksmyndigheit også etter sektorlovene i «kurante» saker. Ekspertutvalet viser til konklusjonen frå NFD i Prop. 84 S (2016-2017) om å ta vare på kompetansen hos sektormyndigheitene. Vårt innspel frå juni i fjor om at fylkeskommunane også bør få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova, er derfor ikkje følgt opp. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.

Når det gjeld myndigheit til å fatte vedtak etter forureiningslova, dyrevelferdslova og matlova er fylkesrådmannen einig i vurderinga frå Prop. 84 S. Sjølv om det kan gi ei meir samordna forvaltning å samle myndigheit til å fatte vedtak i ein institusjon, så er akvakulturforvaltninga kompleks og krev gode faglege vurderingar. Vi ser på det som ein fordel at vedtak blir tatt i eit fagmiljø som også behandlar andre sektorar og industri. Denne haldninga er ikkje delt av alle fylkeskommunane, t.d. synes Trøndelag og Hordaland å vere interessert i å få i gang pilotar der dei får ansvar etter desse lovene.

Artsforvaltning

Forslaget til ekspertutvalet er å flytte alt av artsforvaltning over til fylkeskommunen, inkludert rovvilt. Fylkeskommunen har i dag alt haustbart vilt,

unntatt villrein og grågås. Fylkesmannen har alt vilt utan jakttid (trua artar), villrein, grågås og rovvilt. I dag er artsforvaltninga svært fragmentert. Fylkesrådmannen meiner at ei samling av desse vil vere hensiktsmessig og gjere det enklare for brukarar og andre som t.d. kommunane. Artsforvaltninga vil også i større grad kunne koplust opp mot den regionale samfunnsutviklinga og -planlegginga.

Ekspertutvalet foreslår å flytte ansvaret for rovviltforvaltninga frå regionale viltnemnder til regionane. Dette er i tråd med fylkesutvalet sitt innspel til Klima- og miljøministeren 26.6.2017:

1. «For Møre og Romsdal er ikkje formålet om å sikre lokal merdverknad ivaretatt gjennom den regionale rovviltnemnda i rovviltregion 6. Representasjonen i nemnda må endrast slik at Møre og Romsdal deltek på ein meir likeverdig måte.
2. Dei nye fylkeskommunane etter regionreforma bør bli nye rovviltregionar. Dette vil sikre ei betre lokal forankring, samstundes som nye oppgåver blir overført til regionane.
3. Det må leggjast større vekt på ei bestandsforvaltning av rovdyr. Forvaltninga må vere fleksibel på tvers av regiongrensene, slik at det er rom for avtalar mellom regionar, innanfor rammene av dei nasjonale bestandsmåla.
4. Det bør vurderast ei felles jervsone i det sør-norske leveområdet for jerv med eit felles bestandsmål og samarbeid om kvotevedtak for felling.»

Verneområdeforvaltning

Verneområdeforvaltninga (utgreiing, prosess og utarbeiding av verneforslag) er foreslått flytta frå Fylkesmannen til fylkeskommunen. Ekspertutvalet foreslår at ordninga med nasjonalpark-/verneområdestyre blir vidareført. Fylkesrådmannen meiner forslaget vil føre til at fylkeskommunen vil kunne tilføre ein regional dimensjon i verneområdeforvaltninga der det er mogleg å ta regionale og lokale omsyn i større grad, innanfor rammene av dei nasjonale føringane.

Vassforvaltning

Ekspertutvalet går mot endringsforslaget til KLD/OED om å flytte ansvaret for vassforvaltninga frå fylkeskommunen: Det er i strid med intensjonane i regionreforma og plan- og bygningslova, det vil ikkje medføre ei forenkling, men heller ei ytterlegare komplisering, og det vil ikkje medføre økonomiske innsparingar. Dette er i tråd med fylkesutvalet sitt innspel då forskriftsendringa var på høyring (sak U-109/17).

Fylkesrådmannen forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.

Ressursforvaltning

Møre og Romsdal fylkeskommune har tidlegare gitt innspel til ekspertutvalet om at vi er positive til å overta forvaltningsansvaret for fleire naturressursar. Vi har hatt positiv erfaring med å overta akvakulturforvaltninga frå 2010 der vi har fått til god kommunikasjon med aktørane. Fylkeskommunen kan vurdere forvaltninga av naturressursane opp mot fleire samfunnsinteresser i fylket og sjå dette i eit regionalt perspektiv.

Fylkesrådmannen støttar derfor forslaget om at fylkeskommunane får mynde til å gi konsesjon til små vannkraftverk (1-10 MW) og stor vindkraft (over 1 MW/fem turbiner).

Fylkesrådmannen vil også gi følgande innspel til KMD: Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbygger å informere regionale myndigheiter om moglegheitsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa. Slik prosessen er i dag har fylkeskommunen berre høve til å komme med høyringsinnspel til program for konsekvensutgreiing og sjølvse konsekvensutgreiinga som ein del av PUD og PAD. Så seint i prosessen er kostnader for endringar svært høge og reell påverkingssmogligheit låg. Eit døme på dette er utbygginga av Nyhamna som gassprosessanlegg, der utbygger ikkje har planlagt og prosjektert anlegget for utnytting av spillvarme. Jf konsekvensutgreiing for utviding av gassprosessanlegget på Nyhamna av september 2012, så vil kjølevatn som tilførast resipienten utgjere 289 MW kjølest rett på sjøen, og kostandene i ettertid for å tilrettelegge utnytting av dette er svært høge.

Kultur

Fylkesrådmannen støttar utvalets vurdering av at fylkeskommunen, betre enn beslutningstakarar sentralt, kan legge til rette for å tilpasse og utvikle det profesjonelle og frivillige kunst- og kulturtilbodet til regionen og lokalsamfunna sine ønske og behov. Ei styrking av fylkeskommunane sine verkemiddel på kulturfeltet er viktig for fylkeskommunen som samfunnsutviklar. Ekspertutvalet sitt forslag vil gi fylkeskommunane ei meir kraftfull rolle på kunst- og kulturfeltet både som institusjonseigar, stiftar og tilskotsgeivar, og det vil løfte kultur som politikkområde i fylkeskommunen.

Konsekvensar av utvalet sine prinsipp i Møre og Romsdal:

- ✓ Utvalet meiner at finansieringsansvaret for alle institusjonar innanfor post 71 region og landsdelsinstitusjonane bør overførast til fylkeskommunane. For Møre og Romsdal gjeld dette Regionteatret i Møre og Romsdal.
- ✓ Utvalet meiner også at finansieringsansvaret for alle institusjonar innanfor post 73 region og distriktsopera bør overførast til fylkeskommunane. For Møre og Romsdal gjeld dette Operaen i Kristiansund.
- ✓ I tillegg blir det foreslått at det store fleirtalet av tilskota som i dag blir finansiert over post 78 Ymse faste tiltak under same kapittel bør overførast. Unntaket er tilskot som går til institusjonar som har eit klart definert nasjonalt oppdrag. For Møre og Romsdal blir følgjande institusjonar overført: Molde Internasjonale Jazzfestival – husleietilskot og Teatret Vårt – husleietilskot.
- ✓ Utvalet meiner finansieringsansvaret for det store fleirtalet av musea som blir finansiert over kapittel 328 post 70 det nasjonale museumsnettverket bør overførast til fylkeskommunane. For Møre og Romsdal gjeld dette:
 - Stiftelsen Nordmøre Museum
 - Stiftelsen Romsdalsmuseet
 - Stiftinga Sunnmøre Museum
 - Stiftelsen Kulturkvartalet
 - Stiftinga Nynorsk kultursentrum

Når det kjem til kulturfeltet støttar fylkesrådmannen Trøndelag fylkeskommune si tilnærming og vurdering i deira fylkestingssak 15/18:

«Fylkeskommunene får grunnlag for en lagt mer kraftfull rolle, både som eier og tilskuddsgiver overfor institusjonene. Organisasjonsformen endres ikke (A/S, Stiftelser, IKS) slik at prinsippene for god styring er like gjeldende ved en slik endring. Tilsvarende vil en lang rekke av eierskapene deles med kommune(r). Derimot vil institusjonene oppleve at kontakt og tilgang til avklaringer og dialog styrkes vesentlig sammenlignet med et statlig nivå. Armlengdes avstand prinsippet gjelder like fullt for regionen som for staten. Som utvalget understreker: Det er det overordnede strategiske ansvaret for et fylkes tilbud som overføres til fylkeskommunene. De berørte institusjonene er i hovedsak egne rettssubjekter med egne styrer og administrasjon for virksomheten, og en overføring av tilskuddsansvaret vil i seg selv ikke endre styringslinjene.

En styrket dialog med kommunene vil være en effekt av at vi får flere oppgaver, midler, og virkemidler. En tett dialog med kommunene om felles strategier og prioriteringer er helt vesentlig og en del av hvordan samfunnsutviklerrollen på kulturområdet må utvikles. I tillegg gir det fylkene og kommunene større mulighet til å bidra til å bygge sterke regionale fagmiljø – som står seg i en nasjonal konkurranse.

Større regionalt ansvar vil medføre større interesse og engasjement fra politisk nivå. Ett av funnene i evalueringen av «Samverkansmodellen» i Sverige understøtter dette.

Ekspertutvalget påpeker det samme som fylkeskommunene har etterlyst i lang tid om manglende dialog og samarbeid. Det er staten som bestemmer, kommuner og fylkeskommuner må følge opp for å unngå at institusjonene blir tapere.

Mange av institusjonene oppfatter statlig finansiering som et type kvalitetsstempel. Det er vanskelig å forstå at et tyngre regionalt ansvar skal endre kvalitetsaspektet gitt at de finansielle rammene ikke endres. Det ligger en frykt hos institusjonene selv at de store regionale institusjonene forholdsmessig blir så tunge i en fylkeskommunal portefølje at de vil svekkes i en regional prioriteringsdiskusjon. Institusjonene framfører også at tredelingen (finansieringsprinsippet lokalt – fylkeskommunalt – statlig) er en garantist for forutsigbarhet og prioritet, ved at ikke ett forvaltningsnivå alene kan beslutte endring i rammer.

Kulturområdet bærer preg av en manglende klarhet i forskjellene mellom nasjonal og statlig kulturpolitikk. Ekspertutvalget definerer dette institusjonsmessig helt nytt ved at man definerer at hovedstadsinstitusjonene som i dag er helfinansiert av staten (post 70 Nasjonale institusjoner) beholdes som et statlig ansvar (med unntak av Harmonien og Den Nationale Scene). Det gis liten prinsipiell begrunnelse for dette. Det vil i videre forståelse være viktig å tydeliggjøre at institusjoner med regionalt eierskap/finansiering også er en del av den nasjonale kulturpolitikken og har en nasjonal rolle. (...)

Utvalget sier lite om hvordan finansieringsprinsippene skal være. Det vil bli en betydelig skjevhet dersom befolkningstall legges til grunn for justering av rammetilskuddet uten å hensynta hvor de ulike institusjonene er lokalisert.

Det er åpenbart positivt at ordningene Den kulturelle skolesekken, Musikkutstyrsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafftak for sang og Ordningen for historiske spill overføres til fylkeskommunene. Dette gir bl.a grunnlag for synergier regionalt. Utvalget foreslår også å gi fylkeskommunene et totalansvar for tilskuddsordningen til Kulturbygg. Her ligger det åpenbar kraft i fylkeskommunens utviklingsrolle og mulighet til å samspille med lokalt nivå om gode løsninger. Denne lokale kunnskapen vil aldri et statlig ledd kunne inneha. Ekspertutvalget mener at fylkeskommunene innehar den kompetansen som kreves for å utføre denne oppgaven og være en faglig støttespiller i det kommunale kulturarbeidet. Statlige etater har ikke forutsetninger for å ivareta denne oppgaven og bør heller ikke bygge opp for å ta denne oppgaven.

Kulturdepartementet har varslet en kulturmelding i løpet av 2019 og arbeidet er påbegynt. Etter fylkesrådmannens oppfatning er det ingen grunn til ikke å iverksette oppgaveoverføringen som foreslås nå uavhengig av kulturmeldingen. Dette vil rydde meldingsarbeidet slik at man kan rette fokus på utviklingen av en nasjonal kulturpolitikk og dermed innholdet i kulturpolitikken – ikke strukturelle forhold. Det er avgjørende å få en tydeligere bevissthet rundt nasjonal vs. statlig politikk på området og en synliggjøring av det lokale og regionale nivåets avgjørende rolle i en samlet nasjonal kulturpolitikk. Det gir også grunnlag for å løfte fram det lokale kulturlivet – den lokale grunnmuren på en god måte. Kultur for barn og unge vil være en sentral pilar i en slik tilnærming.»

Utover dette ønsker fylkesrådmannen å understreke følgende:

Ein del driftstilskot og prosjektmidlar som no vert vurdert og fordelt av Kulturrådet, kan forvaltast regionalt på ein meir målretta og hensiktsmessig måte. Utvalet sine tilrådingar vil samle oppfølgingsansvar for kulturinstitusjonane på fylkeskommune, noko som kan vere positivt for utvikling av det samla kulturlivet i fylket.

Kulturrådet bør halde fram med å ivareta nasjonale institusjonar og ha ei sentral rolle i utviklinga av den statlige kunstpolitikken. Kulturrådet bør også halde fram med fagfellevurdering for tildelingar, medan fylkeskommunen er eigna som førstelinjeteneste for rettleiing og rådgiving av søkarar til Kulturrådet.

Oppgåver som krev utøving av skjønn både administrativt og politisk høver best på eit regionalt nivå der det er nærleik til miljøa som veit kvar skoen trykker. Dette sikrar rett prioritering lokalt/regionalt.

Det er positivt at fylkeskommunane får eit totalansvar for tilskotsordninga til kulturbygg (sjølv om det i rapporten er utydeleg kva det vil innebære, og om tippenøkkelen vil styre det meste). Fylkeskommunen har eit fortrinn framfor staten i å ha lokal kunnskap, kompetanse om investeringar i skule- og idrettsbygg, og høve til å tenke heilskap og sambruk på tvers av sektorar og aktivitet. Med totalansvaret vil kultur vere med i planleggingsprosessar heilt frå starten, og på den måten sikre gode visnings- og møtearenaer, både for lokalsamfunnet generelt og for den profesjonelle kunsten (t.d. visningsarenaer for DKS). Det kan lagast eigne planar for «skular som kulturbygg» (jmf. Oslo kommune) og på den måten sikre tilrettelegging for lager og drift som både skulen, kunstnarar og frivilligheta har bruk for.

Ekspertutvalet sitt forslag om overføring av oppgåver på kulturfeltet gjer at lokal og regional kunnskap i større grad enn før kan nyttast strategisk for å styrke dei delane av kunst- og kulturfeltet i fylket vårt som treng eit løft.

Bibliotek

Ekspertutvalet foreslår å overføre ansvaret for spelemidlar innan bibliotek- arkiv og museumsfeltet frå Nasjonalbiblioteket, Arkivrådet og Kulturrådet til fylkeskommunane. Det understøtter det ansvaret fylkeskommunane allereie har som bibliotekansvarleg på fagområdet. Dette betyr m.a. å gi råd til kommunane, yte bibliotekfaglig rettleiing og assistanse, arrangere møter og kurs om bibliotekspørsmål og drive utviklingsarbeid.

Fylkesrådmannen stiller seg positiv til utvalet sitt forslag til nye oppgåver. Dette vil styrke rammene for samhandling mellom regionalt og lokalt nivå, og støttar opp om fylkeskommunen sin rolle som samfunnsutviklar på området slik det går fram av ny biblioteklov.

Eit større regionalpolitisk ansvar, gjer regionen i stand å tilpasse og prioritere område og innsats der den trengs. Det er vidare eit viktig prinsipielt moment at folkevalt nivå får avgjerdsmynde innan tilskotsmidlar som i dag blir tildelt administrativt nasjonalt.

Fylkesrådmannen vil også gjere departementet merksam på følgjande: I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Fylkesrådmannen meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.

Kulturvern

Fylkesrådmannen er positiv til å ta over dei nye oppgåvene som er føreslått frå ekspertutvalet. Møre og Romsdal fylkeskommune har svært gode erfaringar med prøveprosjektet med delegering av mynde som har gått sidan 2011, og har også vore klare på at vi har ønska fleire oppgåver lagt til fylkeskommunen. Ei samla forvaltning vil gi raskare og meir effektiv sakshandsaming, reduserte samfunnskostnader og bidra til å styrke den regionale kulturminneforvaltninga.

Fylkesrådmannen stiller seg i tillegg positiv til at Riksantikvaren kan behalde førstelinjeansvaret for kulturminne av internasjonal eller særleg høg nasjonal verdi, sjølv om det kan vere ein viss fare for at dette kan føre til ein «kanonisering» av enkelte monument/kulturminner. I staden for, eller i tillegg til ei fast liste over objekt, bør det utarbeidast retningslinjer eller kriterier for kva slags objekt/saksområde som bør unnatakast regional avgjerdsmynd. Ei slik fagleg vurdering bør leggjast til regional kulturminneforvaltning, med Riksantikvaren som klageorgan, for å sikre at faglege kulturminneomsyn vert ivaretekt. Dette bør likevel berre gjelde i særlege tilfelle.

Fylkesrådmannen meiner at også forslaga om å få tilført oppgåver innan klima, miljø og landbruk vil bidra til å styrke kulturminnevernet og den samla miljøforvaltninga. Vi har også gode erfaringar frå forsøket med einskapsfylke 2004-2009, og opplever at dette vil bidra til å gjere feltet enklare, meir samordna og meir oversiktleg for innbyggjarane i Møre og Romsdal.

Fylkesrådmannen støttar også vurderingar som blir gitt av Trøndelag fylkeskommune om kulturminnevernet:

«Fylkeskommunen har støttet forslaget til oppgaveoverføring i tidligere uttalelser, men har også signalisert at det vurderes som ryddigere med en helhetlig oppgaveoverføring fremfor en trinnvis overføring av oppgaver. Dette gjelder både med tanke på fylkeskommunenes forberedelse av egen organisasjon for oppgavene, men også for å gjøre kulturminneforvaltningene mer oversiktlig og logisk for eksterne aktører.

Utvalget foreslår å overføre tilskuddsmidlene til fylkeskommunene. I dag er vi sikret en pott til fordeling til kulturminnetiltak innen flere bevaringsprogrammer, basert på søknadene fra eierne/tiltakshavere. Hvis tilskuddene blir en del av rammeoverføringa kan dette bidra til at kulturminnevernet blir et mer interessant politikkområde regionalt, og vi kan få til mer helhetlig, langsiktig og forutsigbar styring.

Sett fra eierne av kulturminner sine synspunkter, kan de framsette ei bekymring for at denne type tiltak kommer lenger ned på lista blant alle de gode formålene som fylkeskommunen skal fordele midler til. De siste 12 – 15 årene har tilskuddsordninga vært rimelig forutsigbar og fleksibel, og eierne i Trøndelag har fått dekt mye av kostnadene til istandsetting. De private eiere har få interesseorganisasjoner som ivaretar deres interesser. Eierne kan også bekymre seg for om de vil ha like muligheter for tilskudd uansett hvor man bor i landet.

Vi ser videre at gapet mellom statlige forventinger og fylkeskommunens ressurser kanskje styrkes. I dag består gapet i kapasitet til å prioritere de oppgavene som det forventes at vi gjør. I framtida kan dette også gjelde størrelsen på tilskuddsordningene til eierne. Riksantikvaren som fredningsmyndighet freder kulturminner som er eid av private eiere, og dermed vedtar forpliktelser for fylkeskommunen som blir ansvarlig for å bevilge tilskudd til disse.»

Fylkesrådmannen har i tillegg følgende innspel til departementet: Ekspertutvalet anbefaler at store deler av oppgaveportefølja til Riksantikvaren blir overført til fylkeskommunane, noko Møre og Romsdal fylkeskommune støttar. Ekspertutvalet si tilråding er uklar med omsyn til det faktiske omfanget av delegasjonen, men gjennom dialog med Riksantikvaren og KLD har vi fått ei forståing av kva områder og oppgaver dette gjeld. Vår fråsegn må difor sjåast opp mot den dialogen fylkeskommunane har hatt med Riksantikvaren fram til no. Det har i mindre grad vore drøfta kor stor del av verkemiddelapparatet som er tenkt overført til fylkeskommunane. Det er nemnt at ein del av tilskotsordningane/ bevaringsprogramma skal overførast, men kva med midlar til sikring av automatisk freda kulturminne. Dette vert normalt utført av landsdelsmusea, men det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmynda. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Dømer på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.

Friluftsliv

Fylkesrådmannen støttar fullt ut ekspertutvalets forslag om å samle ansvaret, oppgåvene og forvaltninga innan friluftsliv til fylkeskommunane. Dersom vi i større grad kan tilpasse tilskotsordningane etter regionale forhold og behov, vil friluftslivet i fylket bli styrka. Overføring av tilskotsordningane vil fremme meir heilskaplig og målretta friluftspolitikkk i fylket.

Fylkeskommunane har allereie eit ansvar for rettleiing og oppfølging av kommunar og organisasjonar, og det er naturleg at vi tek over dei regionale oppgåvene knytt til friluftsliv. Ansvaret for tilskota innan friluftsliv, både frå Miljø- og klimadepartementet og Kulturdepartementet, bør bli overført til fylkeskommunane i form av auka rammer. Fylkeskommunane bør stå meir fritt i forvaltninga av ordningane og tilpasse tilskota til lokale og regionale føresetnader og behov.

I koplinga mellom friluftslivet og samferdsel finst det eit stort potensiale for å betre folkehelsa. Ved å legge dette ansvaret til regionane, vil ein i større grad evne å sjå samanhengar og utnytte potensialet mellom eit aktivt nær-friluftsliv og transport. Med ei felles oppfatning og mål for kva type anlegg vi bør byggje, kunne vi løyse både transportutfordringar i tettbygde strøk, og samtidig få ei meir aktiv befolkning.

Spelemlidar til idrett

Fylkeskommunane har ansvar for å vurdere og prioritere søknadene til idrettsanlegg i kommunane. Utvalet meiner ikkje det er nokon grunn til å endre noverande ansvarsfordeling.

Imidlertid stiller utvalet spørsmål ved behovet for at KUD årleg skal fastsette dei fylkesvise rammene til idrettsanlegga til kommunane på bakgrunn av godkjent søknadssum, antall og anleggsdekning. Utvalet foreslår ein modell der tippemidlane til idrettsanlegg i kommunane blir fordelt direkte til fylkeskommunane utan behandling i departementet. Det vil forenkle forvaltninga av midlane. Kriteriene for fordeling mellom fylkeskommunane blir foreslått endra slik at folketall og befolkningssamansetting blir vekta høgare.

Fylkesrådmannen støttar utvalet si vurdering av at det ikkje er nokon grunn til å endre noverande ansvarsfordeling, der fylka fordeler spelemlidar til kommunane. Modellen er godt innarbeidd og velfungerande.

Fylkesrådmannen støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemlidar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningssamansetting blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemlidar bør derfor vidareførst.

Etterslepet (ventetida frå søknad til tildeling) er betydelig høgare i distriktsfylka enn i tett befolka område. I mange distriktsfylke har vi ei ventetid på 4-5 år for enkelte anleggstyper. Ei endring av kriteria som ekspertutvalet peikar på, vil kunne påverke dette ytterligare i negativ retning.

Folkehelse

Fylkesrådmannen støttar forslaget om at fylkeskommunen tek over Fylkesmannen sine oppgåver innan folkehelse. Fylkeskommunen vil i større grad kunne arbeide heilskapleg og målretta med folkehelse på tvers av tradisjonelle fagområde.

Gjennom regional planlegging, vil ein kunne bruke verkemidlar innan skole, idrett, friluftsliv, naturforvaltning, miljø, kultur, frivilligheit, samferdsel, stadsutvikling og næringsutvikling i heilskap, ut i frå regionale og lokale behov.

Fylkesrådmannen er samd med ekspertutvalet i at folkehelsearbeid er eit typisk eksempel på ei oppgåve som må vere tilpassa regionale utfordringar og behov nettopp fordi det er sosiale og geografiske variasjonar i levestandard og helseatferd. Eit målretta folkehelsearbeid må prioritere og tilpasse innsatsen til dei områda og utfordringar der behovet er størst. Derfor er fylkeskommunen som politisk organ og i kraft av sin regionale samfunnsutviklerrolle åpenbart vore nivået som bør få et større og mer helhetlig ansvar for denne oppgaven.

Det same gjeld for tilskotsforvaltninga på området. Fylkeskommunane har ansvar for å forvalte midlane til gjennomføring av lokale tiltak i kommunane og vil derfor både i kraft av eksisterande ansvar og oppgåver på folkehelseområdet og med kjennskap til regionale og lokale behov, kunne handtere tilskotsforvaltninga på ein god måte. Det er derfor prinsipielt riktig at tilskotsordningar både hos Fylkesmann og i Helsedirektoratet med relevans for folkehelsearbeidet lokalt og regionalt blir overført til fylkeskommunane. Det gjeld også det nyetablerte program for folkehelsearbeid i kommunane som ikkje bør vere ei søknadsbasert ordning, men oppgåve for samtlege fylkeskommunar. Fylkesrådmannen er einig med utvalet i at dette gir både potensial for effektivisering, mindre byråkrati og betre målretting av midlane.

Som ein kommentar til rapporten vil fylkesrådmannen gjere merksam på at samfunnsutvikling generelt og ikkje berre arealutvikling ligg under folkehelseansvaret (s. 136). Fylkesrådmannen vil også gjerne føye til by- og tettstadsutvikling under oppgåver som er tillagt fylkeskommunen kor fylkeskommunen skal fremme folkehelse (kap. 18.1).

Overføring av Statped sine PP-oppgaver

Fylkesrådmannen støttar forslaget om å overføre Statpeds PP-oppgåver til fylkeskommunane. Ei overføring av Statped til fylkeskommunane vil bygge opp under dei PP-faglege miljøa fylkeskommunane allereie har. Ei slik endring støttar også opp under fylkeskommunane sitt øvrige ansvar for vidaregåande opplæring. Det vil også kunne bidra til meir heilskapleg planlegging av heile opplæringsløpet for dei som treng denne hjelpa.

Barnevern og familievern

Forslaget om at fylkeskommunane skal overta Bufetats ansvar for institusjonar og fosterheim er det som fylkesrådmannen synast passar dårlegast inn med fylkeskommunens eksisterande kompetanse og oppgåveportofølgje. Fylkesrådmannen er samd i at samarbeid mellom ulike offentlege instansar er viktig i løysinga av denne oppgåva, men her kan heller fylkeskommunen vere ein samarbeidspartnar heller enn ansvarleg for oppgåveløysinga.

Fylkesrådmannen er også i tvil om dette er ei oppgåva som gir noko regionalpolitisk handlingsrom. Målgruppa er sårbare barn og ungdom, og her det viktig at omsynet til brukarane sine behov veg tyngst. Fylkesrådmannen meiner at plasseringa saman med helseføretaket som har ansvar for psykiatri er ei betre løysing enn å legge dette til fylkeskommunane.

Ekspertutvalet foreslår at det blir utgreidd å overføre barnevernet frå kommunane til fylkeskommunane. Dette forslaget blir ikkje støtta av KS. Fylkesrådmannen

meiner at ein full gjennomgang av organiseringa av barnevernet vil vere bra, og støttar forslaget om ei utgreiing. Sjølv etter kommunereforma vil Noreg ha mange små kommunar, og dersom generalistkommuneprinsippet skal gjelde også framover, kan det vere at barnevern er ei oppgåve nokre kommunar er for små til, og kanskje for nære til, å løyse fagleg godt nok. Det bør også vurderast korleis dei interkommunale samarbeida på dette feltet fungerer og om dette gir føreseieleg rammer for kommunar og brukarar.

Møre og Romsdal fylkeskommune ønskjer å ta ei koordinerande rolle for dei offentlege etatane i fylket, og har starta eit prosjekt saman med Fylkesmannen for å skape meir forpliktande samarbeid, reglemessige møteplassar og betre koordinering. Fylkesrådmannen registrere at overføring av oppgåva med familievern blir grunngitt med for dårlig samarbeid med kommunane. Fylkeskommunen kan legge til rette for samarbeid, men det er ikkje naturleg at vi overtar ansvaret for oppgåva.

Regional planlegging

Fylkesrådmannen meiner det er positivt at ekspertutvalet vektlegg den regionale planlegginga og fylkeskommunen som regional myndigheit. Gjennom den regionale planlegginga vedtek fylkestingert kva som skal vere felles mål for utviklinga i fylket. Ei styrking av den regionale planlegginga vil gi større legitimitet for det regionale nivået og kan bidra til en betre samordning av planar og verkemiddel. Regionale planar blir da sentrale arenaer for å målrette, utvikle og forbetre samhandlinga mellom aktørar og virkemidlar.

Fylkesrådmannen ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten til å følge opp regionale planar. Dette er jf KS ekspertutvalet sitt viktigaste, overordna strategiske grep.

Forslag til vedtak:

- 1 Møre og Romsdal fylkeskommune er einig i dei prinsipp og vurderingar som ekspertutvalet har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgåver. Fylkestinget viser til dei grunngjevingar som blir gitt av fylkesrådmannen i saksframlegget.
- 2 Dei oppgåvene som blir anbefalt overført vil styrke fylkeskommunane i utøving av rolla som regionale samfunnsutviklarar. Forslaget vil gi fylkeskommunane fleire verkemidlar til å ivareta dei ansvarsområda som allereie ligg til det folkevalte regionale nivået. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar og gi forenklingar for kommunane.
- 3 Forslaga frå ekspertutvalet vil bidra til å desentralisere makt, tydeliggjere politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.
- 4 I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:
 - **Innovasjon Norge:** I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, ønskjer Møre og Romsdal fylkeskommune at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er

fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i regionen, og dette bør sjåast i samanheng med arbeidet elles i regionen.

- **Prosess:** Ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.
- **Kompetansepolitikk:** Ekspertutvalet legg til grunn at universiteter og høgskolar bør samarbeider tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Møre og Romsdal fylkeskommune vil i den samanheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.
- **Kollektivtrafikk:** Møre og Romsdal fylkeskommune er samd i forslaget frå Trøndelag fylkeskommune om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.
- **Taxi:** Ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk regional løyvemyndigheit. Det er viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.
- **Klima og miljø:** På bakgrunn av erfaringane som er gjort i vassforvaltningsarbeidet vil Møre og Romsdal fylkeskommune trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane.
- **Akvakultur:** Fylkeskommunane bør også få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.
- **Vassforvaltning:** Møre og Romsdal fylkeskommune forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget frå KLD/OED i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.
- **Ressursforvaltning og oljeselskapa:** Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbyggjar å informere regionale myndigheiter om mogleighetsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa.
- **Bibliotek:** I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.

- **Kulturvern:** Det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmyndet. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Døme på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.
- **Spelemidlar til idrett:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemidlar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningsamanseining blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemidlar bør derfor vidareførast.
- **Bufetat og familievern:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje forslaga om å få overført oppgåvene til Bufetat og familievernet. Dette ligg utanfor fylkeskommunen sine kompetanseområder i dag og det er truleg heller ikkje noko særleg regionalpolitisk handlingsrom i utøving av desse oppgåvene. Møre og Romsdal fylkeskommune støttar derimot ei utgreiing av organiseringa av barnevernet, der både Bufetat sine oppgåver og kommunane sine oppgåver blir vurdert.
- **Regional planlegging:** Møre og Romsdal fylkeskommune ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten ikkje berre til å delta i utarbeidinga regionale planar, men og til å følge dei opp.
- **Heilskapleg samfunnsutvikling:** Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at omsynet til heilskapleg samfunnsutvikling i dei nye fylka blir vekta høgare enn sektorane sine særinteresser i den vidare behandlinga av regionreforma og i vurderinga av kva oppgåver som skal overførast frå staten til det folkevalte regionale nivået.

Behandling i Fylkesutvalet - 11.04.2018

Gunn Berit Gjerde (V) fremma følgjande endringsforslag på vegner av seg sjølv, Tove-Lise Torve (AP), Kristin Sørheim (SP) og Mette Belden (Uavh):

«Nytt punkt 4:

Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.

Nytt punkt 5:

Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting (eksisterande punkt 4 blir dermed punkt 6).

Endring i tredje siste strekpunkt under det nye punkt 5 (punkt 4 i tilrådinga): Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernet.»

Votering:

Pkt. 1 – 3: Tilrådinga frå fylkesrådmannen vart samrøystes vedteke.

Nytt pkt. 4: Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde på vegner av fleire vart samrøystes vedteke.

Nytt pkt. 5: Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde på vegner av fleire vart samrøystes vedteke.

Strekpunkt 1- 12: Samrøystes vedteke.

Strekpunkt 13 Strekpunkt – bufetat og familievern:

Det vart votert alternativt mellom fylkesrådmannen si tilråding og forslag fremma av Gunn Bert Gjerde på vegner av fleire. Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde fekk 8 røyster (AP, V, SP, UAVH) og vart vedteke, fylkesrådmannen si tilråding fekk 5 røyster (H, FRP, KRF) og fall.

Strekpunkt 14-15: Samrøystes vedteke.

Tilråding frå Fylkesutvalet - 11.04.2018

- 1 Møre og Romsdal fylkeskommune er einig i dei prinsipp og vurderingar som ekspertutvalet har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgåver. Fylkestinget viser til dei grunngjevingar som blir gitt av fylkesrådmannen i saksframlegget.
 - 2 Dei oppgåvene som blir anbefalt overført vil styrke fylkeskommunane i utøving av rolla som regionale samfunnsutviklarar. Forslaget vil gi fylkeskommunane fleire verkemidlar til å ivareta dei ansvarsområda som allereie ligg til det folkevalte regionale nivået. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar og gi forenklingar for kommunane.
 - 3 Forslaga frå ekspertutvalet vil bidra til å desentralisere makt, tydeliggjere politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.
 - 4 Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.
 - 5 Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting
 - 6 I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:
- **Innovasjon Norge:** I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, ønskjer Møre og Romsdal fylkeskommune at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i

regionen, og dette bør sjåast i samanheng med arbeidet elles i regionen.

- **Prosess:** Ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.
- **Kompetansepolitikk:** Ekspertutvalet legg til grunn at universiteter og høgskolar bør samarbeider tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Møre og Romsdal fylkeskommune vil i den samanheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.
- **Kollektivtrafikk:** Møre og Romsdal fylkeskommune er samd i forslaget frå Trøndelag fylkeskommune om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.
- **Taxi:** Ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk regional løyvemyndigheit. Det er viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.
- **Klima og miljø:** På bakgrunn av erfaringane som er gjort i vassforvaltningsarbeidet vil Møre og Romsdal fylkeskommune trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane.
- **Akvakultur:** Fylkeskommunane bør også få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.
- **Vassforvaltning:** Møre og Romsdal fylkeskommune forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget frå KLD/OED i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.
- **Ressursforvaltning og oljeselskapa:** Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbygger å informere regionale myndigheiter om mogleighetsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa.
- **Bibliotek:** I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.

- **Kulturvern:** Det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmyndet. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Døme på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.
- **Spelemidlar til idrett:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemidlar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningsmansetning blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemidlar bør derfor vidareførast.
- **Bufetat og familievern:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernet.
- **Regional planlegging:** Møre og Romsdal fylkeskommune ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten ikkje berre til å delta i utarbeidinga regionale planar, men og til å følge dei opp.
- **Heilskapleg samfunnsutvikling:** Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at omsynet til heilskapleg samfunnsutvikling i dei nye fylka blir vekta høgare enn sektorane sine særinteresser i den vidare behandlinga av regionreforma og i vurderinga av kva oppgåver som skal overførast frå staten til det folkevalte regionale nivået.

Behandling i Fylkestinget - 23.04.2018

Heidi Nakken (H) fremma fylkesrådmannens opprinnelige innstilling:

«Bufetat og familievern

Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje forslaga om å få overført oppgåvene til Bufetat og familievernet. Dette ligg utanfor fylkeskommunen sine kompetanseområder i dag og det er truleg heller ikkje noko særleg regionalpolitisk handlingsrom i utøving av desse oppgåvene. Møre og Romsdal fylkeskommune støttar derimot ei utgreiing av organiseringa av barnevernet, der både Bufetat sine oppgåver og kommunane sine oppgåver blir vurdert.

Votering:

Tilrådinga frå fylkesutvalet (unntatt punkt om Bufetat og familievern) blei samrøystes vedteke.

Tilrådinga frå fylkesutvalet (punkt om Bufetat og familievern) fekk 25 røyster og blei vedteke, medan forslaget frå Heidi Nakken (H) fekk 22 røyster og fall.

Vedtak i Fylkestinget - 23.04.2018

- 1 Møre og Romsdal fylkeskommune er enig i dei prinsipp og vurderingar som ekspertutvalet har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgåver. Fylkestinget viser til dei grunnleggjeringar som blir gitt av fylkesrådmannen i saksframlegget.
- 2 Dei oppgåvene som blir anbefalt overført vil styrke fylkeskommunane i utøving av rolla som regionale samfunnsutviklarar. Forslaget vil gi fylkeskommunane fleire verkemidlar til å ivareta dei ansvarsområda som allereie ligg til det folkevalte regionale nivået. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar og gi forenklingar for kommunane.
- 3 Forslaga frå ekspertutvalet vil bidra til å desentralisere makt, tydeliggjere politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.
- 4 Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.
- 5 Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting
- 6 I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:
 - **Innovasjon Norge:** I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, ønskjer Møre og Romsdal fylkeskommune at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i regionen, og dette bør sjåast i samheng med arbeidet elles i regionen.
 - **Prosess:** Ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.
 - **Kompetansepolitikk:** Ekspertutvalet legg til grunn at universiteter og høgskolar bør samarbeider tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Møre og Romsdal fylkeskommune vil i den samheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.
 - **Kollektivtrafikk:** Møre og Romsdal fylkeskommune er samd i forslaget frå Trøndelag fylkeskommune om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.
 - **Taxi:** Ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk regional løyvemyndigheit. Det er viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.

- **Klima og miljø:** På bakgrunn av erfaringane som er gjort i vassforvaltningsarbeidet vil Møre og Romsdal fylkeskommune trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane.
- **Akvakultur:** Fylkeskommunane bør også få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.
- **Vassforvaltning:** Møre og Romsdal fylkeskommune forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget frå KLD/OED i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.
- **Ressursforvaltning og oljeselskapa:** Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbyggjar å informere regionale myndigheiter om moglegheitsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa.
- **Bibliotek:** I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.
- **Kulturvern:** Det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmyndet. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Døme på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.
- **Spelemidlar til idrett:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemidlar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningsamansetning blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemidlar bør derfor vidareførast.
- **Bufetat og familievern:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernet.
- **Regional planlegging:** Møre og Romsdal fylkeskommune ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten ikkje berre til å delta i utarbeidinga regionale planar, men og til å følge dei opp.

- **Heilskapleg samfunnsutvikling:** Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at omsynet til heilskapleg samfunnsutvikling i dei nye fylka blir vekta høgare enn sektorane sine særinteresser i den vidare behandlinga av regionreforma og i vurderinga av kva oppgåver som skal overførast frå staten til det folkevalte regionale nivået

Ottar Brage Guttelvik
fylkesrådmann

Ole Helge Haugen
fylkesplansjef

Behandling i Fylkesutvalet - 11.04.2018

Gunn Berit Gjerde (V) fremma følgjande endringsforslag på vegner av seg sjølv, Tove-Lise Torve (AP), Kristin Sørheim (SP) og Mette Belden (Uavh):

«Nytt punkt 4:

Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.

Nytt punkt 5:

Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting (eksisterande punkt 4 blir dermed punkt 6).

Endring i tredje siste strekpunkt under det nye punkt 5 (punkt 4 i tilrådinga): Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernnet.»

Votering:

Pkt. 1 – 3: Tilrådinga frå fylkesrådmannen vart samrøystes vedteke.

Nytt pkt. 4: Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde på vegner av fleire vart samrøystes vedteke.

Nytt pkt. 5: Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde på vegner av fleire vart samrøystes vedteke.

Strekpunkt 1- 12: Samrøystes vedteke.

Strekpunkt 13 Strekpunkt – bufetat og familievern:

Det vart votert alternativt mellom fylkesrådmannen si tilråding og forslag fremma av Gunn Bert Gjerde på vegner av fleire. Forslag fremma av Gunn Berit Gjerde fekk 8 røyster (AP, V, SP, UAVH) og vart vedteke, fylkesrådmannen si tilråding fekk 5 røyster (H, FRP, KRF) og fall.

Strekpunkt 14-15: Samrøystes vedteke.

Tilråding frå Fylkesutvalet - 11.04.2018

- 1 Møre og Romsdal fylkeskommune er einig i dei prinsipp og vurderingar som ekspertutvalet har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgåver. Fylkestinget viser til dei grunnleggjande som blir gitt av fylkesrådmannen i saksframlegget.
- 2 Dei oppgåvene som blir anbefalt overført vil styrke fylkeskommunane i utøving av rolla som regionale samfunnsutviklarar. Forslaget vil gi fylkeskommunane fleire verkemidlar til å ivareta dei ansvarsområda som allereie ligg til det folkevalte regionale nivået. Det vil styrke fagmiljøa våre, og det vil gjere oss meir interessante som samarbeidspartnar for statlege etatar, kommunane, næringslivet og kulturaktørar. Det kan gi meir effektiv og koordinert bruk av offentlege ressursar og gi forenklingar for kommunane.
- 3 Forslaga frå ekspertutvalet vil bidra til å desentralisere makt, tydeliggjere politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.
- 4 Møre og Romsdal fylkeskommune føreset at dei nye oppgåvene til fylka blir fullfinansierte.

- 5 Møre og Romsdal fylkeskommune meiner det er viktig at rapporten frå Ekspertutvalet får ei heilheitleg handsaming i regjering og Storting
- 6 I tillegg vil Møre og Romsdal fylkeskommune komme med følgjande innspel til departementet:
 - **Innovasjon Norge:** I tråd med forslaget frå ekspertutvalet om å overføre midlar og oppgåver til regionalt folkevalt nivå, ønskjer Møre og Romsdal fylkeskommune at oppgåvene og gjennomføringskostnadene på 553.65 bør overførast frå Innovasjon Norge til fylkeskommunane. Det er fylkeskommunane som har det overordna ansvaret for utvikling og omstilling i regionen, og dette bør sjåast i samanheng med arbeidet elles i regionen.
 - **Prosess:** Ved overføring av oppgåver frå statlege etatar til fylkeskommunen blir det viktig at styringssystem og beslutningsstruktur blir gjort smidig, slik at verkemidlane kommer raskt og hensiktsmessig i bruk.
 - **Kompetansepolitikk:** Ekspertutvalet legg til grunn at universiteter og høgskolar bør samarbeider tett med fylkeskommunane om utviklinga av relevante utdanningstilbod. Møre og Romsdal fylkeskommune vil i den samanheng understreke behovet for at styrings- og finansieringssystemet av universiteta og høgskolane blir innretta slik at det blir lønsamt for dei delta i det regionale samarbeidet.
 - **Kollektivtrafikk:** Møre og Romsdal fylkeskommune er samd i forslaget frå Trøndelag fylkeskommune om at ekspertutvalet burde vurdert å samle ansvar for skoleskyss, kollektivtransport og helsetransport. Spesielt med tanke på at det no blir utvikla mobilitetssystem som kan vere tverrsektorielle.
 - **Taxi:** Ekspertutvalet kunne ha tatt opp situasjonen innafor drosje med ESA-saka, og betydning av ein sterk regional løyvemyndigheit. Det er viktig at fylkeskommunane beheld løyveansvaret for å kunne integrere drosje i det regionale transporttilbodet.
 - **Klima og miljø:** På bakgrunn av erfaringane som er gjort i vassforvaltningsarbeidet vil Møre og Romsdal fylkeskommune trekke fram betydinga av at Miljødirektoratet får eit tydeleg ansvar som fagleg støttespelar for fylkeskommunane.
 - **Akvakultur:** Fylkeskommunane bør også få ansvar for driftsplangodkjenning og løyve til akvakultur av matfisk i ferskvatn, begge heimla i akvakulturlova. Fylkeskommunane sit i dag på kompetanse til å ta over desse oppgåvene, og det vil kunne føre til betre ressursbruk og sterkare samordning.
 - **Vassforvaltning:** Møre og Romsdal fylkeskommune forventar at regjeringa stiller arbeidet med endringsforslaget frå KLD/OED i bero, og at denne oppgåva blir vurdert saman med andre oppgåver for det regionale folkevalte nivået som ein del av regionreforma.
 - **Ressursforvaltning og oljeselskapa:** Fylkeskommunane må bli tatt tidligare inn i prosessen for oljeselskapa sine utbyggingsplaner på norsk sokkel. Regionale myndigheiter må holdast informert om fasane før innlevering av PUD (plan for utbygging og drift) og PAD (plan for anlegg og drift). Det må påleggast utbyggjar å informere regionale myndigheiter om mogleighetsstudiene, konseptstudiene og forprosjekteringa.

- **Bibliotek:** I Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018, er det utvikla ein modell for tildeling av prosjekt- og utviklingsmidlar som skal disponerast i tre hovudområder: felles infrastruktur, arenamidlar og utviklingsmidlar. Ekspertutvalet er ikkje tydeleg på om desse midlane skal overførast i sin heilheit, eller om det gjeld delar av dei. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at ansvaret i sin heilheit bør overførast fylkeskommunen, då dette vil forsterke ansvaret og rolla vi har på fagområdet.
- **Kulturvern:** Det hadde vore ein fordel om mynde til å prioritere og vedta sikringstiltak – innanfor gitte økonomiske rammer – hadde følgd dispensasjonsmyndet. Det vil vere i tråd med ekspertutvalet sin ambisjon om å samle saksfeltet på eitt forvaltningsnivå og gjere det meir oversiktleg. Døme på slike sikringsprosjekt kan vere innsamling/kartlegging av fonnefunn, geofysisk kartlegging av kulturminner under markoverflaten, eller restaurering eller undersøking av skadde lokalitetar. Å overføre tilskotsordningane i si heilheit til fylkeskommunane, vil bidra til ei heilskapleg kulturminneforvaltning.
- **Spelemidlar til idrett:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar ikkje tilrådinga om at kriteria for fordeling av spelemidlar mellom fylkeskommunane bør endrast slik at folketal og befolkningsamansetning blir tillagt høgare vekt. Vi viser her til Trøndelag fylkeskommune si påpeiking av at det er andre faktorar enn fordelingsnøkkelen som har innverknad på anleggsetableringa. Dagens fordelingsnøkkel på spelemidlar bør derfor vidareførast.
- **Bufetat og familievern:** Møre og Romsdal fylkeskommune støttar overføring av oppgåvene til BUFETAT og familievernet.
- **Regional planlegging:** Møre og Romsdal fylkeskommune ser det som særleg viktig at plan- og bygningsloven får inn ein heimel som forpliktar staten ikkje berre til å delta i utarbeidinga regionale planar, men og til å følge dei opp.
- **Heilskapleg samfunnsutvikling:** Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at omsynet til heilskapleg samfunnsutvikling i dei nye fylka blir vekta høgare enn sektorane sine særinteresser i den vidare behandlinga av regionreforma og i vurderinga av kva oppgåver som skal overførast frå staten til det folkevalte regionale nivået.

PS 80/18 Orienteringssaker

OS 57/18 Drøfting bompengar Volda tunnel

Volda kommune
v/formannskapet
Rådhuset
6100 Volda

12.04.2018

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 16/148	Ans SVK
Løpnr.	Shs. Ingjoh
13 APR 2018	
Arkivdel: Ene 2	
Klassering P:	
Klassering S:	

SØKNAD OM MIDLAR TIL NATURFESTIVALEN 2018

Naturfestivalen søker om kr 15 000,-

Naturfestivalen planlegg i 2018 ei rekkje små og store arrangement frå 21. juli til 4. august. Hovudtyngda av arrangementa går som vanleg føre seg innanfor kommunegrensene til Ørsta og Volda. Vi lokkar med "Friluftsløikar på Sunnmøre" og har som mål å vere ein av dei viktigaste festivalane på Søre Sunnmøre.

Vi skal utvikle festivalen og løfte arrangementa opp på eit stendig høgare nivå.

Produktet vårt fortener større merksemd både på regionalt og nasjonalt nivå. Skal vi nå dette målet må vi vere nyskapande, kvalitetssikre arrangementa, sikre at vi har ein stabil og kunnskapsrik organisasjon og vi treng nok ressursar til å kunne gjennomføre god, målretta marknadsføring.

Vi held fast ved prinsippet om at ein del av aktivitetane vi tilbyr skal vere gratis for deltakarane våre, men vi har også knytt til oss nokre kommersielle aktørar, noko som er viktig når vi skal vidareutvikle festivalen.

Programmet for 2018 vil innehalde både velkjende aktivitetar og spennande, nye arrangement.

Naturfestivalen skapar mange gode ringverknader og vert assosiert med positive verdiar:

- *Omdømebygging*
Det er viktig for området vårt å bli assosiert med positive opplevingar. Naturfestivalen har eit stort potensiale til å verte kjent langt utanfor Sunnmøre. Det er også eit godt utgangspunkt for å fremje Sunnmørsalpane som besøksmål. Vi vil fremje eit naturvennleg reiseliv forankra i lokal kultur og natur.
- *Identitet og bulyst*
Vi byggjer her opp ein festival særskilt mange av innbyggjarane våre kjenner seg stolte av og kjenner at dei er ein del av. Dette er identitetsskapande og samlande for bygdene våre, og det er med på å definere, og å vise, kven vi er og kven vi vil vere!
Det er også viktig å vere klar over at arrangement som Naturfestivalen er med på å skape bulyst og glade innbyggjarar!

- *Helse/ sunn livsstil*

Naturfestivalen har som mål å fremje ein sunn livsstil der ein tek naturen i bruk. Vi vil vise at naturen er det beste "helsestudio" som finst, han er gratis, han gjev glede og han er rundt oss overalt! Flott både for fysisk og psykisk helse!

- *Opplevingar i naturen for alle*

Vi har eit variert program med tilbod til alle. Mange aktivitetar er retta mot familiar og born. Her er lågterskeltilbod der naturglede står i fokus. Men vi har også tilbod til tinderanglarar og andre som utfordrar grensene sine på ulike måtar. Vi legg også stor vekt på kombinasjonen av kultur- og naturopplevingar.

Naturfestivalen og Saudehornet rett opp satsar på:

- ✓ Mykje medieomtale
- ✓ Å vise att i sentrumsområda og dei diverse bygdelaga og ovanfor dei mange deltakarane
- ✓ Vere ein god arena for å profilere Ørsta / Volda, Sunnmørsalpane og Søre Sunnmøre

Samarbeidspartar: Lag, organisasjonar, bedrifter, einskildpersonar, Ørsta Reiselivslag, Ørsta Næringskontor, Ørsta kommune, Volda kommune og Møre og Romsdal fylke

For å kunne lage eit slikt arrangement, er det viktig at det kommunale apparatet støttar opp om arrangementet. Som motyting tilbyr vi kommunelogoen på nettsida og på faldar. Styringsgruppa ser fram til positiv handsaming og bed om svar.

Naturfestivalen

Siri Dahl

koordinator

Volda Kommune

Kulturavdelinga

Søknad om økonomisk støtte til kulturelt arrangement 2. Juni 2018

Det planleggast ein festival, Laurdag 2. Juni i Volda sentrum, på «Sivert Aarflot`s plassen»
Volda kommune har gjeve oss løyve her.

Det vil vere eit 2-delt arrangement, der det fyrst på dagen er fokus på barn og familie. Med ulike aktivitetar og framssyningar frå scena. Vi jobbar med å hente inn kjente artistar som vi trur vil fenge breidast mogleg her. Det er og mange planar/idear om å inkludere handelsstanden m.fl lokale krefter i denne delen av arrangementet.

På kvelden vert det arrangement for vaksne. Med fleire ulike lokale band på scena, vert denne delen avslutta med eit av 90`talets mest populære norske band, «Ingenting», frå Sandnes. Det jobbast og her med å skaffe den best moglege bandlista som fenger breidt.

Arrangementet er svært nøye planlagt, og det er lagt særskild stor vekt på proffesjonaliteten i alle ledd. Det er enorme kostnader med innleige av banda, lyd/lys/scene, samt sikkerheit med vakter, mobile toalett m.m. Budsjeterte utgifter er estimert til ca 300.000,-

Vi har eit sterkt ynskje om å gjennomføre dette arrangementet med fornuftige billettprisar, samt å redusere fallhøgda for vår eigen del. Me vonar kommunen ser verdien av eit så stort arrangement midt i sentrum, med stort fokus på barn og familie, og støttar oss i å skape ein ny tradisjon i Volda sentrum.

Me søker om kulturell støtte på kr 50.000,-

Me vonar på snarleg og positivt svar ☺

Mvh

Erik Tilseth

arrangementsansvarleg

KRAFTTAK MOT KREFT
KREFTFORENINGEN

Til ordfører i Volda kommune,

SØKNAD OM STØTTE TIL KREFTFORENINGENS INNSAMLINGSAKSJON 2018

Kreft er en av de vanligste dødsårsakene i Norge, med nesten 11 000 dødsfall i 2016. En av tre rammes av sykdommen i løpet av livet, og resten av oss rammes som pårørende.

Krafttak mot kreft er Kreftforeningens årlige innsamlingsaksjon og i 2018 er det 13. året vi gjennomfører aksjonen. Dette er en dugnad i hele landet der målet er å samle inn penger til kreftsaken, en sak som angår oss alle.

Vår viktigste samarbeidspartner er russen som stiller med masse engasjement og som bøssebærere år etter år. Hele 54 videregående skoler i Trøndelag og Møre og Romsdal er med på årets aksjon. Vi får også hjelp av folkehøgskoler, frivilligsentraler og andre lag og foreninger. Vi er så stolte og takknemlige for alle som vil bidra.

I år ønsker vi å engasjere hele regionen til et krafttak mot kreft. I den forbindelse søker vi om støtte fra Volda kommune på 1 krone per innbygger eller en valgfri sum. Vi håper dere vil hjelpe oss til å nå årets innsamlingsmål for Midt-Norge, som er på 7,2 millioner kroner.

Formål og tema

Hvert år løfter vi frem et tema som vi ønsker å sette mer fokus på, tema for Krafttak mot kreft 2018 er *senskader - kreftfri, men ikke frisk*.

Mer enn en kvart million nordmenn lever med eller etter kreft. Moderne kreftbehandling gjør at stadig flere blir friske og lever lenger med sin kreftsykdom nå enn tidligere, men dessverre er ikke kreftfri alltid det samme som frisk. En tredjedel av de som behandles for kreft, opplever en eller flere former for senskader etter behandling. Årets innsamlingsaksjon handler om disse menneskene.

Pengene går til forskning som gir oss mer kunnskap om nye behandlingsmetoder som er tøffere mot kreften, men snillere mot kroppen, og til tilbud som kan gjøre hverdagen lettere for de som lever med senskader.

Aksjonen forgår i uke 10 og 11. For mer informasjon, besøk nettsiden vår: www.krafttakmotkreft.no
Håper på en positiv tilbakemelding.

Med vennlig hilsen,

Eva Faanes, Distriktssjef Kreftforeningen Trondheim

Støtte kan gis på konto: Krafttak mot kreft 1503.07.66056, merkes: 461099 eller be oss om å få tilsendt faktura.
Dere kan også støtte via den digitale innsamlingsaksjonen til russen på Volda VGS:
<http://innsamling.kreftforeningen.no/krafttakmotkreft2018/5-7744>

Ta gjerne kontakt hvis dere har spørsmål. Petter Spolén, aksjonsleder, mobil: 930 80 263

Fra: Petter Spolen[Petter.Spolen@kreftforeningen.no]

Sendt: 21.02.2018 11:32:32

Til: Postmottak Volda

Tittel: Søknad om støtte

Hei!

I dag vil 90 mennesker her i landet få beskjed av en lege at de har fått kreft. Beskjeden vi alle frykter! Hver tredje nordmann vil oppleve å få kreft i løpet av livet. Enda flere vil oppleve å bli pårørende. Vi kjenner alle noen Kreftforeningen jobber for at færre skal få kreft og at flere skal overleve, samtidig ønsker vi at alle de som blir rammet skal få en så god livskvalitet som mulig.

Krafttak mot kreft er Kreftforeningens årlige innsamlingsaksjon, som i perioden 2.-16. mars vil arrangeres for 13. gang i år. Mer enn 25.000 bøssebærere vil være i sving i løpet av denne perioden. Vi håper at deres kommune har lyst til å være med å støtte aksjonen.

Vedlagt finner dere en søknad om støtte til årets aksjonen

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Petter Spolén
Aksjonsleder

KREFTFORENINGEN

Distriktskontor Trondheim

Prinsens gate 32, 7011 Trondheim

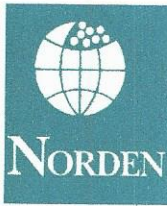
Postboks 6008 Sluppen, 7434 Trondheim

Mobilnr: 930 80 263 Sentralbord: 21 49 49 21

www.kreftforeningen.no

Fakturaer sendes på e-post til 4350@invoicecenter.net

[Bli medlem – sammen skaper vi håp](#)

Ørsta-Volda lokallag av
FORENINGEN NORDEN

Volda kommune ved ordfører

Volda kommune ved rådmann

Ørsta 28.03.2018

Søknad om tilskot til Nordisk Treff i Ørsta og Volda 28.06.-01.07.2018.

Foreningen Norden arbeider for å styrke og vidareutvikle Nordisk samarbeid og samhald. Formidle kunnskap om Nordisk språk, historie og samfunnsforhold. Arbeider og for samspel med arbeids-/næringslivet.

Foreningen Norden sine mål er å fremme og utvikle den nordiske kulturen og styrke den nordiske samfølelsen mellom alle i Norden, og gjere Norden til ein av verdens best integrerte, dynamiske og nyskapande regionar.

Ørsta-Volda lokallag av Foreningen Norden har vennskapslaga Møn-Vordingborg i Danmark, Laholm i Sverige, Pielinen i Finland. Kommunane har vennskapskommunar i dei same områda. Laga har vennskapstreff kvart 3. år som ambulerer syklisk mellom laga. I år er det vår tur.

Med god hjelp frå Ørsta og Volda kommunar som har delteke i plannemda med varaordførarane er det laga eit omfattande program for treffet. Vi sende i haust ut preinvasjon og endeleg invitasjon vart sendt ut i februar både til nordenlaga og kommunane, med påmeldingfrist tidleg i april. Vi legg ved programmet for treffet. Vi vil invitere medlemmane våre i Ørsta-Volda til aktivitetar og middagar til kostpris. Påmeldingsskjema for lokale deltakarar blir sendt ut rett over påske.

Treffet blir finansiert med deltakarbeting og tilskot. Det er vanleg at kommunane deltek gjennom festmiddag, tilskot e.a. Den kommunale delen på føremiddag 30.06. føreset vi blir dekt av kommunane sjølve og likeeins kostnadar for eigne deltakarar under treffet.

Vi søker Volda kommune om tilskot på kr. 15 000- (Ørsta kommune blir søkt om tilskot på same sum).

Ørsta-Volda lokallag av Foreningen Norden

Lars Petter Øye
.....

Lars Petter Øye
Leiar

Vedlegg: invitasjonen

Kopi til varaordfører

Til nordenforeningane:

- Møn-Vordingborg
- Laholm
- Pielinen

Kommunane:

Vordingborg
Laholm
Nurmes, Lieksa, Juuka, Valtimo

Velkomen til Nordisk vennskapstreff i Ørsta-Volda 28.06 til 01.07.2018

Vi viser til tidlegare utsendt preinvitasjon. Her kjem ein meir detaljert invitasjon med påmeldingsskjema.

Overnatting, frukost og middagar blir på Møre Folkehøgskule Sommarhotell, mens lunsj blir på rundturane fredag og laurdag. Sjå programmet på dei neste sidene. På siste side skjema for påmelding.

Vi ser fram til nyttig og hyggeleg møte med nordenvennar.

Helsing frå

Ørsta og Volda lokallag av Foreningen Norden

Torsdag 28. juni

- Gjestane møter på Møre Folkehøgskule Sommarhotell
- Kl 19. Velkomst og middag

Møre Folkehøgskule Sommarhotell, Kyrkjegata 48, 6150 Ørsta

Fredag 29. juni

Frukost

Heildagstur for alle, frå Ørsta til Volda, så med ferje frå Volda til Lauvstad, og busstur rundt Dalsfjorden til Folkestad, ferje til Volda og attende til Ørsta.

Rundt Dalsfjorden besøker vi Fyrmuseet →

← Vi skal på omvisning på eit av verdas største landbaserte oppdrettsanlegg for lakesyngel/smolt, ei Marine Harvest-bedrift. Der et vi også lunsj.

Så besøker vi Tussa Kraft sitt anlegg med kraftverk inne i fjellet →

← Vatnet kjem til kraftverket frå Storlivatnet, 550 moh.

På turen heim att ser vi oss litt rundt i Volda, m.a. Volda kyrkje →

Om kvelden blir det middag på Møre Folkehøgskule

For styremedlemar blir det felles styremøte for alle lokallaga.

Laurdag 30. juni

Frukost

Eige opplegg for kommunale representantar (0900 – 1130), tilrettelagt for lokalpolitikarar og administrasjon. Informasjon om næringsgrunnlag og kommunikasjonar, og utveksling av erfaringar (kommunereform, interkommunalt samarbeid, innovasjon i tenesteproduksjon). Dei frå foreningane som ynskjer det kan også delta.

Vi andre ser oss rundt i Ørsta

Vi kan, i tillegg til sentrum og butikkane, sjå

← Vallamarka, det nye legesenteret og omsorgsbustadene

Frå kl 1150 reiser vi med buss til Sæbø, og så med båt på Hjørundfjorden, med utsikt til dei kjende Sunnmørsalpane →

Denne delen av turen er kommunerepresentantane også med på, og temaet blir turisme og kva rolle kommunane kan spele i utviklinga her.

← Vi skal ete lunsj på turen, på det kjende Union Øye Hotell

Om kvelden blir det

festmiddag og **kulturkveld** på Møre Folkehøgskule med felles nordisk kulturprogram der gjestane er velkomne med eigne programinnslag.

Fra: Lars Petter Øye[lars.petter.oye@tindelandet.no]
Sendt: 28.03.2018 21:32:20
Til: Postmottak Volda
Kopi: Fride Sortehaug
Tittel: Søknad om tilskot til Nordisk Treff

Att: Ordfører og Rådmann

Sender søknad om tilskot til Nordisk Treff, sjå vedlegg.

Mvh
Lars Petter Øye

Kopi til varaordfører

UTKAST TIL FELLES SAKSFRAMLEGG

TIL: KOMMUNENE PÅ SUNNMØRE

FRA: INTERRIMSTYRET FOR ETABLERING AV UTVIKLINGSFORUM FOR ÅLESUND LUFTHAVN, VIGRA AS

DATO: 30.04.2018

Etablering av Utviklingsforum for Ålesund lufthavn, Vigra AS

Rådmannens innstilling:

1. NN kommunestyre mener det er behov for tiltak for å styrke Ålesund lufthavn, Vigra sin posisjon som nasjonal lufthavn for nordvestlandet, og støtter ideen med å etablere Utviklingsforum for Ålesund lufthavn, Vigra AS.
2. NN kommune vil under stiftelsesmøtet i september 2018 gå inn som eier i selskapet, og vil også fra og med 2019 bidra med årlig driftsstøtte basert på innbyggertall.
3. NN kommune kjøper en aksje i selskapet, kr. 25.000,-.
4. NN kommune vil fra 2019 bidra med kr. xx i årlig driftsstøtte til selskapet. Driftsstøtten vil fra 2020 bli indeksregulert i samsvar med generell lønns- og prisvekst.

Bakgrunn

En velfungerende lufthavn med tilgang til nasjonale og internasjonale flyruter er av avgjørende betydning for regionens utvikling og attraktivitet. Rutetilbudet er viktig for regionens internasjonalt orienterte næringsliv, og blant faktorene bedrifter legger stor vekt på i valg av lokalisering. Videre er rutetilbudet viktig for reiselivet, og for regionens tiltrekningskraft i forhold til plassering av statlige arbeidsplasser. Sist men ikke minst vil et godt flytilbud ha positiv effekt på tilflytting. Ålesund lufthavn, Vigra (ÅLV) er trolig det viktigste trafikknutepunktet mellom Bergen og Trondheim.

ÅLV har større trafikk enn de 3 øvrige lufthavnene i fylket til sammen (ca 55 % av totalt antall flypassasjerer i Møre og Romsdal). ÅLV har 84 % av utenlandstrafikken og er dermed den viktigste lufthavnen i Møre og Romsdal. ÅLV er også den eneste lufthavnen i fylket med status som nasjonal lufthavn. Molde og Kristiansund er regionale lufthavner, og Volda lokal lufthavn.

Gjennom prosjektet Region Ålesund der kommunene Giske, Haram, Sandøy, Skodje, Sula, Ørskog og Ålesund deltar, er det gjennomført et arbeid for å se på ulike modeller for å sikre utvikling av ÅLV der kommunene tar en aktiv rolle i arbeidet. Bakgrunnen for arbeidet er erkjennelsen av ÅLVs store betydning for regionen, samt behovet for å styrke kommunenes engasjement og involvering i utviklingen av lufthavnen.

Det arbeides nå for å etablere et aksjeselskap der alle kommunene i Sunnmøre regionråd blir invitert til å delta som eiere. Formålet med aksjeselskapet er å styrke Sunnmørsregionen ved å «utvikle Ålesund lufthavn, Vigra til beste for innbyggere og næringsliv». Formålet er ikke på noen måte å

svekke Ørsta/Volda lufthavn sin posisjon, siden fokuset fremfor alt skal være på styrking og etablering av direkteruter til utlandet fra ÅLV.

Utviklingsforumet slik det fungerer i dag ble etablert som organisasjon i etterkant av Vigrakonferansen i 2004, der Næringsforeningen i Ålesundregionen har hatt driftsansvaret. Selv om arbeidet som har vært gjort gjennom forumet har hatt stor betydning, for eksempel i forhold til etablering av flere direkteruter til utlandet fra Ålesund lufthavn, er det nå et klart behov for en styrking og formalisering av forumet.

Slik forumet er organisert i dag har forumet svært begrenset økonomi og har ikke mulighet til å gå inn i større prosjekter, for eksempel ved å yte markedsstøtte til nye ruter der det kan være nødvendig. I Molde og Kristiansund er det etablert utviklingsforum som aksjeselskap med Møre og Romsdal fylkeskommune, næringsliv og kommuner som eiere. Her har eierne blant annet bidratt med nettopp markedsstøtte til nye flyruter. Slikt handlingsrom har ikke Utviklingsforumet for ÅLV i dag.

Arbeidet så langt

På møte i styringsgruppa for Region Ålesund den 25.08 var utvikling av ÅLV et av temaene som ble diskutert. Lufthavnsjef Tor Hånde innledet og utfordret kommunene med følgende to spørsmål:

Er region Ålesund bevisst på ÅLVs strategiske rolle?

Tar kommunene konsekvensen av den strategiske betydningen?

Styringsgruppa fattet følgende vedtak:

«Styringsgruppa tar presentasjonen til orientering og ser det som svært viktig at kommunene involverer seg sterkere i arbeidet med utviklingen av Ålesund lufthavn, Vigra.

Det er behov for en «remobilisering» av arbeidet med utvikling av Ålesund lufthavn, Vigra. Det haster med å komme i gang. Det etableres en hurtigarbeidende komite som skal utarbeide et diskusjonsnotat som skal danne grunnlag for videre prosess med å se på fokusområder, ambisjonsnivå, organisering osv. Notatet presenteres for styringsgruppa på neste møte.

Arbeidsgruppa består av Utviklingsforumet for Ålesund Lufthavn, Vigra: Bjarne Haagensen og Kjell Sandli, Ålesund Lufthavn, Vigra: lufthavnsjef Tor Hånde, Giske kommune: Ordfører Harry Valderhaug, Haram kommune: Ordfører Vebjørn Krogsæter, Ålesund kommune: varaordfører, Tore Johan Øvstebø, Sunnmøre regionråd: daglig leder Jan Kåre Aurdal, Destinasjon Ålesund & Sunnmøre: reiselivssjef Tom Anker Skrede, Region Ålesund: prosjektleder Anne Mette Liavaag.»

Arbeidsgruppa hadde to møter der de foreslo organisasjonsmodell og videre prosess. Arbeidsgruppas konklusjoner ble sendt til Utviklingsforumet og representantskapet i Sunnmøre Regionråd for uttalelse før det ble lagt fram for styringsgruppa. Både utviklingsforumet og Sunnmøre regionråd støttet arbeidsgruppas konklusjoner. Prosjektet er også presentert for fylkeskommunen v/fylkesordføreren. Fylkesordføreren er positiv til initiativet og har signalisert at fylkeskommunen ønsker å gå inn på eiersiden i selskapet.

På møte i styringsgruppa 21.11.17 la arbeidsgruppa fram følgende konklusjon og forslag til videre arbeid:

a) Det er behov for å se på en ny organisering av Utviklingsforumet.

- b) Aksjeselskap kan være en egnet modell med kommunene på Sunnmøre, fylkeskommunen og næringslivet som eiere.
- c) Utviklingsforumet for Ålesund Lufthavn Vigra må være sentral drivkraft i det videre arbeidet. Det er ikke en intensjon å skape noe nytt i tillegg til/på siden av Utviklingsforumet. Intensjonen er en videreutvikling av utviklingsforumet der en viderefører det som fungerer samtidig som en finner en organisering som gir nok kraft i det videre arbeidet.

Styringsgruppa støttet arbeidsgruppas konklusjoner og det ble satt ned et interimsstyre bestående av

Tore Johan Øvstebø, varaordfører i Ålesund (leder)

Harry Valderhaug, ordfører i Giske

Knut Erik Engh, ordfører i Ulstein (oppnevnt av Sunnmøre regionråd)

Bjarne Haagensen, Utviklingsforumet

Kjell Sandli, Næringsforeningen Ålesundregionen (til januar 2018)

Bente Lund-Jacobsen (fra mai 2018)

Anne Mette Liavaag, prosjektleder Region Ålesund (sekretær)

Interimsstyrets mandat var å utarbeide forslag til vedtekter, foreslå styremedlemmer samt forberede og gjennomføre stiftelsesmøte. Interimsstyret har hatt to møter (12.12.17 og 23.01.18). I tillegg har interimsstyret, i samarbeid med Sunnmøre regionråd, gjennomført to dialogmøter med kommunene på Sunnmøre (6. april i Ulsteinvik og 13. april på Stranda) for å orientere om arbeidet så langt, og få innspill til videre prosess.

Interimsstyret har utarbeidet utkast til vedtekter og stiftelseserklæring (vedlagt).

Økonomi

Det er et mål at både det offentlige og næringslivet skal gå inn med aksjekapital og driftskapital. Fra det offentlige inviteres fylkeskommunen og medlemskommunene i Sunnmøre regionråd inn som eiere. I tillegg bør også Nordfjordskommunene inviteres. Det legges opp til at hver aksjonær kan eie en eller flere aksjer. (kr 25.000 pr aksje). Interimsstyret ser for seg at aksjekapitalen bør ligge på ca 1 mill, og at det vil være behov for en årlig driftskapital på omlag 1 – 1,5 mill avhengig av ambisjonsnivå. En ser for seg at det offentlige sitt bidrag primært vil dekke løpende drift, og at næringslivet bidrar med prosjektmidler til konkrete tiltak (for eksempel markedsstøtte til nye ruter og styrking av tilbringertjenesten).

DRIFTSTILSKUDD KOMMUNENE		
	Innbyggertall	Pr innb kr 5,-
Stordal	1 005	5 025
Sandøy	1 246	6 230
Norddal	1 663	8 315
Ørskog	2 296	11 480
Sande	2 540	12 700
Vanylven	3 203	16 015
Stranda	4 623	23 115
Skodje	4 667	23 335
Hareid	5 185	25 925
Vestnes	6 577	32 885
Sykkylven	7 695	38 475
Giske	8 176	40 880
Ulstein	8 457	42 285
Sula	9 007	45 035
Herøy	8 957	44 785
Volda	9 102	45 510
Haram	9 312	46 560
Ørsta	10 744	53 720
Ålesund	47 199	235 995
Totalt	151 654	758 270

Utkast til årsbudsjett:

Inntekter		
Driftstilskudd kommuner	kr 760 000	
Prosjektstøtte fylkeskommunen	kr 100 000	
Driftstilskudd næringsliv	kr 500 000	
Utgifter		
Lønn, sos utgifter (50% stilling)		kr 500 000
Husleie, IT, kontorutgifter		kr 100 000
Markedsstøtte, møtteplasser, kontakt med flyselskapene, næringsliv etc.		kr 500 000
Til disposisjon		kr 200 000
Sum	kr 1 360 000	kr 1 300 000

Vurdering:

Rådmannen ser positivt på initiativet fra Region Ålesund og støtter konklusjonen om at det er behov for å arbeide for å styrke ÅLVs posisjon. Etablering av et aksjeselskap med eiere fra offentlig og privat sektor vil bidra til å gi arbeidet mer kraft og kontinuitet, samtidig som kommunenes rolle og ansvar i arbeidet vil bli tydeliggjort.

Rådmannen ser det som viktig at det jobbes aktivt for å få samtlige kommuner på Sunnmøre og eventuelt også kommuner fra Nordfjord med som eiere og som bidragsytere til driften.

Økonomiske konsekvenser:

Aksjekapital kr 25 000 innbetales ved stiftelse av selskapet høsten 2018. Årlig driftsstøtte på kr 5,- pr innbygger må innarbeides i årlige budsjett fra og med 2019.

Juridiske konsekvenser:

Ingen.

Andre driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

Ingen.

Konklusjon med begrunnelse:

Rådmannen mener det er behov for tiltak for å styrke Ålesund lufthavn, Vigra og støtter ideen med å etablere Utviklingsforum for Ålesund lufthavn, Vigra AS. Rådmannen anbefaler at Ålesund kommune går inn som aksjonær i Utviklingsforumet og bidrar med årlig driftsstøtte.

VEDTEKTER FOR UTVIKLINGSFORUM FOR ÅLESUND LUFTHAVN, VIGRA AS

Godkjent i generalforsamling dd.mm.åååå

§ 1 Foretaksnavn

Selskapets foretaksnavn er Utviklingsforum for Ålesund lufthavn, Vigra AS. Foretaket har ikke-økonomisk formål og eventuelle overskudd tillegges egenkapitalen. Utbytte kan ikke utbetales. Ved oppløsning eller avvikling av foretaket tilfaller kapitalen aksjonærene.

§2. Forretningskontor

Foretaket har forretningskontor i Ålesund.

§ 3. Formål

Formålet med selskapet er å styrke regionen gjennom å utvikle Ålesund lufthavn, Vigra til beste for innbyggere og næringsliv. Selskapets fokusområder er styrking av rutetilbud med særskilt fokus på utenlandsruter, flyplassrelatert infrastruktur og tilbringertjeneste.

§ 4. Aksjekapital

Selskapet har en aksjekapital på kr xxx fordelt på xxx aksjer. Hver aksje er pålydende kr 25 000,-. Enkeltpersoner kan ikke eie aksjer i foretaket.

§ 5. Styre

Selskapets styre har fra 5 til 8 medlemmer. Styrets leder velges av generalforsamlingen i separat valg. Styrets medlemmer er valgt for 2 år.

§ 6. Daglig leder

Daglig leder tilsettes av styret.

§ 7. Signatur og prokura

Styrets leder og ett styremedlem tegner foretakets firma i fellesskap. Daglig leder har prokura.

§ 8. Generalforsamling

Ordinær generalforsamling avholdes innen utgangen av juni. Innkalling med sakliste og nødvendige dokumenter sendes senest 14 dager før møtet. Innkalling skjer pr epost.

Ordinær generalforsamling skal behandle:

- Årsregnskap og årsberetning.
- Valg av styre.
- Valg av valgkomite på 3 medlemmer.
- Andre saker som er fremmet på lovlig måte og som hører under generalforsamlingen.

For øvrig vises det til gjeldende aksjelov.

Utviklingsforum for Ålesund lufthavn, Vigra A/S.

Stiftelseserklæring

Utviklingsforumet skal:

1. Videreføre arbeidet som er gjort i regi av Utviklingsforumet for Ålesund Lufthavn Vigra.
2. Holde seg orientert om Avinor's rammebetingelser og arbeide for å sikre at planlagte investeringstiltak får nødvendig prioritet
3. Være premissleverandør overfor kommunale, regionale og statlige myndigheter i arbeidet med en helhetlig utvikling av Ålesund lufthavn, Vigra.
4. Aktivt påvirke flyselskapene, for gjennom dette å avklare forventninger og muligheter i forhold til bestående og potensielle fremtidige avganger/ruter.
5. Søke å identifisere hva næringslivet i regionen trenger av nye innen- og utenlandsforbindelser/styrking av etablerte forbindelser.
6. Sette i gang relevante tiltak for å få på plass ønskede innenlandske og utenlandske flyruter, samt videreutvikle eksisterende. Innhente kunnskap om relevante markedsundersøkelser og/eller initiere egne undersøkelser.
7. Sikre koordinert/effektiv tilbringertjeneste, tilfredsstillende parkeringstilbud, attraktive avgangs- og ankomstfasiliteter herunder effektiv bagasjehåndtering.
8. Se eventuelle mulige utviklingsprosjekt og/eller samarbeidsmuligheter mellom flyselskaper og andre relevante aktører i regionen, f. eks. Hurtigruten og reiselivsselskap.
9. Avholde en årlig Vigrakonferanse for flyselskaper, regionens næringsliv og offentlige myndigheter med fokus på lufthavnens rammebetingelser og trafikkutvikling.
10. Spre informasjon om viktigheten av Ålesund lufthavn, Vigra.
11. Utarbeide en årlig statusrapport der status for Ålesund lufthavn, Vigra beskrives og hvor registrerte utfordringer og muligheter beskrives.

Styret:

- Ifølge vedtektene skal det velges et styre på 5-8 medlemmer. Styrets medlemmer er valgt for to år. For å sikre nødvendig kontinuitet velges halve styret for ett år det første året.
- Styret kan invitere observatører.

Fra: Rune Sjurgard[Rune.Sjurgard@volda.kommune.no] Sendt: 02.05.2018 14:31:19 Til: Sonja Håvik Tittel: VS: Felles saksframlegg vedrørende etablering av Utviklingsforum for Ålesund lufthavn Vigra AS
Eg ber om at du legg e-posten og vedlegga ut som orienteringssak for formannskapet. Det vil vere tenleg at formannskapet er orientert og ev kan drøfte problemstillinga om deltaking før saka kjem til realitetshandsaming.

Rune Sjurgard

Rådmann

Mobil 90053752

www.volda.kommune.no

Fra: Anne Mette Liavaag <anne.mette.liavaag@alesund.kommune.no>

Sendt: onsdag 2. mai 2018 08:42

Til: Marit Elisabeth Larssen <mela@giske.kommune.no>; Turid Hanken <Turid.Hanken@haram.kommune.no>; Vebjørn Krogsæter <Vebjorn.Krogsaeter@haram.kommune.no>; Anders Riise <Anders.Riise@hareid.kommune.no>; Ragnhild Velsvik Berge <ragnhild.velsvik.berge@hareid.kommune.no>; Herøy ordfører <ordforar@heroy.kommune.no>; Olaus-Jon Kopperstad <olaus-jon.kopperstad@heroy.kommune.no>; Arne Sandnes <Arne.Sandnes@norddal.kommune.no>; Karl Andre Birkhol <Karl.Andre.Birkhol@norddal.kommune.no>; Asle Giske <asle.giske@sande-mr.kommune.no>; Dag Vaagen <dag.vaagen@sande-mr.kommune.no>; Oddvar Myklebust <Oddvar.Myklebust@sandoy.kommune.no>; Anny Sønderland <Anny.Sonderland@sandoy.kommune.no>; Dag Olav Tennfjord <Dag.Olav.Tennfjord@skodje.kommune.no>; Kristian Skålhamn <Kristian.Skalhamn@skodje.kommune.no>; 'anne.berit.loset@stordal.kommune.no' <anne.berit.loset@stordal.kommune.no>; 'eva.hove@stordal.kommune.no' <eva.hove@stordal.kommune.no>; Leon Aurdal <Leon.Aurdal@sula.kommune.no>; Jim Arve Røssevoll <Jim.Arve.Rossevoll@sula.kommune.no>; 'may-helen.molver.grimstad@sykkylven.kommune.no' <may-helen.molver.grimstad@sykkylven.kommune.no>; 'Odd Jostein Drotninghaug' <odd.jostein.drotninghaug@sykkylven.kommune.no>; Einar Vik Arset <einar.arset@ulstein.kommune.no>; Eva Mariann Vinje Aurdal <Eva.Mariann.Vinje.Aurdal@alesund.kommune.no>; Liv Stette <Liv.Stette@alesund.kommune.no>; Stein Aam <stein.aam@orsta.kommune.no>; Wenche Solheim <Wenche.Solheim@orsta.kommune.no>; Jørgen Amdam <jorgen.amdam@volda.kommune.no>; Rune Sjurgard <Rune.Sjurgard@volda.kommune.no>; Andreas Chr. Nørve <andreas.chr.norve@vanylven.kommune.no>; Lena Landsverk Sande <lena.landsverk.sande@vanylven.kommune.no>; Jan Ove Tryggestad <jantry@stranda.kommune.no>; 'asehol@stranda.kommune.no' <asehol@stranda.kommune.no>; 'tone.roaldsnes@vestnes.kommune.no' <tone.roaldsnes@vestnes.kommune.no>; 'ordforar@vestnes.kommune.no' <ordforar@vestnes.kommune.no>; Knut Helge Harstad <Knut.Helge.Harstad@orskog.kommune.no>

Kopi: Jan Kåre Aurdal <jan.kare.aurdal@alesund.kommune.no>; Tore Johan Øvstebø <Tore.Johan.Ovstebo@alesund.kommune.no>; Harry Valderhaug <hava@giske.kommune.no>; Knut Erik Engh <knut.erik.engh@ulstein.kommune.no>; 'bjarne@jangaard.no' <bjarne@jangaard.no>; 'Laila Gjerdsbakk' <gjerdsbakk@aaalesund-chamber.no>; Astrid Eidsvik <Astrid.Eidsvik@alesund.kommune.no>

Emne: Felles saksframlegg vedrørende etablering av Utviklingsforum for Ålesund lufthavn Vigra AS

Til kommunene i Sunnmøre regionråd v/ordfører og rådmann

Vedlagt følger utkast til saksframlegg vedrørende etablering av Utviklingsforum for Ålesund lufthavn Vigra AS.

Saken har vært drøftet på styremøte i Sunnmøre regionråd den 29.09.17 og på representantskapsmøte den 06.10.17. Det har også blitt arrangert to dialogmøter om temaet (6. april i Ulsteinvik og 13. april på Stranda) der interimsstyret har fått innspill til det videre arbeidet.

Stiftelsesmøte vil bli arrangert i september. For å holde tidsplanen håper vi at kommunene vil **legge saken fram for politisk behandling i løpet av våren.**

Ta kontakt med undertegnede dersom noe er uklart.

Vennlig hilsen

Interimsstyret for Utviklingsforum for Ålesund lufthavn Vigra AS

Tore Johan Øvstebø, varaordfører i Ålesund (leder)

Harry Valderhaug, ordfører i Giske

Knut Erik Engh, ordfører i Ulstein (oppnevnt av Sunnmøre regionråd)

Bjarne Haagensen, Utviklingsforumet

Kjell Sandli, Næringsforeningen Ålesundregionen (til januar 2018)

Bente Lund-Jacobsen (fra mai 2018)

Anne Mette Liavaag, prosjektleder Region Ålesund (sekretær)

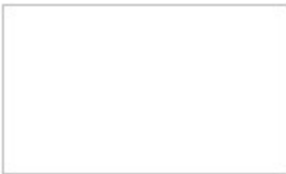
Med vennlig hilsen

Anne Mette Liavaag

Prosjektleder Region Ålesund

Tlf. 70 16 20 19 | Mob. 992 32 321 | 70 16 20 00 (sentralbord)

anne.mette.liavaag@alesund.kommune.no

Postboks 1521, 6025 Ålesund

www.alesund.kommune.no

Til kommunestyret**Krav om to nye vegar frå Håmyrfeltet og ned til sentrum**

De politikarar vedgår at de er rysta over konsekvensane utbygginga på Håmyra har fått for bebuarane langs Raudemyrvegen. Digre, tunge lastebilar og anleggsmaskiner dundrar forbi, ofte 2 stk i minuttet og de har sett kva medfart eigedomane langs vegen har fått av dette tungtrafikkvolumet. Øydelagde murar, jord, slam og skit i innkjørslar, inne i garasjar, tilgrisa husfasadar og hagar. Støy og skit heile dagar, særleg når veret er tørt og fint og oppsittarane vil vere ute og kose seg eller stelle i hagen, noko som er uråd.

Utsegner som: dette vart mykje verre enn vi såg for oss - dette hadde aldri blitt vedteke i dag- dette er hårreisande, er ytra av ordførar, teknisk sjef og medlemmer av formannskap og kommunestyre som etter oppmoding frå oppsitterane, har vore på synfaring i Raudemyrvegen. De er sjokkerte og overraska over at det skulle bli slike store øydeleggingar og ulemper av vedtaket dei gjorde om utbygging. De kallar det no for ei gigant-utbygging, og hadde ikkje sett føre dykk slike konsekvensar av vedtaket. Dette har de innrømt, den eine etter den andre. Kvar var konsekvensanalysen av utbygginga på førehand, og kvalitetssikringa av prosjektet? Vi har ikkje sett nokon av delene, og ansvarlege for prosjektet har innrømt at det var teke for lett på førebuingsarbeidet før utbygginga vart sett i gang.

Realiteten er at de politikarar no ser kva de har stelt i stand.

Då er tida komen for dykk til å ta konsekvensane og rette opp uretten. Rett og slett lære av feila som vart gjort. Her må trafikken spreiaast, og i tillegg til utbygging av Urbakkfoten/Engesetgeila/ Engeset-vegen, der oppsittarane også får store ulemper med stort trafikkvolum, må det kome fleire tilkomstvegar for anleggs- og person-trafikk. Dette må ha høgste prioritet. Det hastar.

Vi krev at det vert bygd to nye vegar frå Håmyrfeltet mot Fjellvegen og Smalebakken -området. Aksjonsgruppa har fått dei to nye vegprosjekta vurdert av ein habil aktør i marknaden. Det er fullt mogeleg å legge vegar i desse områda.

Ein svært viktig faktor i dette biletet er miljøaspektet. Innbyggjarane på Håmyra og omliggande område vil spare miljøbelastninga svært mykje med å få redusert avstand til sentrum med fleire kilometer, ei strekning som gjerne vert køyrd fleire gonger for dagen.

Det vert skreve og sagt at no er den verste belastninga for oss her langs Raudemyrvegen over. Det hadde vore fint, men det kjem fleire utbyggingsprosjekt, og då må vi vere budde for å ta trafikkmengda som føl med. Det gjer vi berre ved å spreie trafikken over fleire område. Desse to vegane frå Håmyra og nedover mot sentrum skulle ha vore bygde **før** anlegget tok til. Lær av tidlegare feilvurderingar.

For å understreke at dette er eit **krav** frå alle langs Engesetgeila, Engeset og Solhøgda, Raudemyrvegen, Heltnevegen, har aksjonsgruppa i løpet av nokre få ettermiddagstimar denne helga, samla inn ca. 200 underskrifter. Alle skattebetalarane som vi har hatt kontakt med i dette store området, er frustrerte over det førebels planlagde trafikkbiletet. Vi har også starta ei offentleg Facebookgruppe : «**Vi som krev to nye vegar frå Håmyrfeltet og ned i sentrum**»

Vi vonar verkeleg at dette kan få dykk som har teke på dykk å styre Volda kommune, til å forstå kor viktig vårt krav er. «Raudemyrvegen» må ikkje gjenta seg.

Helsing frå alle som har skrive under på lister, medlemmer i Facebookgruppa og aksjonsgruppa.

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Hårmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellvegen.

Oddvin Ose
Lilli Lofthus

Jh. Asvild

Grete Asvild

Lustine Lustiansen

Oddum Balr.

Kirsten Tichet

Unni Danlartsen

Karv O. Klepp

Ove Klepp

Hanne Mari Eikrem

Inge Eikrem

Eivind Skjold

Tenje Flain

Oddbjørg Aarsbø

Magne Aarsbø

Björg Viddal

Ryldel Eikrem

Olav Skjold

Rune Hunderset

Kine Hunderset.

Norli Vik, Holmen

Arvid Rasmussen Birkelunden 8
 Olfar Brundt 1 Birkelanden 5
 Sidsel Sævi Birkelunden 7
 Harald Thalberg Raudemyrvegen 16.

KURID LEIN

————— K —————

Kåre Hellesylt

————— m —————

Ove Roseth

————— l. —————

Denise Høydal

Eigen 2. Rokvam

Raudemyrvegen 6b

Håita Rokvam

Raudemyrvegen 6B

~~Brit Staurset~~

Raudemyrvegen 6C

Steinar Sivertsen

————— m —————

Ingrid Kersbakk Vorrøn

Raudemyrvegen 3

Martin Agnar Dahl

Raudemyrvegen 5B

Mads Sæmgaard

Heltnevegen 27

Sigmund Høydal

Heltnevegen 24

Ingebjørg Tangen

————— l. —————

Kjell-War Oye.

Symone Norderval Birkeland

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Hårmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellvegen.

Einnd Lysbakk
May Slagel Lysbakk
Hilf Vikestrand
Tor Haug Svendren
Astrid Klde Juhn
Anne Lise Juhn
Ola Strømshelm

Rudi Barstad
Oddrun Barstad
Sven T. Tinesen

Reidar Junes
Bjørn Paulsen

Selgunn O. Bjørneset
Johan Bjørneset

Ingunn Lühanger Aasen
Rune Aasen

Martha Liaskar
Synnøve N. Birkeland

Oddvin Liaskar
Inge Kramme
Morten Skogum

Signe Solheim Almestad

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Hårmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellvegen.

~~Alf Korte~~
Louise Jente Bjørkelund 6
Magnulf Gjersdal Raudemyrvegen 17
Britt Randi Øye — 11 —
Jan Gundersen — " — 15
Kirsti Enderesen — " — 15

Monnema Eikrem Bruaset, Lixjebakken 1

Jonhans Bruaset Lixjebakken 1

Inge Eliassen, Lixjebakken 3

Marit Eliassen

2 Jone Ruammun Eli Ruammun Raudemyr 13

Alf Wold-Eliassen

Gro Bjørkelund, Størsteinvegen 2

Jørk Solheim Størsteinvegen 2

Sissel Anita Øyen Hareide, Brenstene 23

Stig Holten Brenstene 26

Mari Jan Tvegren, Granida 21

Arvid Tvegren — " —

Jorunn Solbakk Granida 20

Odd Pedersen

Edvaldis Fløtre

Tope Bjørndal

Martin Høle

32

Håmynen bygget.
 Kun om byg om smaltballe
 og fæstene.
 Sels Thibet
 Rudek fragat
 Raudum. 18
 Havn & Bergen - Engstega 44
 Engstega 55
 Havn
 Sør M

From Zinn
5-24-76

Markus Hanken

Kyle Buxton

North Hill

Werner K. Helst

1944 Feb 11

Margit Willert

5. How the system

Asker Vik

Sivene Fingert född 18 Fingertingen 18

Falsch! Fingert Fingert Fingert

Old Folks
Eugeneville 26

Handwritten: 3/24/48

14. *Hydrogamm, Breche-Blade* *Foundamys* 14
 13. *Hydrogamm, Breche-Blade* *Foundamys* 13
 12. *Hydrogamm, Breche-Blade* *Foundamys* 12

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Hårmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellwegen.

Geirmund Lien

Jonas

Roger Taranger

Arne-Johann Thorsvik

Steinar Thorsvik

Klaus Bj

Anne Marte Vatne

Svenn Høydal

Soffrid Kossius-Dale Blindheim

Arnfinn Blindheim

10

FB: Vi som krev to nye vegar
frå Håmyrfeltet og ned i sentrum.

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Håmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellvegen.

Sissel og Roar Hø
Torunn Torheim Vik
Vebjørn Vik

Anne-Lise Thøe

John-Harald Sandbløst

Gjell Anne Vedetich

Øyvind Vik
Markus Lien

Martine Berg-Rusten

Martin Sandbakke

Glumhild R. Kolås

Sigmund Kolås

Elena Markusse

Joar Ulstein

Martine Steiglaune

Jacchim Øien

Gjert Eide

Margrete Spronken

Debra Wijn

Øyvind Hø

Hogne Hallariker

Anne Britt Hallariker.

UNDERSKRIFTSLISTE:

for krav om to nye vegar
nedover mot sentrum frå
Hårmyra byggefelt.

Krav om veg via Smalebakke
og Fjellvegen.

Aemund Skj

Andrea O. Vale

Lars-Ove Hamre

Jan H

Marta Aam

Gunnar Hjørset

Jan H

Jørn Arntsen

Jørn Ove Rasmussen

May Britt Myklebust Høydel

Nils Ole Skenset

Ragnhild Oterholm

Stig E

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

«UTLANDSADRESSE»

Til ordførarane og rådmennene i Møre og Romsdal

Forsøpling - vi har alle eit ansvar!

Forsøpling er eit av tre utvalde satsingsområde som eg vil prioritere høgt i mitt siste år som fylkesmann. For å lukkast i dette arbeidet, må alle jobbe i lag. Kommunane har ei nøkkelrolle, så eg oppmodar difor ordførarar og rådmenn til å mobilisere i sine kommunar.

Kvar dag får vi sjå eksempel på kva forureining, særleg plastforureining fører med seg av lidingar for sjøpattedyr, fuglar og fisk. Skadane er utan tvil meir mangfaldige enn det media maktar å formidle. Heile spekteret av skadetypar som forsøplinga fører til vil det nok vere etterkommarane våre som finn ut av. Dei må og leve med denne arven. Det er difor viktig at vi gjer arven så liten som mogleg.

Det hjelp ikkje å rydde, dersom vi ikkje også endrar haldningane våre til det å forsøple! Vi må alle saman gjere alt vi kan for å bygge gode haldningar og setje i gang tiltak, slik at vi framleis kan sjå mot ei trygg framtid for folk og natur! Eg håper at alle kommunane i Møre og Romsdal vil bidra i dette arbeidet.

Kva gjer vi i staten

I årets statsbudsjett er det sett av 65 millionar kroner til tiltak mot marin forsøpling. Pengane er fordelt til prosjekt som bidrar både til å forhindre og til å rydde opp i marin forsøpling. I årets tildeling fekk Fylkesmannen ei ny koordineringsrolle innan forsøpling, der vi mellom anna har bidratt til å vurdere søknadane frå vårt fylke.

Tilskot mot marin forsøpling er berre ei av mange støtteordningar staten har for å hindre forsøpling. Ei fullstendig liste over vrakpant og tilskotsordningar følger vedlagt. Miljødirektoratet har i tillegg no foreslått sju konkrete tiltak for å redusere marin forsøpling. Eit av desse er å la kommunane kunne vedta bot i forsøplingsaker. (Les meir på <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2016/Juni-2016/Slik-reduserer-vi-marin-forsopling/>).

Berre kommunen som kan handheve forbod mot forsøpling

I Noreg er det forbod mot forsøpling. Ingen kan tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan verke skjemmande eller vere til skade eller ulempe for miljøet. Det er kommunane som har fått myndigheit til å følgje opp forsøplingssaker.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal førte i 2017 tilsyn med alle dei 36 kommunane i fylket på forsøpling og open brenning. Konklusjonen vår etter denne tilsynsrunden er at kommunane må bli betre på organisering og ansvarsfordeling innanfor sitt myndigheitsområde på forsøpling. Kommunane må mellom anna sette seg mål og gjennomføre kartlegging av forsøpling, slik at ein skaffar seg oversikt og kan prioritere riktig. Vi ser eit stort behov for at kommunen nyttar si myndigheit meir aktivt.

Fylkesmannen veit at dette kan vere ein stor og krevjande oppgåve. På

www.miljokommune.no ligg alt av malar og sakshandsamingshjelp tilgjengeleg.

Fylkesmannen har plikt til å rettleie kommunen. Vi ynskjer å bidra med praktisk kunnskap og dele nyttig erfaringar mellom kommunane. Vi har hatt fokus på forsøpling på dei to siste samlingane for kommunane under haustkonferansen i regi av «Avfallsforum Møre og Romsdal». Dette vil òg bli tema under årets samling i Ålesund 30. oktober.

Forventingar til kommunane

Eg har eit ynskje om at alle kommunane i Møre og Romsdal sett forsøpling på dagsorden i 2018. Det er viktig at dette arbeidet har solid forankring både politisk og administrativt i kommunane.

Kommunane må følgje opp sitt ansvar i forsøplingssaker. For å klare dette må kvar kommune sette seg mål og lage handlingsplanar. For å klare å prioritere riktig bør det gjennomførast kartlegging av forsøpling og risikovurderingar.

Kommunane må også arbeide aktivt med å skape gode haldningar på området – både internt og eksternt.

Her er nokre av dei lovpålagde tiltaka der kommunane kan gjere ein stor forskjell:

- Avfallsplanar i hamner
Alle kystkommunar skal følgje opp regelverket for avfallsplanar i hamner ved å lage oversikt over alle hamner i eigen kommune, og utarbeide felles avfallsplan for småbåthamnene. Nokre kommunar har allereie sendt inn oversikt og laga avfallsplanar. Kommunane pliktar vidare å halde oversikta over hamnene oppdatert og melde frå til Fylkesmannen ved endringar. På «Miljøkommune» ligg det malar både for å lage oversikt over alle hamnar og for utarbeiding av avfallsplan.
- Avfallsplanar i byggesaker
Alle kommunar skal følge opp krava om avfallsplan i byggesaker. Dette er regulert i plan- og bygningslova § 29-8 om avfallshandtering og i byggt teknisk forskrift (TEK 17). På «Miljøkommune» ligg det lenker til rettleiing frå «Direktoratet for byggkvalitet».

- Fokus på avfallshandtering i eigne byggesaker
Alle bygge- og rivesaker der kommunen er tiltakshavar, må følgast opp slik at ein har kontroll med at avfallet vert handtert i tråd med regelverket. Anbod må utformast slik at ein sikrar god avfallshandtering, og at ikkje prisane blir pressa så lågt at det ikkje er mogleg med forsvarleg handtering.
- Mottak av kasserte fritidsbåtar
Kasserte fritidsbåtar på avvege er eit forureiningsproblem. Kommunane skal etablere avfallsmottak for mindre fritidsbåtar. Kommunar, kommunale og interkommunale avfallsselskap kan søke tilskot til å dekke kostnader dei har med å handtere båtane.

Eg håper alle kommunane i fylket tar sitt ansvar innanfor forsøplingsområdet i 2018 slik at vi saman kan få til gode tiltak og ei haldningsendring – og redusere forsøplinga.

Med helsing

Lodve Solholm

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

- 1 Vrakpant- og tilskotsordningar

Vrakpant og tilskotsordningar

Det har kome ei rekkje ordningar for vrakpant og tilskot som kommunar, einskildpersonar, lag og organisasjonar kan nytte for å levere inn avfall.

- [Ny vrakpantordning for køyretøy](#)
(Frå 2018 får du også vrakpant for motorsyklar, mopedar, lastebilar, bubilar og campingvogner)
- [Returordning for kasserte fritidsbåtar](#).
- [Tilskot til opprydding i marin forsøpling](#)
(Målgruppa for tilskotsordninga er frivillige organisasjonar og statlige, kommunale og fylkeskommunale føretak eller verksemdar).
- [Oppryddingstiltak, forureina grunn og sjøbotn](#) (Ordninga skal nyttast til å dekkje utgifter som kommunane har til å undersøke og gjennomføre oppryddingstiltak på land og i botn i sjø og vatn som er forureina med helse- og miljøfarlege stoff).
- [Tilskot til Den naturlege skulesekken](#) (Ordninga legg til rette for samarbeid mellom skular og frivillige miljø- og friluftsansjonar, og støttar utviklinga av lokale, fleirfaglege undervisningsopplegg tilpassa læreplanverket).

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Sunnmøre kammermusikkfestival
V/ Gunnar Stave
Klørivegen 2
6102 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
	21.03.2018	51936/2018/223	Hilde Hernes Hovland, 71 28 03 01	21.04.2018

Sunnmøre kammermusikkfestival har fått innvilga eittårig driftstilskot, frå Møre og Romsdal fylkeskommune

Fylkeskultursjefen har tildelt eit driftstilskot på 30 000 kroner for 2018.

Når de tar imot tilskotet, godtar de samtidig vilkåra for kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.

På side 2 i dette brevet finn de viktig informasjon om

- Vilkår for å få tilskot
- Kontroll
- Klagerett

Tilskotet blir utbetalt så snart som mogleg.

Med helsing

Heidi-Iren Wedlog Olsen
fylkeskultursjef

Hilde Hernes Hovland
kontorsjef

Brevet er elektronisk godkjent og signert.

Intern informasjon for fylkeskommunen:

- For utbetaling av 30 000 kroner. Beløpet skal rekneskapsførast på budsjettpost 14701.50000.57.1476 (KG 23250550) og overførast til bankkonto nr 3991.06.70364, org. nr. 999 257 852.

Kopi:
Volda kommune Stormyra 2 6100 Volda

Vilkår for kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune:

- Det er stilt krav til føring og revisjon av rekneskap i organisasjonar og institusjonar som får tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune. Det skal gå fram av årsmelding og **eigen post i rekneskapen** at det er motteke tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Ved tilsegn over 200 000 kroner er det stilt krav om autorisert revisor ved innsending av rekneskap.
- Det skal gå fram av program, informasjonsdokument, rapportar og liknande at verksemda har motteke tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Frist for å levere årsmelding og revidert rekneskap for 2017, og budsjett for 2018, er 30. juni 2018.
- Som prinsipp skal ein følgje fordeling mellom kommune/kommunar og fylkeskommune som er avtalt ved oppstart av eit tiltak. I spesielle tilfeller kan det gjerast ei anna vurdering.
- Ordninga med følgekort for funksjonshemma brukarar skal gjelde for dei opne kulturtilboda som tilskotsmottakarane står som arrangør av.
- Mottakarar av prosjekt- og driftstilskot skal så langt som råd vere tilgjengelege for alle, og bygge på prinsippet om universell utforming.
- Kulturinstitusjonar og frivillige organisasjonar gjer bruk av Kulturnett Møre og Romsdal sine tenester, www.mr.kulturnett.no
- Tilskotsmottakarar legg til rette for bruk av ordningane "kulturrabatt for ungdom".
- De må opplyse om organisasjonsnummer for å få tilskotet utbetalt.

Om klage

Vedtak om kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune til institusjonar og frivillige organisasjonar er ikkje enkeltvedtak etter Forvaltningslova. Dette betyr at det ikkje er moglegheit til å klage i slike saker.

Kontroll

Fylkeskulturavdelinga eller fylkesrevisjonen skal ha høve til å sette i verk kontroll med at midlane er eller blir brukt etter vilkåra (sak T-63/17, punkt 10).

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1109-

27. februar 2018

Høring - Ny konkurranse om regionale ruteflygninger i Sør-Norge fra 1. april 2020

Samferdselsdepartementet har igangsatt arbeidet med en ny konkurranse om regionale ruteflygninger i Sør-Norge med kontraktsoppstart 1. april 2020. Departementet inviterer herved til høring om den planlagte konkurransen.

Samferdselsdepartementet gir tilskudd til regionale flyruter på en rekke strekninger i Norge, der markedet alene ikke sikrer tilfredsstillende transportstandard. Tilskuddet gis i form av at Samferdselsdepartementet tar ruten ut av det frie markedet, pålegger forpliktelser til offentlig tjenesteytelse (FOT) og kjøper flyrutetjenester etter gjennomført konkurranse¹.

Ifølge regelverket skal dette kunne begrunnes med at ruten betjener en randzone eller en utviklingsregion, at det er en svakt trafikkert rute til en regional lufthavn og at ruten er vital for den økonomiske utviklingen i regionen der lufthavnen ligger.

Forpliktelsen til å yte offentlige tjenester på ruteflygninger skal bare gjelde i den utstrekning det er nødvendig for at det på ruten gis et minstetilbud av ruteflygninger som tilfredsstiller fastsatte krav til kontinuitet, regelmessighet, prisfastsettelse og minstekapasitet, som flyselskapene ellers ikke ville påtatt seg om de bare skulle tatt hensyn til egne kommersielle interesser.

¹ Jf. Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet, som er implementert i norsk rett gjennom forskrift av 12. august 2011 nr. 833 om lufttransporttjenester i EØS.

Høringen

Samferdselsdepartementet inviterer fylkeskommunene til å levere innspill til utformingen av det nye konkurransegrunnlaget. Hovedmålet med høringsrunden er å åpne for at fylkeskommunenes vurderinger og prioriteringer blir en del av beslutningsgrunnlaget i departementets arbeid med utforming av nye FOT-kriterier som skal gjelde fra 1. april 2020.

Samferdselsdepartementet ber i tillegg fylkeskommunene om å innhente synspunkter og vurderinger fra berørte instanser som

- kommuner i flyplassenes nedslagsfelt
- regionale helseforetak, Posten Norge AS og andre berørte i næringslivet og i organisasjoner

Dersom fylkeskommunene ønsker å legge frem forslag til endringer i rutetilbudet skal det begrunnes i henhold til regelverkets krav om dette². Begrunnelsen skal dokumentere behovet for forpliktelsen til å yte offentlige tjenester, en analyse av regionens økonomi og forholdsmessigheten mellom de ønskede forpliktelsene og målene for den økonomiske utviklingen. Det bør også legges ved en analyse av ev. eksisterende lufttransport og andre transportalternativer.

Utredning av statens flyrutekjøp i Sør-Norge

På oppdrag fra Samferdselsdepartementet har Møreforskning Molde AS, i samarbeid med Transportøkonomisk institutt, utredet det planlagte flyrutekjøpet i Sør-Norge. Rapporten følger vedlagt og er også tilgjengelig på departementets nettsider.

Rapporten vil, sammen med høringsuttalelsene, være viktige innspill til innholdet i konkurransegrunnlaget.

Samferdselsdepartementet inviterer fylkeskommunene til å kommentere den endelige rapporten og konsulentens forslag.

Regionreformen

Stortinget vedtok våren 2017 å overføre ansvaret for kjøp av innenlandske flyruter til regionalt nivå som en del av regionreformen, jf. Prop. 84 S (2016-2017) og Innst. 385 S (2016–2017).

Midler vil bli overført til rammetilskuddet etter hvert som kontraktene mellom Samferdselsdepartementet og flyselskapene går ut. Flere kontrakter vil utløpe etter etableringen av de folkevalgte regionene 1. januar 2020. Dersom fylkeskommunene ønsker det, kan det være aktuelt at regionene overtar avtaleansvaret for de gjeldende kontraktene. Samferdselsdepartementet vil åpne for dette i kontrakter departementet inngår før

² Jf. artikkel 16 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet,

fylkeskommunene overtar oppgaven. Dette vil derfor også gjelde for nye kontrakter om regionale ruteflyginger i Sør-Norge der neste avtaleperiode starter 1. april 2020.

Kjøpet av innenlandske flyruter vil ikke bli en lovpålagt oppgave. Når overføringen av midler er gjennomført, vil det være opp til fylkeskommunene om de ønsker å prioritere kjøp av innenlandske flyruter.

Dersom fylkeskommunene har innspill til prosessen med overføring av kjøp av innenlandske flyruter til regionalt nivå sett opp mot den kommende konkurransen om flyruter i Sør-Norge, samt til selve oppgaveføringen, bør dette inngå som en del av høringssvaret.

Høringsmøte

Hvis fylkeskommunene ønsker det, kan de ta kontakt med Samferdselsdepartementet for å avtale et høringsmøte før høringsfristen. Samferdselsdepartementet vil stille på administrativt nivå. Hensikten med møtet er gjensidig informasjonsutveksling. Kommunal- og moderniseringsdepartement vil bli invitert til å delta på et ev. høringsmøte, jf. foreslått agendapunkt 3.

Agenda for møtet kan for eksempel se slik ut:

1. Departementet orienterer om utviklingen på FOT-rutene
2. Prosess frem mot 1. april 2020
3. Regionreformen
4. Drøfting av FOT fra 1. april 2020
5. Eventuelt

Kontaktinformasjon

Dersom fylkeskommunene har behov for mer informasjon eller ønsker å avtale et møte, kan de kontakte Samferdselsdepartementet ved Astrid Kirkebø Elde, astrid-kirkebo.elde@sd.dep.no, tlf. 22 24 82 64.

Tidligere konkurranseutlysninger er tilgjengelig på Samferdselsdepartementets nettsider.

<https://www.regjeringen.no/no/dokument/andre/id438824/?documenttype=dokumenter/anbud&ownerid=791>

Høringsfrist

Samferdselsdepartementet ber om at høringssvar er departementet i hende senest 28. mai 2018.

Høringssaken er tilgjengelig på departementet sine nettsider

https://www.regjeringen.no/regionale_ruteflygingar Vi ber om at høringsuttalelsen blir sendt elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser (under "Send inn høringssvar" på denne siden). Ved spesielle behov for innsending på annen måte, kan

høringssvar sendes til Samferdselsdepartementet per e-post til: postmottak@sd.dep.no. Alle høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med andre høringsuttalelser.

Med hilsen

Øyvind Ek (e.f.)
avdelingsdirektør

Andreas Neumann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Kopi
Helse Midt-Norge RHF
Helse Vest RHF
Hordaland fylkeskommune
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
Posten Norge AS

Adresseliste

Møre og Romsdal

fylkeskommune

Sogn og Fjordane

fylkeskommune

Trøndelag

fylkeskommune

Fra: Kai Bedringås[kai.bedringas@mrfylke.no]

Sendt: 23.04.2018 14:56:22

Til: Ørsta postmottak; Postmottak Volda; Postmottak Hareid; Postmottak Herøy; Ulstein Postmottak; Sande Kommune; Postmottak Vanylven

Tittel: Innhenting av innspel: Høring - ny konkurranse om regionale ruteflyginger i Sør-Noreg frå 1. april 2020

Til:

Kommunane Ørsta, Volda, Hareid, Herøy, Ulstein, Sande og Vanylven

Vedlagt følger brev datert 27.februar 2018 frå Samferdselsdepartementet om høyringsrunde angående ny konkurranse om regionale ruteflygingar i Sør-Noreg frå 01. april 2020. I Møre og Romsdal gjeld dette Ørsta/Volda lufthamn Hovden.

Departementet har sett høyringsfrist 28.mai 2018. Fylkeskommunen si høyringsfrist blir sett til 15.mai 2018 for å rekke politisk handsaming av saka. Informasjon om arbeidet, og aktuelle linkar til bakgrunnsstoff er å finne i brevet frå Samferdselsdepartementet.

Vi ber om orsaking for at denne invitasjonen kjem seint. Vi håper likevel at de tar dykk tid til å svare på høyringa.

Med helsing

Kai Bedringås

rådgivar

samferdselsavdelinga

Møre og Romsdal fylkeskommune

Tlf. 71 28 04 80/ 930 50 264

kai.bedringas@mrfylke.no

mrfylke.no

Vedlegg:

Høring - Ny konkurranse om regionale ruteflyginger i Sør-Norge fra 1.april 2020

FORSVARET
MØRE OG FJORDANE HEIMEVERNSDISTRIKT 11

1 av 2

Vår dato 2018-03-22
Vår referanse 2018/012253-001/FORSVARET/533

aksbehandler
Dag R Torhaug, drtorhaug@mil.no
| 22 41 10, 98225476

Tidligere dato **Tidligere referanse**

Til
Politidistrikt Vest
Politidistrikt Møre og Romsdal
Kommuner i HV-11s ansvarsområde

Kopi til
I-styrkesjef
Områdesjefer HV-11
Distriktsrådsleder

Internt

Intern kopi til

Opprettelse av heimevernsnemder i Møre og Fjordane heimevernsdistrikt 11

Opprettelse av nye heimevernsnemder i Møre og Fjordane heimevernsdistrikt 11

Den nye forsvarsloven trådte i kraft 1.juli 2017 og de kommunale heimevernsnemdene er avviklet og skal erstattes med heimevernsnemder på distriktsnivå. Heimevernsnemdene (HV-nemdene) er regulert i Forskrift om råd, utvalg og nemder (heimevernsforskriften) og Instruks for råd, utvalg og nemder i Heimevernet, fastsatt av Forsvarsdepartementet.

Heimevernsnemd oppnevnes heretter på distriktsnivå med minimum en nemd pr. heimevernsdistrikt. Møre og Fjordane heimevernsdistrikt (HV-11) har et geografisk ansvarsområde som omfatter Sogn og Fjordane fylke nord for Sognefjorden og Møre og Romsdal fylke. Det etableres derfor to heimevernsnemder i HV-11. Nemdene skal bestå av en fast representant fra distriktet (sjef personell) og en representant fra politiet. I tillegg skal kommunen gis mulighet til å stille med inntil to representanter.

De kommunale representantene skal være valgte representanter til kommunestyret, ha plettfriandel og ha undertegnet en taushetserklæring. Tidligere innmeldte kandidater for perioden 2015-2019 fra den enkelte kommune, kan fortsette som representanter, hvis dette er ønskelig.

HV nemdens sammensetning i HV-11 blir da som følger:

	Møre og Romsdal HV nemd	Sogn og Fjordane HV nemd
Leder	Sjef personell HV-11	Sjef personell HV-11
Representant	Politidistrikt Møre og Romsdal	Politidistrikt Vest
Valgfritt	Kommunerepresentant	Kommunerepresentant
Valgfritt	Kommunerepresentant	Kommunerepresentant

Postadresse
PB 134
6301 ÅNDALSNES

Fakturaadresse
HV-11/FRA
PB 1 Haakonvern
5886 BERGEN

Sivil telefon/telefaks
71 22 41 00/71 22 41 99
Militær telefon/telefaks (FDN)
550 4100/550 4199

Organisasjonsnr

Vareadresse
Setnesmoen Leir
6300 ÅNDALSNES

Besøksadresse

E-post
postmottakHV-11@mil.no
Internett

Dokumentets filbane
Dokument2

Vedlegg
0

HV nemdene kan gi uttalelser og råd om personer er skikket til tjeneste i Heimevernet. I samsvar med forsvarsloven § 59 skal frivillige som skal gjøre tjeneste for Heimevernet legge frem en uttømmende og utvidet politiattest for heimevernsnemdene.

Ved behandling av saker i heimevernsnemdene kan område- og innsatsstyrkesjefen delta for å opplyse saken, eventuelt kan nemdens leder innhente nødvendige opplysninger. For å redusere kostnader og effektivisere nemdens arbeide anvendes primært telefonmøter eller bruk av VTC/Skype.

HV-11s nemder opprettes for inneværende Stortingsperiodes varighet.

Heimevernsnemdenes råd og uttalelser begrunnes ikke.

Adressatene anmodes om å melde inn representant til major Dag Torhaug, drtorhaug@mil.no, innen 1.mai 2018. HV-11s to HV-nemder konstitueres innen 15.juni 2018.

John Arvid Svindland
Oberstløytnant
Sjef HV-11

Fra: Torhaug, Dag Rafael[drtorhaug@mil.no]

Sendt: 26.03.2018 10:18:59

Til: NBL; Halgunset, Jo; postmottak@alesund.kommune.no; post@orskog.kommune.no; post@norddal.kommune.no; post@stranda.kommune.no; postmottak@stordal.kommune.no; postmottak@sykkylven.kommune.no; postmottak@skodje.kommune.no; post@sula.kommune.no; post@giske.kommune.no; postmottak@haram.kommune.no; Ulstein Postmottak; Postmottak Hareid; Postmottak Volda; Ørsta postmottak; postmottak@vestnes.kommune.no; post@rauma.kommune.no; postmottak@nesset.kommune.no; postmottak@midsund.kommune.no; post@sandoy.kommune.no; post@aukra.kommune.no; postmottak@frana.kommune.no; postmottak@molde.kommune.no; postmottak@eide.kommune.no; post@averoy.kommune.no; post@gjemnes.kommune.no; postmottak@tingvoll.kommune.no; postmottak@kristiansund.kommune.no; post@sunndal.kommune.no; post@surnadal.kommune.no; post@rindal.kommune.no; postmottak@aure.kommune.no; post@halsa.kommune.no; postmottak@smola.kommune.no; Postmottak Herøy; Sande Kommune; postmottak@hyllestad.kommune.no; postmottak@hoyanger.kommune.no; postmottak@balestrand.kommune.no; postmottak@leikanger.kommune.no; postmottak@sogndal.kommune.no; postmottak@luster.kommune.no; postmottak@askvoll.kommune.no; post@fjaler.kommune.no; postmottak@gaular.kommune.no; postmottak@jolster.kommune.no; postmottak@forde.kommune.no; postmottak@naustdal.kommune.no; post@bremanger.kommune.no; post@vagsoy.kommune.no; post@selje.kommune.no; post@eid.kommune.no; Postmottak Vanylven; post@hornindal.kommune.no; post@gloppen.kommune.no; postmottak@stryn.kommune.no; postmottak@flora.kommune.no; post@solund.kommune.no; post.moreogromsdal@politiet.no; post.vest@politiet.no; 001; 201; 202; 203; 204; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; ormen
Tittel: Heimevernsnemder-ending etter ny Forsvarslov

Hei

Finn vedlagte informasjon som grunnlag for videre innmelding til HV-11.

Ta gjerne kontakt ved behov for ytterligere informasjon.

Med ønske om en fin påske

Dag R Torhaug

Major

Sjef personell HV-11

Volda Kommune

Bad og svømmeanlegg Volda – Analyserapport

Utgave: 1

Dato: 2018-04-16

DOKUMENTINFORMASJON

Oppdragsgiver:	Volda Kommune
Rapporttittel:	Bad og svømmeanlegg Volda – Analyserapport
Utgave/dato:	1/ 16. apr. 2018
Arkivreferanse:	-
Oppdrag:	617433-01 – Volda Bad
Oppdragsleder:	Anne Solbraa
Fag:	Analyserapport
Tema	Badeanlegg
Skrevet av:	Anne Solbraa
Kvalitetskontroll:	Frode Nysæter
Asplan Viak AS	www.asplanviak.no

FORORD

Volda kommune ønsker å se på grunnlaget for realisering av et sentrumsnært nytt bad og svømmeanlegg. Kommunen har fram til nå leid svømmehallen i idrettsbygget ved Høgskulen i Volda for lovpålagt svømmeopplæring. Høgskulestyret har vedtatt å ikke forlenge leieavtalen med Statsbygg for svømmehallen i idrettsbygget når den går ut i 2020, med konsekvensen at svømmehallen vil bli revet. Kommunen trenger da et nytt anlegg for å tilby svømmeundervisning, og ønsker samtidig å utvikle et framtidsrettet bad og svømmeanlegg som kan dekke flere behov i kommunen samt stimulere til økt bruk, styrket folkehelse, aktivitet, omdømme og identitet.

Et moderne badeanlegg kan og skal fylle mange behov. Riktig planlagt skal det gi positive effekter for så ulike ting som folkehelse, konkurranseidrett, svømmeopplæring, stedsutvikling, reiseliv, arbeidsplasser, fritidstilbud, lek og vanntilvenning. Ved planlegging og beslutninger knyttet til et kostnadskrevenende anlegg som dette er, er det viktig å se og vurdere alle aspekter ved anlegget.

Asplan Viak har fått i oppdrag å gjennomføre en innledende analyse der en del sentrale spørsmål ved etablering av nytt bad og svømmeanlegg besvares. Rapporten vil se på besøkspotensiale med tilhørende inntekter, program, størrelse, tilskudd, byggekostnader, driftsøkonomi og en foreslått strategi for realisering.

Asbjørn Moltudal har vært kontaktperson for oppdraget.

Anne Solbraa og Frode Nysæter har bidratt til rapporten, sistnevnte som kvalitetssikrer.

Skien, 16/04/2018

Anne Solbraa
Sivilarkitekt, badfaglig rådgivning

Frode Nysæter
Kvalitetssikrer, Sivilarkitekt,
badfaglig rådgivning

1 Innhold

2	Innledning	5
3	Utvikling av badeanlegg	6
4	Behovsanalyse – Hva en kan oppnå med et badeanlegg	8
4.1	Lovpålagt skolebehov.....	9
4.2	Idrettens behov	9
4.3	Funksjonshemmedes behov.....	10
4.4	Folkets behov, de uorganiserte	10
4.5	Nye brukergrupper	11
4.6	Samfunnsnytte - folkehelse	11
4.7	Øvrige synergier	12
4.7.1	Turisme	12
4.7.2	Positiv stedsutvikling	13
4.7.3	Arbeidsplasser	13
4.7.4	Kommunale inntekter	13
5	Besøksanalyse	14
	Analyse:	14
5.1	Badets attraksjonsverdi	17
5.2	Besøk fra fastboende	17
5.3	Besøk fra reiseliv.....	20
5.4	Korreksjon for konkurrerende tilbud og attraksjonskraft.....	21
5.5	Korreksjon for været / geografi	21
5.6	Korreksjon for åpningstider.....	22
5.7	Korreksjon for billettpris	22
5.8	Oppsummering besøkspotensiale	23
5.9	Kontroll besøkstall.....	23
6	Voldabadet – Størrelse og innhold	25
6.1	Innhold	26
7	Byggekostnader og tilskudd	29

7.1	Byggekostnader	29
7.2	Spillemidler	31
7.3	Interkommunalt anlegg	32
7.4	MVA kompensasjon	33
7.5	Finanskostnader	33
8	Driftsøkonomi; inntekter – kostnader	35
8.1	Inntekter	35
8.1.1	Billettinntekter	35
8.1.2	Kafeteriasalg	35
8.1.3	Salg artikler	36
8.1.4	Utleie	36
8.2	Driftskostnader	37
8.3	Verdiskapning turisme	38
8.4	Verdiskapning folkehelseeffekt	39
9	Gjennomføringsstrategi og driftsmodell	41
9.1	Aktuelle gjennomføringsstrategier for utvikling av Voldabadet:	41
9.1.1	OPS (Offentlig - Privat Samarbeid) for bygging og drift	41
9.1.2	Plan- og designkonkurranse før prosjektering	42
9.1.3	Totalentreprisekonkurranse	42
9.1.4	Samspillsentreprise	42
9.1.5	Rådgiverkonkurranse og generalentreprise eller hovedentreprise	43
9.2	Driftsmodell og mva	43
10	Framdrift	45
11	Lokalisering	46
12	Årskostnadsoppsett	47
13	Oppsummering	48

2 INNLEDNING

Et moderne badeanlegg, folkebadet, er designet for å dekke innbyggernes behov for svømmeopplæring, svømmeidrett og folkehelseanlegg på best mulig måte. De tradisjonelle svømmehallene har hatt en viss rolle som folkebad, men denne rollen er avtagende ettersom tilbudet ikke fullt ut imøtekommer innbyggernes ønsker. Behovet for moderne folkebad med gode tilbud til alle og gode svømmetilbud er stort i Norge. Synergieffektene ved å samle flere gruppers behov i et anlegg er betydelige, både med tanke på hvilke funksjoner anlegget oppfyller, og ikke minst økonomisk.

Volda kommune ønsker å se på muligheter for realisering av et nytt badeanlegg i kommunen. Det er en krevende men viktig prosess å klargjøre mål og muligheter i et slikt anlegg. Asplan Viak har fått i oppdrag å gi en innledende analyse for det best mulige bad og svømmeanlegget for Volda.

Nye idretter finner også sin plass i et moderne folkebad, her klatreveggen i Lustrabadet.

3 UTVIKLING AV BADEANLEGG

I Norge har offentlige badeanlegg utviklet seg slik:

1.-generasjon:	Renholdsanstalter i byene før 1960
2.-generasjon:	Svømmehaller slik vi alle kjenner 1950 - 1985
3.-generasjon:	Badeland (Langesund, Havanna, Hovden, Raufoss) 1985 - 2000
4.-generasjon:	Moderne folkebad (Østfoldbadet, Rjukanbadet, Sørlandsbadet, Aquarama..) 2000 -

De tradisjonelle svømmehaller (2.-generasjonsbad) har i dag mindre rolle som folkebad ettersom undersøkelser viser at færre enn 10 % av innbyggerne er brukere. Dette gir anleggene små inntekter fra betalende publikum med tilhørende dårlig driftsøkonomi.

Badelandene (3. generasjon) domineres av lek, bølger og sklier mens de klassiske tilbud som svømming og stuping er glemt. De har allikevel fått større andel av befolkningen som brukere enn svømmehallene, men suksessen begrenses av at man verken kan svømme eller stupe der (Raufoss badeland, Magneten badeland i Levanger, Havanna i Sandnes, Skjærgården badepark i Langesund m. fl.) og flere av dem er lagt ned. Disse anleggene har ikke klart å utnytte synergieffektene mellom idrett, folkehelse og rekreasjon, men har gitt bredere deler av befolkningen trygghet i vann og til dels et folkehelse tilbud.

I 4. generasjons bad, moderne folkebad, er det tilbud som er attraktive for alle brukere. Behovene for mosjon og idrett tilfredsstilles så vel som behov for lek, avslapning og velvære. Folkebadene får større deler av befolkningen som brukere, folkehelsen bedres, svømmeferdighetene bedres og inntektene blir store. På dagtid / arbeidstid brukes anleggene mye av skoler til opplæring og kroppsøving i tillegg til pensjonister, arbeidsløse, og foreninger. På fritiden brukes anleggene av uorganisert publikum, lag og foreninger. Dette gir maksimal utnyttelse av anleggene, stor trivsel og større inntekter.

Sørlandsbadet i Lyngdal er et eksempel på vellykket utvikling av bad og svømmeanlegg beliggende i strandkanten i Lyngdal. I forkant av prosjektet (2003) gjorde vi en analyse av besøkspotensialet (tilsvarende denne vi nå gjør i Volda) som forespeilet besøkstall mellom 130- og 170 000 besøk årlig i badeanlegget. Snaut halvparten av besøket var forutsatt å komme fra fastboende innbyggere i regionen, og drøyt halvparten fra reiselivsgjester (hoteller, camping, hytter og tilfeldige). Etter 9 års drift er fasiten et besøk mellom 205 000 og 185 000 hvorav ca. 140 – 150 000 er billett-kjøpende publikum i badeanlegget.

De øvrige er skolebading (ca. 20 000) og gjester i treningssenteret som ikke bader (ca. 30 000).

4 BEHOVSANALYSE – HVA EN KAN OPPNÅ MED ET BADEANLEGG

Et moderne badeanlegg har mange ulike brukergrupper med stort sett sammenfallende, men også motsetningsfylte interesser. Ved planlegging av et fremtidsrettet anlegg må ulike grupper behov kartlegges og balanseres i et optimalt program. Utfordringen kan illustreres med at en tradisjonell svømmehall, slik de i hovedsak ble bygget i perioden 1950 til 1985, har færre enn 10% av befolkningen som brukere. Et moderne flerbruksanlegg kan derimot ha over 70% av befolkningen som brukere. Et moderne anlegg vil slik kunne gi folkehelsegevinst og fritidstilbud til langt flere, og langt høyere inntekter for badet.

På den andre siden kan høye krav til inntekter for badet være med på å styre hvilke brukere som det planlegges for, og også hvor mye de ulike gruppene slipper til i anleggene. Kamp om tid i bassenget, og til dels utformingen av bassengene vil kunne føre til konflikt mellom den tradisjonelle trenings- og mosjonssvømmeren, og brukerne av et bredere svømme- og badetilbud. Her ligger et ansvar på kommunen både som planlegger og drifter av et anlegg for å sikre alle grupper best mulig.

I en prosess frem mot et endelig programtilbud vil som regel både lokale svømmegrupper og Norges svømmeforbund bli rådspurt. Disse kommer med sine ønsker som en av flere brukergrupper. Det samme vil skoleverket som brukere av opplæringskapasitet, og gjerne revmatikerforeninger og lignende som brukere av varmtvannsbasseng. Slik vil behov og ønsker til disse gruppene normalt komme presist og godt frem i en programprosess.

Utfordringen knyttet til helhetlig programmering ligger hovedsakelig i å balansere ovennevnte behov med behovet til den store brukergruppen som ikke har et organisert talerør inn i denne prosessen; Det ordinære billettkjøpende publikum. Her må de programmerende selv stille med kompetanse for å gi et best mulig svar på hva som oppfyller publikums behov knyttet til et badeanlegg. Programmeringen av anlegget må balansere publikums ønsker mot bl.a. svømmeidrettens ønsker der disse er divergerende. Dette bør også gjøres i samarbeid med et utvidet byggherreengasjement med interesser på områder som folkehelse, stedsutvikling og turisme. Et godt planlagt badeanlegg som skal være til for et bredt utvalg brukere vil sjelden oppleves som helt optimalt for noen, nettopp fordi brukerne vil ha ulike behov. Men med en god balanse i anlegget vil elementer som gir godt publikumsbesøk også kunne være med på å finansiere et større idrettsbasseng til glede for svømmerne, selv om de må dele dette med flere brukere i den normale åpningstiden. Det er også viktig å ha med seg at helse- og idrettsmidler gjennom spillemiddelordningen er en viktig finansiering for anlegget, og dette må sies å forplikte kommunene i forhold til å gi blant annet idretten gode forhold for sin aktivitet.

I det følgende vil de ulike hovedgruppers normale ønsker og behov gjennomgå, og det vil også vurderes en totalgevinst på alle områder et badeanlegg kan være et positivt tilskudd for en kommune.

4.1 Lovpålagt skolebehov

Læreplanen for skoleverket har fra 1. aug. 2015 blitt konkretisert med klare, skjerpede kompetansemål for svømmeundervisningen.

Flere norske kommuner sliter med å gi tilfredsstillende lovpålagt svømmeundervisning slik det dokumenteres i en stor undersøkelse foretatt i 2009 som viste at bare halvparten av tiåringene her i landet er svømmedyktige. (Utdanning nr. 7 - 8. april 2011). Ferdighetene er i tillegg avtagende som følge av at mange svømmehaller er stengt og svømmeundervisning kuttet ned. I et større initiativ for svømmeopplæring i Bergen kommune i 2015 ble kun 5 % av tiåringene vurdert til å inneha grunnleggende svømmeferdigheter.

Drukningssulykker pga. av manglende svømmeferdigheter er det aller viktigste en søker å oppnå med god svømmeopplæring. Statistikken viser fortsatt høye drukningstall for Norge, og en ny utfordring er manglende svømmeferdighet blant innvandrere.

Ifølge undersøkelser utført av Norges Svømmeforbund blant sine instruktører behøves minimum 40 timer til utgangen av 4. klasse for et barn til å bli svømmedyktig. Faglige ekspertise har definert det samlede behov for elevene til minimum totalt 170 timer gjennom hele grunnskolen. De lokale skolene selv vil gjennom brukerprosess kunne gi nøyaktig informasjon om behov for antall timer brukstid i egnet basseng.

For å tilfredsstille dette behovet vil et nytt folkebad måtte ha flere bassenger med kapasitet for svømmeundervisning. Vanndybden bør være 40 til 90 cm for første del av svømmeopplæringen, mens videre opplæring kan foregå fra 90 cm og dypere. Dette kan oppnås ved fast bunn på disse dybdene, eller heve- og senkebunn.

4.2 Idrettens behov

En sentral bruker av et moderne folkebad er svømmeidretten. Anlegget skal ved svømmestevner være en konkurransearena med gjennomtenkt logistikk og mulighet for tilskuerplasser. Ved trening og mosjonssvømming skal bassengene gi tilpasset kapasitet. Konkret vil svømmeidrettene minimum ha behov for et treningsbasseng på 25 x 12,5 meter, primært et 25 x 15,5m konkurransebasseng. I tillegg ønskes et mindre basseng for utsvømming og innsvømming. Dette kan være et basseng som også er egnet for opplæring, noe svømmeidretten sammen med skolene er avhengige av. Stupanlegg hører med til et komplett anlegg, men dette er noe konfliktskapende mellom svømmerne og stuperne. Ideelt bør stup ha et eget basseng for ikke å båndlegge mange baner i svømmebassenget. Hovedutfordringen med dette er store kostnader ved separate bassenger. Basseng mindre enn 25 m lengde vil ha liten interesse for svømming som konkurranseidrett, men vil gi et mosjonssvømmetilbud. Utfordrende diskusjoner rundt arealbruk og kostnader knytter seg i tillegg til stup ofte til eventuell programmering av tilskuerplasser og 50 meters basseng.

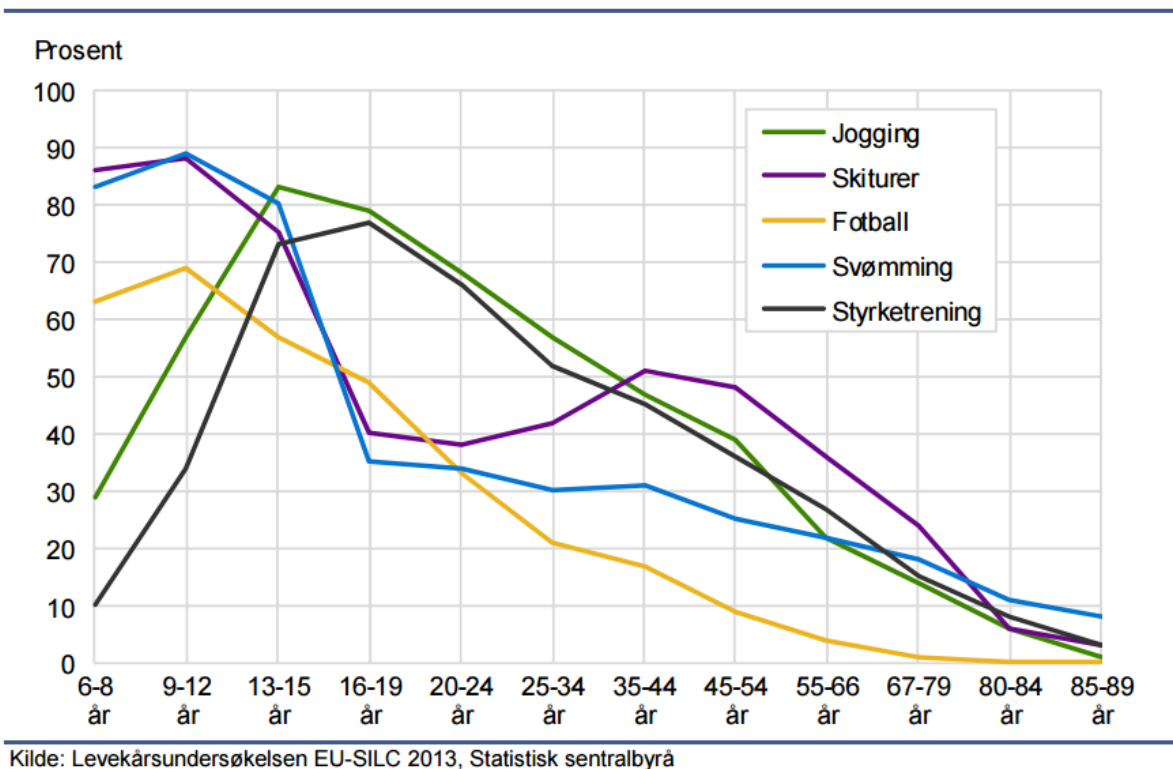
Utover svømming og stuning har et moderne anlegg også idretter som synkronsvømming, vannpolo, undervannsrugby, dykking, kajakk og handikapidrett som brukere.

4.3 Funksjonshemmedes behov

Bassengtrening er en av de mest effektive former for trening hvor stort sett alle muskelgrupper aktiviseres. På landsbasis regner man med at ca. 3,5 % av befolkningen har en relativt høy grad av funksjonshemming. Men antallet brukere som vil benytte og ha stor glede av et slikt basseng vil være langt høyere. Revmatikere er et eksempel på en gruppe hvor bassengtrening gir god og langsiktig helsegevinst, og både eldre og de aller minste barna setter pris på særlig varmt vann. Demografisk sammensetning vil endre seg med en forskyvning mot flere eldre, trolig også i Volda kommune, noe som vil gi flere aktuelle brukere i denne kategorien.

Figuren nedenfor viser hvilke aktiviteter som benyttes mest av ulike aldersgrupper. Svømming skiller seg ut som en aktivitet for de stadig voksende eldre aldersgruppene.

Figur 2.2. Andel som har deltatt i noen ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter alder 6-89 år. 2013

4.4 Folkets behov, de uorganiserte

Folkets (billett kjøpende publikums) anleggsbehov vil være overlappende med skolenes, idrettens og de funksjonshemmedes behov. I tillegg vil attraksjoner knyttet til lek og velvære være viktig. Ved å gi et tilbud som trekker mange folk vil en kunne oppnå flere av målene til svømmeopplæringen. Særlig vil mange barn som ikke primært kommer for å få svømmetrening få viktig vanntilvenning og svømmeopplæring kun ved å være i anlegget.

Folkehelseaspektet er også viktig knyttet til flest mulig i aktivitet. Undersøkelser viser at kommuner kan spare store summer på behandlingstilbud ved offensivt folkehelsearbeid. Registreringer på eksisterende anlegg viser at lek- og velværebasseng har langt større publikumstetthet enn de tradisjonelle svømmebassengene. Mindre utvidelser med slike basseng vil kunne gi en forholdsmessig stor økning i besøk. Sklier og velværeelementer som kaldkulp, boblebad og saunaer representerer også mindre areal- og kostnadskrevende elementer som genererer mye besøk og derfor kan regnes som attraktive for denne brukergruppen. Videre vil det også for denne gruppen være viktig at svømmebassenget har god kapasitet, og for særlig ungdommen er et stupeanlegg svært populært. Dette kan også kombineres med en klatrevegg.

4.5 Nye brukergrupper

Flere av de nye, moderne folkebadene kombinerer tilbud som Spa og treningssenter med badetilbudet. Treningssenter og Spa vil kunne nå andre brukergrupper enn de som primært kommer innenfor en av de fire ovennevnte kategoriene. Disse tilbudene kan gi gode tilskudd til badets kommersielle drift og tilleggs gevinst begge veier på økt gjensidig publikumstilstrømning og tilrettelagt infrastruktur. For idretten vil muligheter for styrketrening i et tilrettelagt treningssenter være interessant.

4.6 Samfunnsnytte - folkehelse

Et større badeanlegg er en betydelig investering for en kommune. Skal anlegget inneholde tilbud for mange brukergrupper, og være attraktivt for store deler av kommunens befolkning, koster dette mye. Derfor er det viktig å se helheten i hva en slik investering kan gi kommunen.

I en beslutningsprosess kan det være vanskelig å vekte positive effekter av et gitt badetilbud mot hva en oppnår f.eks. i en folkehelsegevinst. Likevel vil det være et dårligere alternativ å ikke ta dette med i et helhetsregnestykke. Helsedirektoratet har utarbeidet noen verktøy som kan benyttes i denne sammenhengen for å måle samfunnsmessig nytte som samfunnsøkonomisk nytte. Det fokuseres her på økonomiske gevinster da disse er lettere målbare i en totalsammenligning. Det er åpenbart at bedre fysisk og psykisk helse først og fremst handler om livskvalitet, men det kan også dokumenteres at dette gir store samfunnsøkonomiske utslag. Fysisk inaktivitet er et av de viktigste helseproblemene i dagens samfunn. Sykdommer som kan spores tilbake til manglende aktivitet spenner fra hjerte- og karsykdommer, leddsykdommer, KOLS, høyt blodtrykk, diabetes m.fl. Dette koster samfunnet store summer. Det er beregnet at 16 % av alle dødsfall skyldes dårlig fysisk form, og at fire timer lett aktivitet i uken reduserer dødeligheten med 35 %.

Viktige fokusområder for å forebygge er gode aktivitetsvaner for ungdom (stoppe aktivitetsfravall i tenårene) og aktivitet for den økende eldre delen av befolkningen. For begge disse gruppene vil et folkebad ha stor verdi og effekt. Forskning viser også at fysisk aktivitet har stor effekt på psykisk helse, og her er også ungdom og eldre utsatte grupper.

Konkret har Helsedirektoratet laget et eksempel på måling av helsegevinst ved å estimere samfunnsøkonomisk gevinst i en tenkt småby ved økt gangaktivitet i befolkningen. Hvis vi

tilpasser dette en kommune som Volda med ca. 10 000 innbyggere viser regnestykket at om en

- a) får flere til å gå 10–15 minutter per dag eller
- b) får de som daglig går 10–15 minutter til å øke sin daglige gangaktivitet

vil gevinsten av den økte aktiviteten (a+b over) gi $0,025 \cdot 10\,000 = 250$ QALYs per år. (Begrepet QALY viser her til kvalitetsjusterte leveår. Et kvalitetsjustert leveår (QALY) er gitt en økonomisk verdi på 588 000 kr) Dette kan anslås til en økonomisk verdi på 147 millioner kroner per år.

Om en tenker seg at et nytt badeanlegg konservativt bare vil få 300 personer til å øke aktivitetsnivået sitt som skissert over, kan en likevel beregne en gevinst til $0,025 \cdot 300 = 7,5$ QALYs per år. Og dette utgjør da 4,4 mill. per år i samfunnsøkonomisk gevinst etter Helsedirektoratets regnemåte. Slike regnestykker er ikke eksakt vitenskap, men gir likevel klare indikasjoner på at i et helhetsbildet hører dette med som en av de viktigste beslutningsfaktorer. En mer detaljert beskrivelse av helseregnestykket finnes i Helsedirektoratets rapport «Kunnskapsgrunnlag fysisk aktivitet».

Ved vurderingen av størrelsen og innholdet i et badeanlegg vil dermed vurderingen av hvor mye fysisk aktivitet som genereres være svært viktig. Her vil særlig hvor stor del av befolkningen som er brukere spille inn, sammen med totalt antall besøkende.

Det gjøres en konservativ utregning av en slik helsegevinst i kapittel 8.4.

4.7 Øvrige synergier

Synergier er i denne sammenheng antatt positive tilleggseffekter utover det som direkte knytter seg til virksomheten i selve badet. I hovedsak vil det være økt attraktivitet og aktivitet for Volda. Badet vil kunne få både turister og fastboende til å ta en eller flere turer til Volda mer enn de ellers ville ha gjort. Dette vil også øke besøket på overnattingsteder, spisesteder og butikker, med økt verdiskapning som følge. Et attraktivt badeanlegg vil også kunne gi tilflytting til kommunen og med det en positiv folketallsutvikling. Størrelse og innhold i badet vil være helt avgjørende for hvor store synergieffekter det kan forventes.

4.7.1 Turisme

Et attraktivt anlegg med et bredt tilbud vil være avgjørende for et områdes turistattraktivitet. Sørlandsbadet og Rjukanbadet er gode eksempler på dette. Badene i seg selv drar turister til områdene, noe som gir god økonomi i badene og store ringvirkninger. Transportøkonomisk Institutt har utført en ringvirkningsanalyse for Sørlandsbadet (2015). Den samlede direkte virkningen for Lyngdal og regionen i form av turistenes forbruk knyttet til Sørlandsbadet var på cirka 79 millioner kroner i 2013. Reiselivsforskere har registret at for hver krone turister legger igjen i Sørlandsbadet får regionen igjen tre kroner. En beregning av verdi for badeanlegg i Volda gjøres senere i rapporten.

4.7.2 Positiv stedsutvikling

Omdømme til et sted er ikke statisk. To gode eksempler på hvordan et badeanlegg blir brukt for å bedre omdømmet er Drammen og Rjukan.

Ryktet til Drammen by har blitt sterkt forbedret de siste årene, og strategisk satsing på et badeanlegg, Drammensbadet, har vært en viktig brikke for å gi byen økt attraksjonskraft. I en undersøkelse svarer langt over 60% av de spurte at tjenestene til Drammensbadet i stor eller svært stor grad er med på å gi et positivt inntrykk av Drammen kommune.

Rjukan i Tinn kommune har hatt store utfordringer med synkende folketall. Etter hard debatt ble det satset på et moderne folkebad for å gjøre stedet mer attraktivt. Dette har blitt en suksess, innbyggerne er stolte av badet sitt, og det er allerede utvidet med et større utebasseng. Nå vurderes det videre utbygd med en surfebølge, i en kommune med 6000 innbyggere.

I Høyanger er det gjort en spørreundersøkelse der 70% av de spurte mener at bruken av Høyangerbadet gir de en høyere livskvalitet, og 80% av innbyggerne er brukere av det moderne folkebadet. I en vurdering knyttet til bosetting vil slike faktorer kunne være avgjørende.

4.7.3 Arbeidsplasser

Et større badeanlegg vil ha langt flere ansatte enn en tradisjonell svømmehall. For kommuner som trenger arbeidsplasser er dette viktig. Ikke minst siden dette er arbeidsplasser som svært mange er kvalifisert til uten lengre utdanning. I Østfoldbadet er det som et eksempel 39 ansatte i 23 årsverk totalt.

4.7.4 Kommunale inntekter

Et moderne badeanlegg genererer inntekter til det offentlige og private samfunn. Skatt, arbeidsgiveravgift, kommunale utgifter, mva og kjøp av varer og tjenester i lokalsamfunnet gir betydelig verdiskapning. Uten å ta med sparte helseutgifter har Østfoldbadet anslått dette til å utgjøre 9-10 mill. kr per år for omkringliggende kommuner.

5 BESØKSANALYSE

Volda kommune har et ønske om at program for nytt bad skal inneholde 25 m basseng og eventuelt 12,5 m opplæringsbasseng. Minimumsforslaget fra kommunen er 12,5 m opplæringsbasseng, og det mest ambisiøse forslaget er 25 m + 12,5 m basseng. Vi har tatt utgangspunkt i sistnevnte program og foretatt en besøksanalyse. Besøksanalysen gjøres for å kontrollere om dette gir riktig kapasitet og størrelse på anlegget. Analysen vil si noe om besøkspotensiale fra det billett kjøpende publikum og får fram et årlig besøkstall som også gir kapasitet til opplæring, kroppsøving, klubber, lag og foreninger. Analysenes treffsikkerhet kan ikke måles før mange år senere siden anleggene etter analyse skal finansieres, utvikles, prosjekteres, bygges og drives noen år.

Asplan Viak sine analyser baserer seg på statistisk grunnlagsmateriale fra moderne folkebad som er bygget de siste årene. Tilbudet ved disse anleggene er noe større enn det som er aktuelt i Volda. Det er mindre statistisk materiale tilgjengelig for den typen anlegg som er sammenlignbare med Voldas ambisjon. Vi vil derfor benytte grunnlagstallene vi har fra større anlegg til analysen, og deretter nedskalere besøksestimatet basert på antakelser om tilbudets attraktivitet.

Analyse:

De gamle modellene for besøksanslag var enkle og unyanserte, og bygde på erfaring fra gamle svømmehaller. På 1990- tallet utviklet Asplan Viak en egen analysemodell basert på studier av utenlandske og norske anlegg. Modellen ble anvendt i mulighetsstudier for kommuner, og flere folkebad har blitt realisert på bakgrunn av analysene. Opptil 13 års driftstid har vist at besøksforventningene skapt av forhåndsanalysene i stor grad har blitt innfridd.

Analysemodellen skiller mellom besøkende fra fastboende og besøkende fra reiseliv. Den nyanserer befolkningsgrunnlaget, og den nyanserer reiselivsbesøket. I tillegg drøftes viktige besøksfaktorer som konkurrerende anlegg, værforhold med mer.

Vi ser i første omgang på det billett kjøpende publikum:

- hvem er de?
- hvor kommer de fra?
- hvorfor kommer de?

De viktigste faktorene som påvirker besøkstallet for billett kjøpende publikum er:

1. Badets attraksjonskraft
2. Befolkningsgrunnlaget
3. Reiseliv
4. Konkurrerende tilbud (badeanlegg og andre fritidstilbud)
5. Været / geografi (dårlig vær er godt vær for innendørs bading)
6. Kultur for bading (innland / kyst)
7. Åpningstider
8. Billettpris
9. Service

For å stipulere sannsynlig besøk i fremtidig folkebad i Volda drøftes her de enkelte faktorer, og sammenlignes med 6 eksisterende badeanlegg som er interessante på hver sine måter.

Råholt bad fra 2011 med kostnad idag ca. 135 mill. kr. (inkl mva).

Rjukanbadet fra 2003 (inkl. utebad 2010) med kostnad i dag ca. 120 mill. kr. (inkl mva).

Hovden badeland, fra 1990 med kostnad i dag ca. 130 mill.kr. (inkl mva).

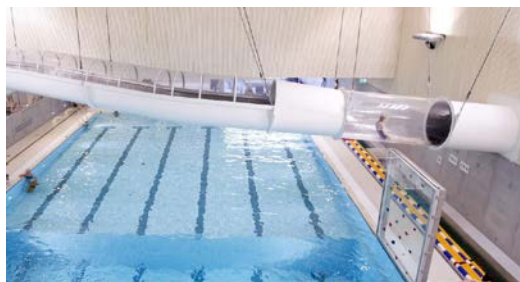
Sørlandsbadet i Lyngdal 2007 med kostnad i dag ca. 155 mill. kr. (inkl mva., ekskl. senere utbygging)

Lustrabadet i Gaupne i Luster kommune 2012 med kostnad i dag ca. 120 mill. kr. (inkl mva).

Moan bad i Balsfjord kommune 2015 med kostnad i dag ca 87 mill. kr. (inkl mva).

(Kostnader er justert utelukkende fra ferdigdato til 2018 tall basert på byggeprisindeks utviklingen. Erfaringsmessig ligger den reelle kostnadsøkningen noe høyere enn dette for badeanlegg)

Råholtbadet fra 2011. Eidsvoll kommune har 23 000 innbyggere. Det er under en time til Oslo. Råholbadet har årlig ca. 100 000 besøk.

Rjukanbadet i Tinn kommune. Tinn kommune har totalt 6100 innbyggere hvorav ca. 3500 i Rjukan. Det er 1 time bilkjøring til nærmeste tettsted Notodden. Rjukanbadet har ca. 65 000 besøk årlig.

Hovden badeland ligger øverst i Setesdalen hvor det er liten/ ingen lokalbefolkning, stor avstand til befolkningsentre, men med betydelig turisme. Besøkstallet her har variert fra 48 000 til 65 000 årlig og var i 2014 nede i 40 000 etter konkurranse fra nyåpnede Aquarama i Kristiansand. Det er hyttefolk og turistene for øvrig som står for alt besøket her (Badet er med i sammenligningen av denne grunn).

Sørlandsbadet fra 2007. Lyngdal kommune Vest- Agder har 8 000 innbyggere og regionen har ca. 40 000 med betydelig del reiselivsvirksomhet. Sørlandsbadets kapasitet er ca. 450 besøk samtidig. Besøket er ca. 150 000 billett kjøpere årlig. I tillegg kommer skolebading og gjester i treningssenter til sammen ca. 40 000. Badet er utvidet etter 2007.

Det ene bassenget er hevet for å gi følelsen av å bade i fjorden. Her anvendes sjøvann med gode miljø- og pengebesparelser. (Bildet er hentet fra <http://ainaregina.blogg.no/>, øvrige bilder i hovedsak fra badenes hjemmesider.)

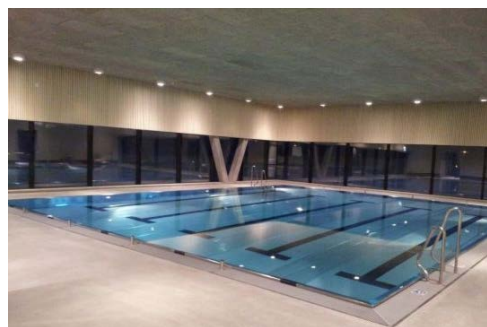
Lustrabadet i Gaupne i Luster kommune Sogn og Fjordane med 4900 innbyggere og noe reiselivsbesøk. (85 000 overnattinger i 2014*). Besøkstall beregnet til 39-55 000 besøk i rapport i 2007. Åpning i 2012. Besøkstall i 2013 var iflg. [Årsmelding](#) 54000 besøk.

*iflg. Statistikknett 2015

Lustrabadet

Moan bad fra 2015 Balsfjord kommune, Troms har 5700 innbyggere. Besøket er mye skolesvømming.

Moan bad

5.1 Badets attraksjonsverdi

GENERELT

Badets attraksjonsverdi påvirker besøkstallet fra både nære og fjerne potensielle brukere. Det påvirker også befolkningsgrunnlaget ved at et attraktivt badeanlegg har et større omland enn et mindre attraktivt anlegg.

Attraksjonsverdien av anlegget dannes av:

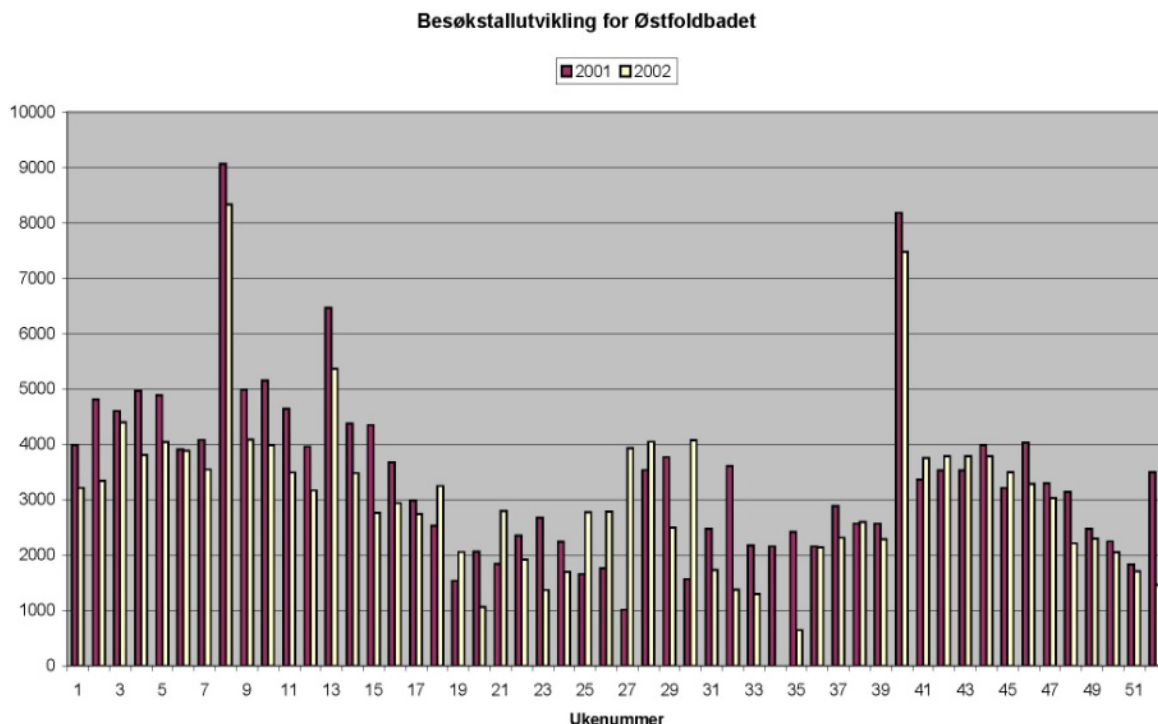
- A. badets innhold / tilbud
- B. badets størrelse
- C. hvordan tilbudene er organisert i badet
- D. badets arkitektur
- E. beliggenhet / omgivelser
- F. tilgjengelighet
- G. service og pris

Tilgjengelighet betyr ikke bare fysisk tilgjengelighet, men også åpningstider. Badet må være tilgjengelig når folk ønsker det og ha åpningstider som er lette å huske.

De andre punktene forutsetter vilje til kvalitetstenkning og vilje til investering.

5.2 Besøk fra fastboende

Besøk fra fastboende badegjester kommer svært ujevnt fordelt gjennom året, gjennom uka og også ujevnt fordelt over dagen. Det er på fritiden det store besøket av billett kjøpende publikum er. På dagtid foregår skolebading, men pensjonister, arbeidsløse, enslige fedre og - mødre er i større og større grad brukere av moderne folkebad. I helgene er besøket betydelig høyere, særlig i dårlig vær. Værets betydning kommer vi tilbake til senere.

Høstferie, vinterferie, påske og fridager er spesielt gode besøksperioder slik vi ser i diagrammet over. Figuren viser typiske uketallsbesøk for 2 påfølgende år i Østfoldbadet i indre Østfold.

De beste måneder er erfaringsmessig januar, februar, mars, juli, oktober, og november. I desember er det juleforberedelser som har fokus for mange, mens juledagene kan være gode. Variasjonene år om annet skyldes mest været.

Befolkningsgrunnlaget for et badeanlegg er som sagt avhengig av badets attraksjonsverdi fordi et attraktivt badeanlegg har større omland enn et mindre attraktivt anlegg. Erfaringer viser at de besøkende kjører langt for å besøke attraktive anlegg på fritiden. Eksempelvis kjører familier fra Valderøya til Kristiansund for å bade, forbi Moldebadet til Atlanterhavsbadet. Og Sørlandsbadet har stadig gjester fra Tvedestrand 17 mil unna og de har mange fra Rogaland. Dette forteller om reiseavstander på 2,5 timer til attraktive badeanlegg. Imidlertid regner vi ikke så store avstander når vi definerer befolkningsgrunnlaget i tre kategorier:

1. Kommunens innbyggere
2. Nære nabokommuner med kjøreavstand ca. 1 time
3. Fjerne naboer med kjøreavstand mellom 1 og 2,5 timer

Avstandene over brukes skjønnsmessig på aktuell plassering.

Befolkningsstruktur (SSB 1 jan. 2017)

Sted Kommune	Kommunen	Nære naboer	Fjerne naboer
Volda*	12 400	11 000	17 000
Råholt** Eidsvoll	23 000	120 000	500 000
Rjukan Tinn	6 000	15 000	110 000
Hovden Bykle	950	6 000	6 000
Lyngdal Lyngdal	7 900	34 000	100 000
Luster Gaupne	4 900	9 000	28 000

* I innbyggertallet for Volda kommune er det brukt tall fra siste statistikk (feb 2018), i tillegg antar vi at et antall studenter som bor i kommunen ikke har meldt flytting, anslått til ca. 2000. Siden Hornindal kommune skal slås sammen med Volda kommune i 2020, tar vi med folketallet her inn i egen kommune. Nære naboer defineres som hele Ørsta kommune. Herøy, Ulstein, Hareid og Sande kommune ligger også innenfor 1t reiseavstand, men utelates på grunn av moderne badeanlegg som Ulstein Arena og Sunnmørsbadet i egen kommune eller nabokommune.

I fjerne naboer regnes Vanylven, Stranda, Selje og Vågsøy kommune. Vanylven og Selje har omtrent samme avstand til badeanleggene i Ulsteinvik (Ulstein Arena) og Fosnavåg (Sunnmørsbadet). Stranda har et svømmetilbud på Stranda Hotell. Korreksjon av besøkstall pga konkurrerende badeanlegg taes opp senere i rapporten.

Gloppen og Stryn er utelatt på grunn av badeanlegg i egen kommune, det samme er Eid kommune som har kortere vei til badeanlegg i Sandane (Gloppen kommune).

Sula, Sykkylven, Nordal og Stordal kommune er nærmere Ålesund og er også utelatt på grunn av det planlagte nye badeanlegg på Moa i Ålesund kommune.

** På Østlandet regnes det med kortere kjøreradius ved definering av nære og fjerne naboer, og en lavere gjennomsnittlig besøksfrekvens. Råholt bad i Eidsvoll bekrefter dette da anlegget har 100 000 besøkende, mens antallet nære og fjerne naboer tilsier et høyere besøk

Analysemodellen bygger på at folk bruker folkebadet oftere jo nærmere de bor. Gjennomsnittlig årlig besøksfrekvens er 2,5 for dem som bor i kommunen, for nære naboer er gjennomsnittlig besøksfrekvens 1,0 og for fjerne naboer er frekvensen 0,1.

Dette tilsier besøkstall fra kommunens innbyggere på ca. $12\,400 \times 2,5 = 31\,000$ årlig, fra nære nabokommuner vil det komme ca. 11 000 årlig, og fra fjerne nabokommuner 1700.

Til sammen ca. 44 000 besøk årlig fra billett kjøpende publikum for et attraktivt badeanlegg i Volda. Usikkerhet i anslaget (+/- 15%) gjør at vi sier at **besøket vil bli mellom 37 000 og 50 000 årlige billettkjøpere fra fastboende i regionen. Dette tallet er før korreksjon av blant annet konkurrerende tilbud.**

Tallene er langtidstall. Det første driftsåret kan besøket bli noe høyere, for så å stabilisere seg på dette nivå.

5.3 Besøk fra reiseliv

Hytter, hoteller, camping.

Hyttefolket og gjester hos reiselivsbedrifter er hyppige brukere av attraktive badeanlegg. Disse besøk kommer i tillegg til besøket fra fastboende. Det beste målet for slikt besøk finner vi med utgangspunkt i Hovden i Setesdal hvor tilnærmet alt besøket til Hovden Badeland kommer fra reiselivet ettersom det der ikke er lokalbefolkning av betydning. Tallene fra Hovden kan ikke direkte overføres til reiselivsbesøk i Volda, men det gir likevel en pekepinn på hvor stort besøk en kan forvente fra reiselivet. Spesielt ser det ut til at kombinasjonen vintersportssted og badeanlegg er gunstig, slik som tilfellet Hovden. I Volda regner vi ikke med denne kombinasjonseffekten. Besøkstallet på Hovden har variert fra 40 000 til 65 000 årlig med gjennomsnitt på ca. 53 000. Det gikk i 2014 ned i 40 000 besøk, trolig delvis pga. konkurranse fra nyåpnede Aquarama i Kristiansand. For reiselivsbesøk differensierer vi ikke på kjøreavstand, men definerer regionen innenfor en antatt grense.

Tabellen viser sammenligning: Volda - Råholt - Rjukan - Hovden - Lyngdal – Luster

	Private hytter i primærregion	Kommersielle sengeplasser	Camping-plasser Antall	Anslått reiselivsbesøk****
Volda (Ørsta/Volda Region)	1300 *	700 **	7	10-15 000
Råholt	630	100***	1	-
Rjukan	3 000	1 700	5	Ca 25-35 000
Hovden	2 000	1 200	3	Ca 35-55 000
Lyngdal	3 000	3 200	15	Ca 80-100 000
Luster	600-1200	3 100	10	Ca 20-30 000

* Kilde: Statistikknett

** Anslått ut fra søk på overnattingsplasser i Ørsta/Volda regionen, mangler tall i Statistikknett.

*** Anslått ut fra søk på overnattingsplasser, mangler tall i Statistikknett.

**** Hvor stor andel av besøkende som er generert av reiselivet er vanskelig å fastslå nøyaktig, så dette er anslag.

Ifølge oppdragsgiver i Volda kommune anser ikke kommunen seg for å være en stor reiselivskommune. Utfra dette som forutsetning og tallgrunnlaget over virker det realistisk å estimere reiselivsbesøket i badeanlegg i Volda til ca. halvparten av tallene fra Luster og Rjukan. **Et tallfestet anslag vil da ligge mellom 10 000 til 15 000 reiselivsbesøk årlig.**

5.4 Korreksjon for konkurrerende tilbud og attraksjonskraft

Dette kapittel (og de påfølgende kapitler) er med for å korrigere besøksanslagene opp eller ned ettersom lokale forhold avviker i positiv- eller negativ retning i forhold til referanseanleggene.

Som nevnt i innledningen må vi korrigere besøksanslaget utfra at anleggene vi sammenligner med og henter statistikken fra har et bredere badetilbud enn det man ønsker seg i Volda. Vi anslår et fratrekk på 9000 til 13 000 færre besøkende basert på lavere attraksjonskraft enn referanseanlegg.

Av eksisterende badetilbud av type moderne folkebad er Ulstein Arena i Ulsteinvik og Sunnmørsbadet i Fosnavåg, Trivselshagen på Sandane og Stryn Svømmehall, samt det nye planlagte badeanlegget på Moa ved Ålesund de nærmeste konkurrentene til nytt badeanlegg i Volda. De nærmeste kommunene til disse badene er allerede utelatt i besøksgrunnlaget til Volda, da vi ikke anser det som sannsynlig at besøkende vil kjøre lengre for å besøke badet i Volda enn til disse allerede attraktive badene.

De nevnte badene kan være aktuelle konkurrenter for besøkende fra kategorien fjerne naboer. Kommunesentrene i Vanylven og Selje har omtrent samme avstand til Ulstein Arena og Sunnmørsbadet som til Volda. Stranda har et svømmetilbud på Stranda Hotell. Anslaget av besøkende fra fjerne kommuner utgjør allerede lite av besøksgrunnlaget, kun 1700. Reduksjon i dette besøksgrunnlaget på grunn av sterke konkurrenter regner vi derfor som inkludert i fratrekk for attraksjonskraft.

Vi vurderer at for de nære naboene Ørsta og Hornindal, samt innbyggere i egen kommune vil ikke konkurrerende tilbud redusere besøksgrunnlaget, forutsatt at nytt bad i Volda har fasilitetene 25 metersbasseng og terapibad. Det samme gjelder for påvirkning fra eksisterende svømmetilbud i Volda og Ørsta, som er eldre anlegg med kun 12,5 m basseng.

5.5 Korreksjon for været / geografi

Dårlig vær er det beste været for innendørs badeanlegg. På dager med fint vær har Rjukanbadet gjerne under 50 besøkende mens en tilsvarende dag med dårlig vær gjerne gir 500 besøk. Tilsvarende har Østfoldbadet gjerne under 80 besøkende på en finværsdag, mens en tilsvarende dag med dårlig vær gjerne gir 800 besøk.

Dårlig vær defineres først og fremst av nedbør, men også temperatur og vind. I sum kan det antas at Volda har noe dårligere vær enn snittet av anlegg det sammenlignes med. Vi korrigerer derfor besøkstallet positivt for dette. Denne faktoren vil redusere antall dager med dårlig besøk i badeanlegget. Dager med dårlig besøk definerer vi som dager hvor besøket er mindre enn halvparten av normalbesøk for de tilsvarende dager. Antall dårlige dager for de

sammenlignbare anlegg er ca 50 årlig, og vi anslår at 1/3 del av disse vil gå fra dårlige til gode dager som betyr ca. 18 dager med 200 til 400 ekstra besøk som tilsvarer **3600 til 7200 ekstra besøk årlig**.

5.6 Korreksjon for åpningstider

Det er viktig å ha åpent når folk ønsker det, badet må være tilgjengelig.

- Østfoldbadet har åpent for publikumsbading 77 timer pr. uke.
- Rjukanbadet har åpent for publikumsbading 64 timer pr. uke.
- Sørlandsbadet har åpent 65 timer pr. uke.
- Hovden Badeland har åpent ca. 40 - 56 timer pr. uke.

Vi forutsetter at åpningstiden i badeanlegget i Volda blir minst 40-50 timer pr. uke slik at denne faktor ikke innvirker på besøkssammenligningen.

5.7 Korreksjon for billettpris

I Norge er det ikke tradisjon for å betale mye for å bade. For den vanlige type badetilbud (svømmehaller) kan man heller ikke kreve mye betalt, fordi det er moderat attraktivt for de fleste.

Moderne badeanlegg har tilbud til alle aldersgrupper, og som heldagstilbud vil man betale mer. Faste brukere får kjøpt rabatterte billetter, klippekort og årskort.

Sammenlignet med andre heldagstilbud blir også moderne badeanlegg billige (eksempelvis koster dagskort i en slalåmbakke gjerne 300 kr). Billettpriser varierer noe mellom de forskjellige, moderne badeanlegg og noen steder etter hvor lenge man bader. Under gjengis en gjennomsnitt utjevnet billettpris for alle målgrupper, også lag og foreninger. Billettpris for kun ordinære billettkjøpende vil ligge noe høyere. Forholdet mellom disse to gruppene i f.eks. Pirbadet er hhv et snitt på ca 115 kr for publikum og ca 40 kr for lag og foreninger.

- Sørlandsbadet har gjennomsnitt billettpris på ca. 90 kr.
- Hovden Badeland har gjennomsnitt billettpris over 100 kr.
- Rjukanbadet har gjennomsnitt billettpris rundt 80 kr.

Vi forutsetter her at billettprisene i gjennomsnitt for publikumsbesøkende blir maksimalt 90kr for at denne faktor ikke skal innvirke tydelig negativt på antall besøk i sammenligningen.

10% moms på billetter er ikke medregnet i disse prisene da det fortsatt er uavklart om et anlegg som det i Volda vil bli pålagt å legge moms på billettinntekter. Her er det for øyeblikket ulik praksis for badeanlegg i Norge. Noen sammenlignbare anlegg har moms på billetter, andre ikke. (Avhenger av om anlegget blir klassifisert som opplevelsessenter eller ikke).

5.8 Oppsummering besøkspotensiale

		Lav		Høy
Fastboende		37 000		50 000
Reiseliv		10 000		15 000
Korr. Konkurrenter og attraksjonskraft		-9 000		-13 000
Korr. Værforhold		3 600		7 200
Korr. Badekultur		0		0
Korr. Åpningstider		0		0
Korr. Billettpriser		0		0
SUM		42 000		59 000

I tillegg kommer besøk fra skoler, lag og foreninger som det senere vises til under utleie på driftsinntekter.

5.9 Kontroll besøkstall

Som en ytterligere kontroll på besøkstall kan Sunndal svømmehall i Sunndalsøra være en god referanse. Her er årlig besøkstall på 30 000*. Sunndal svømmehall har et program tilsvarende det som ønskes i Volda, med 25 meters basseng og 12,5 varmtvannsbasseng, men har mindre befolkningsgrunnlag. I Sunndalsøra tettsted bor det ca. 4000 mens i Volda tettsted ca. 6000, samt i Ørsta som er nær nabo bor det ca. 7000. Sunndal svømmehall er bygd i 1972 og bygget om i 2003, noe som tilsier mindre attraktivitet enn et nytt anlegg. Dessuten er Sunndal svømmehall åpen kun 26 t i uka som vil påvirke besøkstallet negativt. Vi antar derfor som sannsynlig at med samme fasiliteter vil Volda badeanlegg få et høyere besøkstall enn Sunndal.

**iflg. Statistikk fra Svøm Langt, Norges Svømmeforbund 2017*

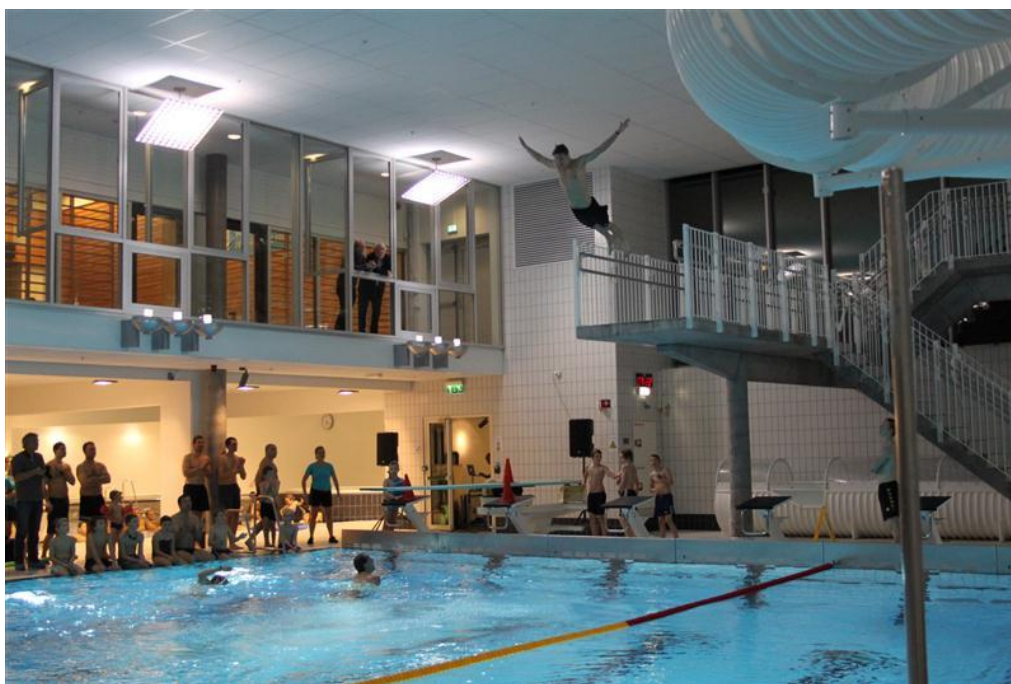

Sunndal svømmehall. Kilde: Sunndal kommune.

Trivselshagen bad på Sandane i Gloppen kommune har et noe større vannareal og flere badeaktiviteter enn det som foreslås for badet i Volda, men antall fastboende er en god del mindre. I Sandane tettsted bor det ca. 2000. Trivselshagen har åpent 35 t i uka. Besøket for dette anlegget har stabilisert seg på 35 000 besøkende. Estimater for Volda på 42 000 til 59 000 virker da å være en rimelig antagelse. Sammenlignet med de øvrige anlegg i denne analysen kan dette besøkstallet også virke som et fornuftig estimat.

Varmtvannsbasseng, Trivselshagen Sandane. Kilde: trivselshagen.no

Idrettsbasseng med stup, Trivselshagen Sandane. Kilde: trivselshagen.no

6 VOLDABADET – STØRRELSE OG INNHOLD

Her vil vi skissere et mulig program for et badeanlegg. Det er tatt utgangspunkt i Volda kommunes ønske om program for nytt bad. Minimumsforslaget fra kommunen er et 12,5 m opplæringsbasseng, og det mest ambisiøse forslaget er et 25 m svømme/stupbasseng + et 12,5 m opplæringsbasseng.

Det er mange avveier som skal gjøres i forhold til programmet i et badeanlegg. Det er store fordeler med å bygge komplette anlegg som er for alle brukergrupper. En idrettsdel må være med for å gi tilbud til konkurranse og mosjonssvømming. Stup gir et styrket idrettstilbud, men er også en varig publikumsattraksjon særlig for yngre brukergrupper. Med tanke på planlagt lokalisering ved høyskolen vil svømme- og stupbassenget være en viktig kvalitet for studentmiljøet både for undervisning og fritid. Videre må brukere av varmtvannsbasseng både som helse og velvære tilbud tilgodeses, og ytterligere velvære og lek/aktivitetstilbud er avgjørende for attraktivitet og besøkstall for anlegget.

På mindre steder med lavt besøksgrunnlag kan det være vanskelig å forsvare store anlegg med aktiviteter for alle brukergrupper, men hvis en først har satt seg som ambisjon å bygge et anlegg med et 25 meters trenings- eller konkurranse-basseng, vil allerede det være et svært kostnadskrevende anlegg. Tilleggsaktiviteter utover konkurransebassenget og et eventuelt stupanlegg vil også kreve investeringsmidler, men vil kunne begrunnes økonomisk ut fra effektene og inntjeningsmulighetene økt attraktivitet og breddetilbud gir.

Å bygge et anlegg med 25 meter konkurransebaseng (25 x 15,5 m) med et opplæringsbasseng på 12,5 x 9,5 meter uten tilleggsaktiviteter vil trolig være det dyreste alternativet med tanke på årlige kostnader, da dette gir store investeringer og driftsutgifter, men færre betalende gjester og relativ lav attraktivitet. Vi anbefaler å innføre tilleggsaktiviteter i programmet som barnebaseng, enkle velværeelementer og utekulp og enkel vannrutsjbane, for å øke attraktiviteten og besøksinntekter. Dette er hovedalternativet som er videreført i programtabell.

Dersom man ønsker å redusere kostnader, vil det første anbefalte grepet være å redusere breddemålet på trenings-/konkurransebassenget fra 15,5 m til 12,5 m. Dette vil gi en besparelse i investering på cirka 20 mill. uten at inntekter reduseres i vesentlig grad. Med tanke på spillemidler vil et 12,5 m basseng imidlertid få 4 mill mindre i støtte enn et 15,5 m basseng (se kap 7.2 om spillemidler). Over levetiden vil årskostnadene for et anlegg med 12,5m bredde og 15,5m bredde være relativt like, da økt investering kompenseres med noe større årlig inntjening på større besøkskapasitet/attraktivitet. Alternativet der en ikke har med barnebaseng, boblebad, badstuer og sklie vil være det dyreste hvis en ser på levetidskostnadene inkludert synergieffekter. Bortfall av inntekter pga mindre besøk vil utgjøre mer enn de sparte investeringskostndene sett over levetiden til badet.

Det bør videre utføres en brukerprosess i forhold til svømmeklubben i Volda og Høyskolens idrettsutdanning i forhold til behov for 15,5 m bredde (som er anbefalte mål på konkurransebaseng ifølge *Målbok for idrettsanlegg* fra Kulturdepartementet) kontra 12,5 m bredde som defineres som treningsbasseng. Langt de fleste konkurranser i svømming i dag avholdes i dag i basseng med 12,5m bredde, men det er et ønske fra svømmeforbundet om bredere baner i nyanlegg. 15,5m kan også gi fleksibilitet til flere smalere baner i en trenings/mosjons situasjon.

Anlegget bør ikke bli så stort at det kan ta imot alle besøkende til enhver tid. Besøket kommer ujevnt, og det er i helger og ferier med dårlig vær det er størst pågang. Ca. halvparten av gjestene vil være i bassengene, 25 % på landområdene og 25 % i garderober, dusjrom, toaletter eller på vei ut- og inn av anlegget. Foreslått program tilsier en kapasitet på 320 samtidige besøkende. I forhold til anslått årlig besøkstall vil Voldabadet ha god kapasitet. Til sammenligning er Sørlandsbadets kapasitet 450 samtidig besøkende, Østfoldbadet ca. 550 og mest sammenlignbart Rjukanbadet med ca. 300.

Erfaringsmessig ønsker mange moderne folkebad å utvide anlegget allerede etter kort tid. Dette ser vi blant annet både på Sørlandsbadet, Østfoldbadet og Rjukanbadet. Dette gjelder både utvidelse av innendørs areal, og ikke minst utebad. Allerede i programmerings-/skissefasen bør det derfor utarbeides en plan for dette.

Det er viktig å presisere at et anlegget skissert for Volda kommune ligger i nedre sjikt av hva som er et attraktivt moderne folkebad med tanke på program. Reduksjoner på programmet vil ha direkte påvirkning på attraktivitet og besøkstall.

Størrelsen på Voldabadet vil da bli ca. 1650-1800 m² bruksareal fordelt med ca. 560 m² vannarealer, ca. 520 m² landarealer i badet og ca. 600 m² servicearealer som vestibyle, serveringsarealer / kjøkken, garderober, dusjer, toaletter, lagre med mer (nettoareal). Tekniske rom kommer i tillegg, og disse plasseres i kjeller rundt bassengkroppene.

I tillegg kommer eventuelt også trimrom, møterom og annet som kan være naturlig i badeanlegg. Sosiale rom i anlegget vil kunne gi eget tippemiddeltilskudd.

6.1 Innhold

Voldabadet bør inndeles i avdelinger med delvis forskjellig karakter etter bruk og funksjon. Brukergruppene er mange, og hver brukergruppe ønsker seg i løpet av sitt opphold å benytte flere avdelinger. Anlegget bør ikke seksjoneres i lukkede avdelinger fordi det medfører unødig trafikk, mer tilsyn og mindre trivsel ved at det ofte vil oppleves ensomt alene ved lite besøk. Avdelingene etableres bedre ved fornuftig plassering av områder etter funksjon og ved hjelp av planter, glass og mindre bygningselementer.

Foreslått innhold i badeanlegget:

- **Familiebad** med arealer for småbarn, større barn, sklier, lek, sprut og varierte vanndybder, serveringsarealer og oppholdssoner.
- **Velvære- / helsebad** med varmt vann, vannmassasje, motstrømsaggregater, boblebad, og eventuelt badstue.
- **Idrettsbad / mosjon** med svømmebasseng og stupanlegg.
- **Ungdomsavdeling** med stuping, rutsjing og oppholdssoner overlapper andre avdelinger.

Forslag til en programtabell:

Avdeling	Vann-areal m2	Land areal m2	Kommentar
Idrett / mosjon	387,5	330	Svømme- / stupbasseng, Temperatur 27°C 25 x 15,5 meter 6 baner a 2,5 meter. Dybde 1,0 til 4,0 meter. Stupanlegg i samme basseng med 1 + 3 m svikt og 3 + 5 m plattform.
Familie-bad	40	40	Småbarnsbasseng med temperatur 34°C. Størrelse 15 m2; dybde 0,15 til 0,3 meter Barnebasseng / opplæringsbasseng Størrelse 25 m2; dybde 0,6 til 0,9 m. Sklie småbarn. Oppholdssoner på land.
Velvære/ helsebad	119 10	110	Varmtvannsbasseng 34°C, størrelse 12,5 x 9,5 meter med rampe ned i basseng, vannmassasje og motstrømsanlegg. Boblebad Badstue 90°C med benk og dusj utenfor. (inkl. i landareal) Uteareal for helårsbruk med varmkulp 39°C med massasjeanl.
Ungdomsbad	i fam. og idr.	40	Hopp og stup i svømmebassenget. En enkel vannrutsjebane som lander i eget rør.
SUM	557	520	1077

Servicearealer		
Vestibyle, inngangsparti, badebutikk	110	Med sittegrupper og toaletter.
Kjøkken, servering, betjening, kasser	70	Betjener besøkende med billetter og kafeteriavarer så vel til badet som til vestibyle.

Garderober, dusjer, toaletter, badstuer	270	Noe av garderobeanlegget vil være spesielt tilrettelagt for familier og handikappede.
Badevaktrom, solarier, rengjøringsrom, lager, kontor, møterom	120	Hovedsakelig på hovedplanet
Tribune		Fast tribune 130 m2 opsjon
SUM	570	1647 (Arealene er tilnærmet bruttoarealer.)

Tekniske rom		Hovedsakelig i etasjen under badet.
Personalgarderober, spiserom		I etasje over eller under badet

Parkering

Vi anslår at besøket vil komme til anlegget på følgende måte:

- Privatbiler ca. 65 %
- Buss ca. 15 %
- Gående og syklende ca. 20 %

Parkeringsbehovet blir da for ca. 50-65 privatbiler (snitt 3,5 person/bil), og ca. 30-40 sykler. Det kan være akseptabelt å benytte plasser i nærheten med noe avstand på de beste dagene dersom tomten er trang. Ved lokalisering ved Volda Campus Arena er det her planlagt parkeringskjeller med plass til ca. 120 biler.

7 BYGGEKOSTNADER OG TILSKUDD

7.1 Byggekostnader

Som grunnlag for kostnadsvurdering av nytt badeanlegg anvendes på programstadiet erfaringstall fra svømme-/ badeanlegg gjennomført de senere år. Tallene under er totale prosjektkostnader inklusive tekniske anlegg, uteanlegg, prosjektering mv.

De siste par årene har vi sett at flere anlegg har kommet ut med høyere m² pris enn det erfaringstallene skulle tilsi. Årsaker er ikke fullt ut klarlagt, men strengere byggeforskrifter, vanskelige grunnforhold, liten konkurranse, geografisk plassering og høyt ambisjonsnivå er noen faktorer som spiller inn. Prosjekter som har kommet som et resultat av en arkitekt/designkonkurranse som Drammensbadet, Helleren i Bergen og Nordlandsbadet viser også å ligge betydelig over snittet i kostnader. Dette kan komme av manglende optimalisering av areal, teknikk og løsningseffektivitet på et tidlig stadium, og høye designmessige ambisjoner som fordyrer. På Helleren er det også kjent at grunnforhold virket fordyrende.

Videre er det viktig å være klar over at erfaringstallene er et snitt tall for alle typer anlegg. Innhold og kvalitet på anlegget vil selvsagt spille inn på investeringskostnadene. Et hovedskille går gjerne på at anlegg enten kan programmeres med et forenklet innhold med rendyrket idrettstilbud, og gjerne uten stup, kontra moderne folkebad med et variert tilbud. Førstnevnte bad vil kunne ha en tiltalende investeringskostnad pga sin enkle utforming med lav takhøyde og grunt, enkelt basseng. Moderne folkebad vil på sin side ha en høyere investeringskostnad pga høyde for stup, ulike bassengtyper mm. For å håndtere og velge løsninger knyttet til slike ulike programmer og kostnader bør det brukes en årskostnadsanalyse (se årskostnader kap. 12). Med betydelige forskjeller i inntekter avhengig av program er en avhengig av en årskostnadsanalyse for å se hele bildet med alle utgifter og inntekter over en gitt levetid. Her vil hva prosjektet faktisk koster kommunen komme fram. De forenklede idrettsbadene vil ha en mye lavere attraktivitet for betalende gjester, og dermed gi langt lavere inntekter. I et videre perspektiv vil de også gi mindre måloppnåelse på folkehelse, og andre tidligere nevnte parametre. Mer om dette også under driftskostnader.

På samme måte skal en ikke prøve å inngå kompromiss med kvaliteten på et badeanlegg. Dette vil uten unntak slå tilbake med økte årskostnader til vedlikehold og reparasjoner som resultat.

Usikkerheten i overslaget er utfra erfaringstall pluss 80 % og minus 40 % (variasjoner på realiserte anlegg +/- fra medianen).

Ved beste vei for realisering (se kapittel 9 gjennomføringsmodell) reduseres erfaringsmessig usikkerheten til pluss 30% og minus 15%. Dette gir et foreløpig anslag på prosjektkostnader (P50) fra 135 mill. til 207 mill. kr. Inkl. moms (med 166 mill. som utgangspunkt). (Angående momsrefusjon, se kap. 9.2)

Ved prisjustering under prosjektperioden vil det måtte legges til cirka 10%.

Volda badet			Laveste, anslag - 15%	Nytt anlegg	Høyeste, anslag +30%
		Kapasitet bad inne	320	320	320
KOSTNADSVURD.		Areal BYA	1 729 m2	1 729 m2	1 729 m2
		Areal Vannflate	557 m2	557 m2	557 m2
	NS 3453:2016	Areal BTA ca	3 458 m2	3 458 m2	3 458 m2
	Utebad			m2	
01-06 Huskostnad			74 100 %	87 100 %	114 100 %
07	Utendørs	7	5	10	8
01-07 Entreprensekostnad			80 107 %	98 112 %	122 107 %
08	Gen.kost.(Prosj.+BH)	% av huskostnad 20	16	20	24
01-08 Byggekostnader			95 128 %	118 134 %	146 128 %
09	Spesielle kostnader	Inventar og utstyr 3	3	4	4
10	MVA**	% av 01-09 25	25	30	38
01-10 Basiskostnad***			123 165 %	151 173 %	188 165 %
11	Forventet tillegg	% av basiskostnad 10	12	15	19
01-11 Prosjektkostnad		P50	135 182 %	166 190 %	207 182 %
12	Usikkerhetsavsetn.	% av prosjektkost 10	14	17	21
01-12 Kostnadsramme**		P85	149 200 %	183 209 %	227 200 %

Vi har i tillegg gjort en vurdering av byggekostnader for anlegg uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter, samt anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng, se tabell under. Begge alternativer gir noe lavere prosjektkostnader. For anlegg uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter antas en prosjektkostnad på 147 mill pluss 30% minus 15%. For anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng antas prosjektkostnad på 146 mill pluss 30% minus 15%.

Anlegg uten tilleggsaktiviteter vil ha dårligere driftsøkonomi, som diskutert i kapittel 6, og komme ut mindre gunstig mht årskostnader. Anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng forventes å ha lite endringer i årskostnader i forhold til idrettsbasseng med bredde 15,5 m. Se kap. 8 for driftsøkonomi og kap.12 for årskostnader.

		Alt 2	Alt 3
Alternativsvurderinger		Uten barnebasseng	Med 12,5m bredde
KOSTNADSVURD.	Areal BYA	1 599 m2	1 629 m2

NS 3453:2016		Areal Vannflate	507 m ²	482 m ²
		Areal BTA ca	2 558 m ²	2 606 m ²
Utebad			- m ²	- m ²
01-06 Huskostnad			80 100 %	79 100 %
07	Utendørs	7	6	6
01-07 Entreprensekostnad			86 107 %	85 107 %
08	Gen.kost.(Prosj.+BH)	% av huskostnad: 20	17	17
01-08 Byggekostnader			103 128 %	101 128 %
09	Spesielle kostnader	Inventar og utstyr 3	4	5
10	MVA**	% av 01-09 25	27	27
01-10 Basiskostnad***			134 167 %	133 168 %
11	Forventet tillegg	% av basiskostnad 10	13	13
01-11 Prosjektkostnad		P50	147 183 %	146 185 %
12	Usikkerhetsavsetn.	% av prosjektkost. 10	15	15
01-12 Kostnadsramme**		P85	162 202 %	161 204 %

** Mva regnes fullt ut uavhengig av kompensasjon eller refusjon.

7.2 Spillemidler

Spillemidler vil være en viktig del av finansieringen av anlegget.

Fra ferdigstillelse av anleggene plikter anleggseier å holde anlegget åpent for allmenn idrettslig virksomhet i 30 år.

Her vises maksimalt tilskudd som kan oppnås for foreslått program, samt alternativene uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter og anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng.

Tilskuddsobjekt	Mål	Tilskudd max mill. (2017)	Komm.	Anbefalt program	Uten barne basseng	Med 12,5m bredde
Volda badet						
Opplæringsbasseng	12,5 x 8,5m	4,5	max 1/3 av kostnad			
Treningsbasseng	25x12,5m	17,0	max 1/3 av kostnad			17,0
Konkurransbasseng	25x15,5m	21,0	max 1/3 av kostnad	21,0	21,0	

Konkurranserbasseng	25x21m	24,0	antatt, ikke spesifisert			
Konkurranserbasseng	50x25m	40,0	antatt, ikke spesifisert			
Oppl. bass. i tillegg til større bass.	12,5x8,5m	4,0	max 1/3 av kostnad	4,0	4,0	4,0
Rullestolrampe til oppl. bass	1x10m	0,2	max 1/3 av kostnad	0,2	0,2	0,2
Hev og senkbare bunner og brygger		1,0	max 1/3 av kostnad	1,0	1,0	1,0
Sikkerhets/overvåkingsutstyr		0,7	max 1/3 av kostnad	0,7	0,7	0,7
Stup, 1m svikt, 3m fast		1,0	max 1/3 av kostnad			
Stup, 1m svikt, 3m svikt og 5m fast		2,0	max 1/3 av kostnad	2,0	2,0	2,0
Tillegg 10m		Skjønn				
Sosiale rom	min. 100m ²	0,5	max 1/3 av kostnad			
Styrketreningsrom	min 60m ²	0,3				
	min 100m ²	0,5				
	min 150m ²	0,7				
Utebad svømming	25x12,5m	?	max 1/3 av kostnad			
SUM (mill NOK)				28,9	28,9	24,9

7.3 Interkommunalt anlegg

En mulighet for å få bedre økonomi i et anlegg i en mindre kommune vil være å etablere dette som et interkommunalt anlegg.

Målet med ordningen med interkommunale idrettsanlegg er å stimulere kommunene til samarbeid og legge til rette for fornuftig ressursbruk mellom nærliggende kommuner.

Interkommunalt anlegg er en definisjon som knyttes til spillemiddelordningen og kategoriseres av Kulturdepartementet. Et idrettsanlegg som har status som et interkommunalt idrettsanlegg kan få et tillegg på 30% av ordinært tilskudd av spillemidler.

Anlegget må være «et større, kostnadskrevenende anlegg» for idrett og fysisk aktivitet, og to eller flere kommuner må gå sammen om investerings- og driftskostnader. Minimumsbidrag til investeringskostnader er 5 % og bidraget til den årlige driften skal være prosentvis lik dette bidraget i 20 år. Dette kravet gjelder uavhengig om det er kommunen eller andre som eier anlegget.

Spillemiddelfinansieringen knytter seg i all hovedsak til idrettsdelen i et moderne folkebad, og er ment som en ekstra støtte til å finansiere disse kostnadskrevende delene av anlegget. Med 30% ekstra tilskudd vil det være lettere å forsvare investeringen i et fullverdig konkurransebasseng på 25 x 15,5 meter.

7.4 MVA kompensasjon

Grad av mva-kompensasjon er usikkert pga av uavklart regelverk, men de enkleste anleggene har minst risiko for ikke å få full mva-kompensasjon. Anleggets beregnes her med 80% mva kompensasjon. Dette knytter det seg stor usikkerhet til. Kun en forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene vil gi sikkerhet for hvordan dette blir. Se kap. 9.2.

Anslag mva-kompensasjon for foreslått program, samt alternativene uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter og anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng:

Volda badet	Alternativ			
Mva		Anbefalt program	Uten barnebasseng	Med 12,5m bredde
Kostnadsramme 1-8		118 mill.	103 mill.	101 mill.
Kostnadsramme 9		3 mill.	4 mill.	5 mill.
Mva		30 mill.	27 mill.	27 mill.
Mva kompensasjon	80 %	24 mill.	21 mill.	21 mill.

(Det er benyttet prosjektkostnader (P50) uten usikkerhetsavsetning).

7.5 Finanskostnader

Vi har også satt opp et eksempel på totale årlige finanskostnader for anbefalt anlegg samt de to alternativene. Disse er beregnet fra prosjektkostnader (OBS: P50 uten usikkerhetsavsetning) med tilskudd trukket fra og 80% momskompensasjon, og med en årlig rente på 5% i 30 år:

Volda badet	Alternativ		
	Nytt anlegg	Uten barnebasseng	Med 12,5m bredde
Kostnadsramme	166 mill.	147	146

Mva kompensasjon	80 %	24 mill.	21	21
Tilskudd maks.		29 mill.	29	25
Interkomm. tilskudd evt.		9 mill.		
Rest Finansieringsbehov		113 mill.	97 mill.	100 mill.
År: 30 Rente: 5 %				
Totale årlige finanskostnader uten interkommunalt tilskudd		7,4 mill.	6,3 mill.	6,5 mill.

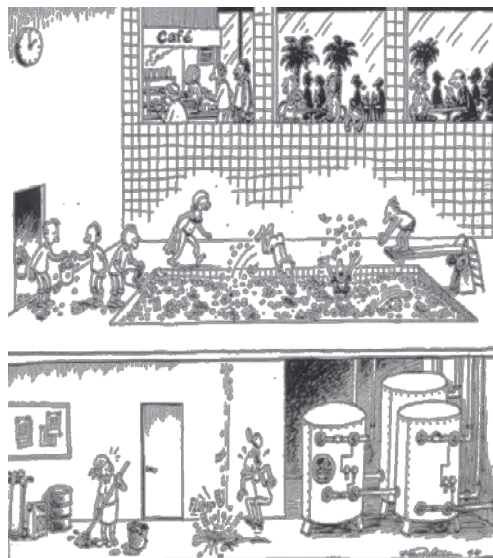
8 DRIFTSØKONOMI; INNTEKTER – KOSTNADER

Asplan Viak har opparbeidet en databank for driftsøkonomi for norske badeanlegg som gir grunnlag for å stipulere fremtidige inntekter og kostnader i badeanlegg.

Dette henger nært sammen med:

- Anleggsstørrelse
- Anleggsutforming
- Besøkstall
- Åpningstider

Vi skiller mellom driftskostnader og kapitalkostnader ettersom kapitalkostnadene vil være der uavhengig av driften.

8.1 Inntekter

Inntekter, basert på erfaringstall:

8.1.1 Billetthinntekter

Besøksanalysen forteller om forventet besøk fra billettkjøpende publikum mellom Ca. 42 000 og 59 000 årlig. Billettpriser er for andre badeanlegg omtalt i pkt. 5.7 og forteller om gjennomsnittlige billettpriser på ca 90 kr (snitt for alle brukere). Prisene som brukes til å estimere billetthinntekter gjelder kun det billettkjøpende publikum, og vil ligge noe høyere enn en gjennomsnittspris. Moms holdes utenfor som forklart i pkt. 5.7.

Dette gir billetthinntekter mellom 3,8 og 5,3 mill. kr.

8.1.2 Kafeteriasalg

I badeanlegg varierer omsetning pr. besøk i kafeteria, og det er flere faktorer som spiller inn.

Badets karakter har mye å si; anlegg hvor gjestene blir lenge selger mer. Man blir både sulten og tørst av å bade, og har man det godt, så kjøper man mer. Salg av iskrem er god butikk. Menyen er viktig; godt utvalg gir bedre salg. Kapasitet er viktig; flere badeanlegg merker at kafeteriaomsetningen pr. besøk går ned ved stort besøk fordi det er stor kø. Østfoldbadet omsetter for ca. 35 kr pr. besøk i kafeen sin, mens de fleste andre anlegg ligger godt under dette. Netto bidrag kan settes til mellom 5 og 15 kroner pr. besøk,* som tilsvarer mellom 0,2 til 0,9 til mill. kr. Her er ikke personalkostnader medtatt, dette regnes på utgiftssiden senere.

**Erfaringstall fra Drammensbadet, Østfoldbadet og Pirbadet.*

8.1.3 Salg artikler

Dette er håndklær, badetøy, sjampo med mer som gir netto ca. 4 kr/besøk.

8.1.4 Utleie

Ledelsen i Høgskulen i Volda har signalisert at de er positive til å leie 500 timer til markedspris i et kommunalt svømmeanlegg så lenge bassenget tilfredsstiller høyskolens behov til svømmeopplæring. De har også signalisert at det kan være interessant å leie flere timer til student- og ansattvelferd.

Vi anslår inntekter til utleie til 20% av billett kjøpende. (Dette kan muligens være opp mot 30% med en stor utleier som Høgskulen, men vi har valgt å regne konservativt).

Årlige inntekter for anbefalt program anslås til mellom 4,5 og 5,6 mill kr.

Sammendrag inntekter:

Volda badet							
Anbefalt program							
Inntekter							
	Antall besøkende			Inntekter			
	Lav	Høy	Snittpris	Lav	Høy	Snitt	
Billett kjøpende publikum	42 000	59 000	kr 90	3,8	5,3	4,5	mill. kr
Kafeteriasalg	42 000	59 000	kr 5 - 15	0,2	0,9	0,5	mill. kr
Salg artikler	42 000	59 000	kr 3	0,1	0,2	0,2	mill. kr
Utleie (ca 20% av billett kjøpende)	0,2	8400	11800	kr 40	0,3	0,5	0,4 mill. kr
SUM INNTEKTER årlig				4,5	6,8	5,6	mill. kr

For anlegg uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter antas det at besøkstallet minker med 20% pga mindre kapasitet og attraktivitet. Inntekter reduseres derfor til mellom 3,3 og 4,3 mill kr:

Volda badet							
Uten barnebasseng							
Inntekter							
	Antall besøkende			Inntekter			
	Lav	Høy	Snittpris	Lav	Høy	Snitt	
Billett kjøpende publikum	31 000	45 000	kr 90	2,8	4,1	3,4	mill. kr
Kafeteriasalg	31 000	45 000	kr 5 - 15	0,2	0,7	0,4	mill. kr
Salg artikler	31 000	45 000	kr 3	0,1	0,1	0,1	mill. kr
Utleie (ca 20% av billett kjøpende)	0,2	6200	9000	0,2	0,4	0,3	mill. kr
SUM INNTEKTER årlig				3,3	5,2	4,3	mill. kr

For anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng antas det at besøkstallet minker med 4% pga mindre kapasitet og attraktivitet. Inntekter reduseres derfor til mellom 4,2 og 5,4 mill kr:

Volda badet							
Med 12,5m basseng							
Inntekter							
	Antall besøkende			Inntekter			
	Lav	Høy	Snittpris	Lav	Høy	Snitt	
Billett kjøpende publikum	40 000	57 000	kr 90	3,6	5,1	4,4	mill. kr
Kafeteriasalg	40 000	57 000	kr 5 - 15	0,2	0,9	0,5	mill. kr
Salg artikler	40 000	57 000	kr 3	0,1	0,2	0,1	mill. kr
Utleie (ca 20% av billett kjøpende)	0,2	8000	11400	0,3	0,5	0,4	mill. kr
SUM INNTEKTER årlig				4,2	6,6	5,4	mill. kr

8.2 Driftskostnader

Utgangspunkt i flere badeanleggs regnskap justert for størrelse, tall i mill kr. En del kostnader har sammenheng med besøkstallet, og dette er korrigert. Tallene er uten mva, og eventuell betaling av hel eller delvis mva kommer i tillegg.

Driftskostn.		Anbefalt program		Volda badet		
				LAVEST	HØYEST	SNITT
Personalkostnader badet*	6 - 11	årsverk à kr	650 000 **	3,9	7,2	5,5
Energikostnader	0,5 - 0,8	mill kWh à kr	0,7 - 1	0,4	0,8	0,6
Vann og kloakk avgift	6 000 - 12 000	m3 à kr	40	0,2	0,5	0,4
Kjemikalier og forbruksvarer (ikke varer til kiosk og kafe)				0,2	0,4	0,3
Forsikringer og øvr. driftskost.				0,2	0,4	0,3
Vedlikehold				0,7	0,9	0,8
Markedsføring				0,2	0,3	0,3
SUM	årlig			5.8	10.4	8.1
DRIFTSKOSTNADER						

Uten barnebasseng	%	Lav	Høy	Snitt
Med mindre anlegg og lavere besøk blir det noe lavere driftskostnader, anslagsvis 5%	-	5,5	9,9	7,7
	5			

Med 12,5m bredde på idrettsbasseng	%	Lav	Høy	Snitt
Med mindre anlegg og noe mindre besøk blir det lavere driftskostnader, anslagsvis 3%	-	5,6	10,1	7,8
	3			

*Antall årsverk avhenger blant annet av hvor mange timer badet har åpent

**Inkl. sosiale utgifter

8.3 Verdiskapning turisme

Et attraktivt anlegg med et bredt tilbud vil være avgjørende for et områdes turistattraktivitet. Sørlandsbadet og Rjukanbadet er gode eksempler på dette. Badene i seg selv drar turister til områdene, noe som gir god økonomi i badene og gode ringvirkninger. Den samlede direkte virkningen for Lyngdal og regionen i form av turistenes forbruk knyttet til Sørlandsbadet var på cirka 79 millioner kroner i 2013. Reiselivsforskere har registret at for hver krone turister legger igjen i Sørlandsbadet får regionen igjen tre kroner. [Link til rapporten](#). Under gjøres en beregning av verdi for Volda basert på TØI sine beregninger for Sørlandsbadet, tidligere gjengitt. For å beregne konservativt halveres gevinst av turistbesøk til faktor 1,5 i forhold til Sørlandsbadet.

Verdiskapning turisme*			
Anbefalt program	Lav	Høy	Snitt
Reiseliv besøk estimert	10 000	15 000	12 500
Andel av billett, kafeteria og butikk inntekter	1,2	2,0	1,6 mill.
Gevinst ved reiselivsbesøk (1,5 x inntekter bad)	1,8	3,0	2,4 mill.
Uten barnebasseng	Lav	Høy	Snitt
Reiseliv besøk estimert	7 000	10 500	8 750
Andel av billett, kafeteria og butikk inntekter	0,8	1,4	1,1 mill.
Gevinst ved reiselivsbesøk (1,5 x inntekter bad)	1,2	2,1	1,7 mill.
Med 12,5m bredde	Lav	Høy	Snitt
Reiseliv besøk estimert	9 600	14 400	12 000
Andel av billett, kafeteria og butikk inntekter	01,0	1,8	01,4 mill.
Gevinst ved reiselivsbesøk (1,5 x inntekter bad)	01,6	2,7	2,1 mill.

*Verdiskapning beregnet utfra rapport fra Transport Økonomisk Institutt som har utført en ringvirkningsanalyse for Sørlandsbadet (2015) Inntektsandel turist-/reiselivsbesøk for alternativet ganget med 1,5 (konservativ verdi nedjustert fra 3 fra rapport)

8.4 Verdiskapning folkehelseeffekt

Som angitt kan folkehelsegevinsten beregnes til en verdi basert på økning i kvalitetsjusterte leveår som følge av økt aktivitet.

Med et konservativt regnestykke i forhold til Helsedirektoratets utregninger kan dette se slik ut for folkehelseeffekten av Voldabadet: Med et konservativt regnestykke i forhold til Helsedirektoratets utregninger kan dette se slik ut for de ulike alternativene:

Oppsett Folkehelse		
Timer 1 besøk årlig utgjør (gjennomsnitt 2 timer pr. besøk)	2	timer
Minutter pr år	120	minutter
Minutter pr dag	0,328767	minutter pr. dag
Aktivitet kan forutsettes halve tiden	0,164384	minutter aktivitet pr. dag

Halvparten erstatter annen aktivitet	0,082192	Økt aktivitet pr. dag
Fordelt på antall personer (10 min. pr. person)	0,008219	Personer som får 10 min økt aktivitet pr. dag
Gjennomsnitt 0,07 QALY (se under) "Inaktiv" til "delvis aktiv"	0,070000	Pr. pers
Antall vunne kvalitetsjusterte leveår	0,000575	Samlet
Samfunnsøkonomisk verdi per besøk (QALY*588 000,-) pr. år	kr 338	Verdi per besøkende
Samfunnsøkonomisk verdi per besøk pr. år nedjustert verdi	kr 100	Bruker konservativ verdi pga stor usikkerhet, deler på 3. og runder ned til 100.

Anbefalt program	Laveste	Høyeste	Snitt
Per besøk	kr 100,00	kr 100,00	kr 100,00
Besøk	42 000	59 000	50 500
Årlig gevinst	4,2 mill.	5,9 mill.	5,1 mill.

Uten barnebasseng	laveste	høyeste	Snitt
Per besøk	kr 100,00	kr 100,00	kr 100,00
Besøk	31 000	45 000	38 000
Årlig gevinst	3,1 mill.	4,5 mill.	3,8 mill.

Med 12,5 m bredde	Laveste	Høyeste	Snitt
Per besøk	kr 100,00	kr 100,00	kr 100,00
Besøk	40 000	57 000	48 500
Årlig gevinst	4,0 mill.	5,7 mill.	4,9 mill.

9 GJENNOMFØRINGSSTRATEGI OG DRIFTSMODELL

Flere folkebad har hatt store problemer knyttet til økonomi, framdrift og konflikter mens andre folkebad går på skinner uten problemer. Byggekostnader kommer ut av kontroll og valg av gjennomføringsstrategi forklarer mye av dette. Framdrift kommer også ut av kontroll for flere folkebad mens andre har kontroll. Forskjellig konfliktnivå kommer naturligvis tilsvarende, og man kan pådra seg langvarige problemer før byggesaken kan avsluttes ved valg av feil strategi for gjennomføring.

Enda verre er det om det endelige resultatet ikke er optimalt utviklet for det skal jo drives minimum de neste 30 år, og det er ikke bare for høye kapitalkostnader som tynger kommuneøkonomien. Dersom ikke folkebadet er optimalt tilrettelagt for enkel betjening, renhold og vedlikehold blir også driftskostnadene for høye. Kun ett ekstra årsverk betyr 19 mill kr gjennom levetiden. Inntektene er enda viktigere ettersom det er snakk om flere millioner kroner i årlig inntektsforskjell mellom gode og mindre gode folkebad som gjennom levetiden kan bli hundrevis av tapte millioner kroner.

Hvordan man kontraherer rådgiver (inkludert arkitekt) varierer, likeså varierer kontraheringen av entreprenør og valg av entreprisemodell. Vi belyser her erfaringer fra de forskjellige aktuelle modeller / strategier. I bunnen må målet ligge:

**Volda skal ha det best mulige folkebad de neste 30 år.
Det best besøkte med best økonomi, best miljø og minst feil.**

9.1 Aktuelle gjennomføringsstrategier for utvikling av Voldabadet:

- OPS (Offentlig - Privat Samarbeid) for bygging og drift
- Plan- og designkonkurranse før prosjektering
- Totalentreprisekonkurranse
- Samspillsentreprise
- Rådgiverkonkurranse (inkludert arkitekt) og generalentreprise eller hovedentreprise

Disse omtales under her:

9.1.1 OPS (Offentlig - Privat Samarbeid) for bygging og drift

OPS er en moderne gjennomføringsstrategi anvendt på noen samferdselsprosjekter og ett folkebad; Aquarama Kristiansand. Dette er et slags kjøp på avbetaling hvor kommunen betaler et årlig beløp i eksempelvis 30 år og deretter overtar anlegget. Kristiansand kommune inviterte private eiendomsutviklere til å gi dem idrettshall og svømmeanlegg og ga dem i tillegg anledning til å bygge hotell og næringsarealer på sentral bytomt. 7 prosjektutviklere meldte interesse hvorav 2 leverte tilbud som begge gikk utover reguleringsplanen. Prosjektet ble gjennomført fra 2008 til 2013. Suksesskriterier for modellen er at privat interesse er tilstede i tilstrekkelig omfang for konkurranse og at disse ser fortjenestemulighet. Ulempe at privat finansiering er dyrere enn offentlig. Årlig millionbeløp i differanse medførte at Kristiansand kommune ønsket å kjøpe andeler underveis for å redusere leiekostnaden. Modellen vanskeliggjør tilskudd av spillemidler ettersom det er krav om at private deltakere ikke kan tjene penger på prosjektet. Modellen krever også betydelige juridiske ressurser. Modellen medfører også risiko for at valgt tilbyder ikke har beste rådgiver

på laget for utvikling av optimalt folkebad for innbyggerne. Framdriften kan med OPS-modell bli middels med prosjektperiode 5 - 6 år, men risiko for prosjektstans er stor. Strategien frarådes, særlig for et mindre anlegg og en mindre kommune.

9.1.2 Plan- og designkonkurranse før prosjektering

Flere kommuner har valgt plan- og designkonkurranse som start på folkebadsprosjekt. Resultatene har ofte blitt for dyre prosjekter med lengst gjennomføringstid og høye konfliktnivåer. Modellen medfører høy risiko for at valgt tilbyder ikke har beste råd giver på laget for utvikling av optimalt folkebad for innbyggerne, hvilket er helt avgjørende for suksess. Mange prosjekter har havarert med denne modellen og har måttet re-starte med annen modell. Driftsøkonomien blir også vanligvis dårligere enn de beste folkebad. Hvis en velger denne gjennomføringsmodellen må en ha en streng prekvalifisering på badkompetanse, og en må sikre seg at juriesammensetningen kan vurdere badfaglige faktorer høyt nok når tildeling av oppdraget gjennomføres. Dette siste kan være krevende å få til. I utgangspunktet frarådes strategien utfra erfaringer med gjennomførte anlegg.

9.1.3 Totalentreprisekonkurranse

Totalentreprisekonkurranse velges av og til som gjennomføringsstrategi på et tidlig tidspunkt fordi det framstår som en rask og lettvinnt løsning.

Ulempen er prosjekt med for dårlig kvalitet til for høy pris. Kort utviklingsfase uten de beste rådgivere (garantert) gir for lav kvalitet. Endringer koster for mye, og de dårlige kvalitetene vil belaste driftsøkonomien i all framtid. Lavt besøk, høye driftskostnader og små inntekter vil bli resultat. Lisenskonsepter utviklet med bakgrunn i særgruppers ønsker (svømmeidretten) med forutsetning om totalentreprise frarådes på samme bakgrunn. Dette særlig fordi disse ikke fullt ut tar hensyn til helhetsmulighetene og behovene i et moderne badeanlegg. Totalentreprisekonkurranse kan imidlertid vurderes etter en grundig utvikling og detaljert prosjektering, men er uegnet som gjennomføringsstrategi i tidligfase for badeanlegg. Strategien frarådes.

9.1.4 Samspillsentreprise

Samspillsentreprise er en nokså ny entrepriseform i Norge. Normalt bygger en samspillsentreprise på totalentreprisen. Byggherre, brukere, prosjekterende og entreprenører samarbeider i utvikling av prosjektet fra programmeringsfasen, til et forprosjekt med målpris. Da overtar samspillsgruppen ansvaret og det skrives totalentreprisekontrakt.

Entreprenøren blir kontrahert tidlig i prosjekteringsfasen sammen med rådgiverene og det inngås en kontrakt hvor entreprenøren/rådgiver og byggherren er enig om en totalpris som økonomisk målsetning for prosjektet (målpris). Det inntas gjerne regler for fordeling mellom byggherren og entreprenøren av eventuelle besparelser som oppnås når sluttsummen sammenlignes med målprisen, samt fordeling av ansvar ved eventuell overskridelse.

Fordelen med samspillsentreprise er at prosjektet blir gjennomgått i en prosess der alle involverte (Byggherre, brukere, rådgivere og entreprenør) kommer med sine innspill for å få et optimalt prosjekt FØR prosjektet låses. Utfordringen er at de tradisjonelle kvalitetssikrende fasene i prosjektet utviskes, og at prosjektering og utførelse sammenblandes, med tap av kontroll, helhetsstyring og kvalitet.

Hvis samspillsentreprise skal gjennomføres er det avgjørende å etablere rutiner for å gjennomføre en grundig kvalitetssikret prosjekteringsfase før utførelse, og kontraheringen må gjøres sterkt kompetansebasert. Strategien kan benyttes.

9.1.5 Rådgiverkonkurranse og generalentreprise eller hovedentreprise

Rådgiverkonkurranse (med arkitekt) sikrer kommunen den beste kompetansen til å utvikle og å gjennomføre folkebadet, dersom konkurransen vektlegger kompetanse høyere enn pris. I motsetning til totalentreprise hvor rådgiverteamet legges under entreprenøren, beholder kommunen disse gjennom hele prosjekterings- og byggetiden. Framdriften kan bli den raskeste ettersom nødvendige prosesser kan foregå parallelt. Riktig kvalitet sikres til lavest mulig kostnad fordi man har sikret seg kunnskap om hvor man kan spare og hvor man ikke kan spare. Strategien gir lav risiko og god styringsmulighet og sannsynlig lavt konfliktnivå sammenlignet med andre alternativer. Ulempen vil kunne være at en ikke får benyttet en entreprenørs kompetanse tidlig i prosjektet. Strategien anbefales.

Hensiktsmessig entrepriseform vurderes underveis i prosjektutviklingen.

9.2 Driftsmodell og mva

Driften av Volda svømmeanlegg må være i offentlig regi for å få spillemidler. Dette kan foregå som KF (kommunalt foretak) eller kommunalt AS hvor det siste trolig gir størst incitament til sunn økonomisk drift. Dette knytter seg hovedsakelig til personalkostnader. Alternativt kan kommunen drifte anlegget innenfor sin normale «etats» organisering, der anlegget ikke i samme grad betraktes som et selvstendig driftsobjekt. Dette anbefales i utgangspunktet ikke, da incitament til optimalisering av driften av badet vil kunne gå tapt.

Det er ikke vurdert hvordan et samarbeid med høskulen vil kunne passes inn i en organisasjonsmodell utover at de regnes som en viktig leietaker.

Det er vanskelig å komme med en klar anbefaling rundt AS eller KF, men grovt kan en si at det er hvor mye styring kommunen ønsker å ha (velg KF) kontra frihet for badet samt mulighet for lavere lønnskostnader (velg AS) som bestemmer. Kommunen må også ta stilling til om de mener det er riktig å velge AS for å kunne fristille seg i forhold til sine normale lønnsvilkår, men et argument for dette er at det kan være lettere å tilby attraktive korttids og deltidsjobber.

Angående mva kompensasjon er det stor usikkerhet rundt dette for kommuner som vil bygge eller drifte bad og svømmeanlegg idag. Delvis er dette misforstått og knyttet til enkeltanlegg som har kommet dårlig ut pga maksimalt uheldige omstendigheter ved regelendringer. (Drammensbadet).

Skattejurister som har jobbet med temaet anbefaler at det kan være like gunstig, eller bedre i forhold til mva å være et anlegg som er attraktivt nok til å klassifiseres som et opplevelsessenter kontra en svømmehall.

Det anbefales derfor ikke en strategi der en utformer programmet for badet for å tilpasse seg mva regelverket. En bør prøve det optimale programmet gitt fra andre forutsetninger først, og så evt. gjøre en ny vurdering. Dette også fordi gjeldende praksis/regelverk er uforutsigbart og vanskelig å styre etter for øyeblikket. Skattemyndighetene ser ut til å ikke ville ha en mening om disse spørsmålene uten en formell henvendelse på et konkret prosjekt.

Det er i rapportens oppsett av årskostnader beregnet 80% mva kompensasjon, men dette knytter det seg altså stor usikkerhet til.

Angående organisasjonsform er vår anbefaling er å få juridisk kompetanse til å utarbeide et AS, evt. ett KF. Med en slik avtale på bordet kan det tas en politisk beslutning på organisasjonsform. Videre bes det om en forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene angående mva. Optimalt program for badet brukes som grunnlag for mva avklaring og til forhåndsuttalelse angående spillemidler.

10 FRAMDRIFT

Ved beslutning om igangsetting av prosjekt Folkebad i Volda vil det gå ca 3-4 år før gjestene kan stupe uti bassengene dersom ikke uforutsette problemer dukker opp.

År	Måned	Innhold	Kompetanse	Kostnad Mill.
2018		Beslutning og enighet om grov tidsplan for programmering, prosjektering og bygging.	Rådgiver tidsplan	Ingen kostnad.
2018		Programmering med involvering av brukergrupper (idrett, skole m.fl.), drift, byggherre. Kontrahering av rådgiverteam.	Rådgiver programmering med særlig badfaglig kompetanse	0.1-0.3
2018		Skisseprosjekt	Arkitekt med særlig badfaglig kompetanse	0.3 - 0.8
2019		Forprosjekt	Rådgivergruppe med særlig badfaglig kompetanse	2.0 - 4.0
2019		Detaljprosjekt	Rådgivergruppe med særlig badfaglig kompetanse	11.0 – 15.0
2020		Kontrahering	Rådgivergruppe med særlig badfaglig kompetanse	0.2 – 0.4
2020 - 2022	(18-22 mnd)	Bygging	Rådgivergruppe med særlig badfaglig kompetanse	2.0 – 4.0 (oppfølging byggeperiode)
			Entreprenør	XXX mill (kontraktssum)

11 LOKALISERING

Ved plassering av et moderne folkebad vil en eksponert, attraktiv sentrumstomt være viktig for å få full uttelling for inntektspotensialet i et slikt anlegg. Også for faktorer som mest mulig folkehelse, aktivitetsskaper på mange nivå i befolkningen og god turistsynergi vil en slik plassering være gunstig.

Volda kommunes primære ønske er å bygge bassenget på tomt ved høyskolen. Dersom kun et mindre basseng er gjennomførbart tenker kommunen eventuelt å lokalisere dette ved Øyra skole. Denne ligger forøvrig ikke langt fra tomta ved høyskolen.

I forslaget til detaljreguleringsplan for Volda Campus Arena er det tilrettelagt for at kommunen kan bygge et svømmeanlegg knyttet til idrettshallen.

Plassering ved campus for Høgskulen i Volda er relativ sentrumsnær, og nærhet til Volda Ungdomsskole, Øyra barneskule og Volda Videregående skule (innen ca. 10 min gangavstand) er gunstig for svømmeopplæringen.

I Volda vil synergien med Høgskolen og planlagt storhall være svært viktig og gunstig for badet. Aktivitet genererer mer aktivitet og høyere besøk. Plasseringen er også fordelaktig for høyskolens attraktivitet for studenter og idrettsutdanningens omdømme.

Arealbesparing for svømmeanlegget ved samlokalisering med storhall vil være begrenset til noe for inngangsparti/vestibyle/kafe.

12 ÅRSKOSTNADSOPPSETT

Den beste måten å sammenligne ulike alternativ er et årskostnadsoppsett når kommunen både vil stå for investering og drift. Et mulig oppsett er vist under. De ulike underpostene kan utdypes i en senere utvidet analyse.

Som drøftet tidligere i rapporten vil anlegg uten barnebasseng og tilleggsaktiviteter ha antatt lavere inntekter pga. mindre besøk, og på tross av lavere prosjektkostnader komme ut mindre gunstig mht årskostnader inkl synergier i forhold til anbefalt program. Anlegg med 12,5 m bredde på idrettsbasseng forventes å ha lite endringer i årskostnader i forhold til idrettsbasseng med bredde 15,5 m.

Volda badet		Årskostnader	Årskostnader	Årskostnader
Årskostnadsvurdering forstudie		Anbefalt program	Uten barnebasseng	Med 12,5m breddepå idrettsbasseng
P85	Kostnadsramme ekskl. prisregulering	166	147	146
	Momskompensasjon antatt % 80	24	24	24
	Spillemidler (NB! Maksimalt oppnåelig)	29	29	25
	Interkommunalt tilskudd			
	Lån / restfinansiering	113	94	97
1	Årskost. Invest. 30 år m/ 5% realrente	7	6	6
	Driftsutgifter - pessimistisk	10	10	10
	Driftsutgifter - optimistisk	6	5	6
	Driftsutgifter - Gjennomsnitt	8	8	8
2	Årskost. Driftsutgifter 30 år	8	8	8
	Inntekter - pessimistisk	-4	-3	-4
	Inntekter - optimistisk	-7	-5	-7
	Inntekter - Gjennomsnitt	-6	-4	-5
3	Årskost. Inntekter 30 år	-6	-4	-5
sum 1-3	Årskost. før synergier 30 år	10	10	9
sum 2-3	Årskost. kun drift	2	4	3
4	Årskost. synergi turister	-2	-2	-2
sum 1-4	Årskost. Inkl turist synergi 30 år	7	8	7

5 Folkehelseeffekt (QALY) årlig		-5	-4	-5
SUM 1-5	Total årskost. inkl. synergi og helse	2	5	2
SUM 1-5	Total årskost. inkl. synergi og helse, ekskl. investeringskostnader	-5	-2	-4

*Det er kun skilt på investeringskostnadene i høyt og lavt anslag. På andre poster som driftsutgifter og inntekter er det brukt en snittverdi på alle alternativ.

13 OPPSUMMERING

Denne rapporten forteller om grunnlag for en moderne svømmehall i Volda, med referanser til erfaringer fra andre kommuner med gjennomførte anlegg og økonomien rundt disse.

Det finnes mange 25 m svømmehaller i Norge, de fleste av dem er bygget på 1970- tallet. Slikt anlegg har begrenset verdi som folkebad med beskjedne inntekter, men betydelige kostnader. Som tilbud til innbyggerne viser undersøkelser at færre enn 10 % av befolkningen er brukere av slikt anlegg (over 90 % av besøket besørges av færre enn 10% av innbyggerne). Som tilbud til reiselivet er dette relativt uinteressant.

Alternativt badeanlegg er moderne folkebad med flere bassenger, varierte vanntemperaturer og dybder. Erfaringer viser at innbyggerne bruker slike anlegg i langt større grad, og at reiselivet er storbrukere. Moderne folkebad har naturligvis høyere driftskostnader, men de har også mye større inntekter slik at netto kostnad ikke nødvendigvis blir høyere.

Moderne folkebad vil ofte være bedre plassert som sentrumsfunksjoner enn som vedheng til skolefunksjoner, da dette bedre utnytter det fulle potensialet til anlegget.

Denne rapporten anbefaler innhold og størrelse for et mindre moderne folkebad i Volda, med utgangspunkt i antatt besøspotensiale mellom 42 000 og 59 000 billett kjøpende gjester (utleie og undervisning kommer utenom).

Anbefalt program er trenings-/konkurranserbasseng på 25 x 15,5 m, opplæringsbasseng på 12,5 x 9,5 m, barnebasseng på 40 m², enkle velværeelementer og utekulp og enkel vannrutsjbane.

Størrelsen på Voldabadet vil da bli ca. 1650-1800 m² bruksareal fordelt med ca. 560 m² vannarealer, ca. 520 m² landarealer i badet og ca. 600 m² servicearealer.

Dersom man ønsker å redusere kostnader, vil det første anbefalte grepet være å redusere breddemålet på trenings-/konkurranserbassenget fra 15,5 m til 12,5 m. Dette vil gi vesentlig besparelse i investering uten at inntekter reduseres i vesentlig grad. Over levetiden vil årskostnadene for et anlegg med 12,5 m bredde og 15,5 m bredde være relativt like, da økt

investering kompenseres med noe større årlig inntjening på større besøkskapasitet/attraktivitet. Et alternativt program der en ikke har med barnebasseng, boblebad, badstuer og sklie vil være det dyreste hvis en ser på levetidskostnadene inkludert synergieffekter. Bortfall av inntekter pga mindre besøk vil utgjøre mer enn de sparte investeringskostndene sett over levetiden til badet.

Asplan Viak AS

Skien 2018

Fra: Anne Solbraa[anne.solbraa@asplanviak.no]
Sendt: 16.04.2018 12:51:18
Til: Asbjørn Moltudal
Kopi: Frode Nysæter
Tittel: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Da ligger endelig rapport fra oss vedlagt.

Takk for oppdraget og godt samarbeid!

Med vennlig hilsen

Anne Solbraa
Siv.ark/Bygningsfysikk
T: 93006888
E: anne.solbraa@asplanviak.no

Fra: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>
Sendt: mandag 16. april 2018 11.41
Til: Anne Solbraa <anne.solbraa@asplanviak.no>
Emne: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Hei igjen,

Ok.
Eg har ikkje fleire merknader til rapporten enn dei du fekk før helga.
Takkar for det arbeidet som er blitt gjort og vil utbetale restsummen når eg mottek endeleg rapport.

Asbjørn Moltudal

Mobil 97515225
www.volda.kommune.no

Fra: Anne Solbraa [<mailto:anne.solbraa@asplanviak.no>]
Sendt: 16. april 2018 11:36
Til: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>
Emne: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Hei,
Det er åpningstider for publikumsbading det refereres til, altså åpningstider utenom skolesvømming. 40-50 timer som nevnes på s. 22 er forutsatt minimum åpningstid for publikum.

Med vennlig hilsen

Anne Solbraa
Siv.ark/Bygningsfysikk
T: 93006888
E: anne.solbraa@asplanviak.no

Fra: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>

Sendt: fredag 13. april 2018 13.49

Til: Anne Solbraa <anne.solbraa@asplanviak.no>

Emne: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Ok God helg ☺

Kort spørsmål.

på s.22 åpningstider. Når du antyder åpningstiden i dadeanlegget til 40-50 t pr. veke (er det inkludert den tida skulane nyttar badet frå om lag 8.00-15.00?)

Der vil vel kunne vere kapasitet før 08.00 og mellom 15.30-21.00 og i helg som åleine utgjør over 40 t?

Asbjørn Moltudal

Mobil 97515225

www.volda.kommune.no

Fra: Anne Solbraa [<mailto:anne.solbraa@asplanviak.no>]

Sendt: 13. april 2018 12:38

Til: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>

Kopi: Frode Nysæter <frode.nysater@asplanviak.no>

Emne: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Den er grei,

Da retter jeg opp i de to feila, men venter med å sende ferdig dokument til du gir endelig tilbakemelding.

Det er fint å høre du synes dere har fått svar på det dere ønsket.

God helg!

Med vennlig hilsen

Anne Solbraa

Siv.ark/Bygningsfysikk

T: 93006888

E: anne.solbraa@asplanviak.no

Fra: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>

Sendt: fredag 13. april 2018 12.07

Til: Anne Solbraa <anne.solbraa@asplanviak.no>

Emne: SV: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Hei igjen.

Eg har no fått lest rapporten relativt nøye og eg synest den gjev **gode svar og vurderingar** på det vi bad om

Berre to «lapsusar»

s. 19 1. avsnitt etter tabellen står det at «siden Hornindal kommune skal slås saman med Ørsta» Det er Volda kommune Hornindal skal slåast sam,an med ☺

s. 46 2.avsnitt detaljreguleringsplanen for Volda Campus er ikkje vedteken enno (blir det no i april eller mai). Kan stå; « I forslaget til detaljreguleringsplan for Volda Campus Arena er det tilrettelagt ...»

Trur elles ikkje det er noko spesielt å merke til analysa frå mi side, men eg vil kome attende til deg rett over helga med endeleg tilbakemelding. OK?

Asbjørn Moltudal

Mobil 97515225

www.volda.kommune.no

Fra: Anne Solbraa [<mailto:anne.solbraa@asplanviak.no>]

Sendt: 12. april 2018 19:01

Til: Asbjørn Moltudal <asbjorn.moltudal@volda.kommune.no>

Kopi: Frode Nysæter <frode.nysater@asplanviak.no>

Emne: Analyserapport bad og svømmeanlegg Volda

Hei Asbjørn,

Her kommer utkastet til endelig rapport fra oss.

Kom gjerne med kommentarer, så lager vi endelig versjon etter at vi har fått din tilbakemelding.

Med vennlig hilsen

Anne Solbraa

Siv.ark/Bygningsfysikk

T: 93006888

E: anne.solbraa@asplanviak.no

Asplan Viak AS

Torggata 18 (inngang fra
Hesselbergsgate)
Postboks 393 Sentrum
3701 Skien

T: [417 99 417](tel:41799417)

www.asplanviak.no

Kom i kontakt med Asplan Viak

Les vårt nyhetsmagasin

[KVARTALET](#)

Kommuner og Fylkeskommune

Vår referanse: 18/00398-18
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Torild Fagerbekk,
Deres referanse:
Dato: 06.04.2018

Oversendelse av KS sin høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport om regionreformen

Med bakgrunn i Hovedstyrets vedtak 19.03.2018 har KS fredag 06.04.18 oversendt sin høringsuttalelse til KMD om Rapporten fra ekspertutvalget om Regionreform/ desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunen.

KS anbefaler at både kommunene og fylkeskommunene engasjerer seg og uttaler seg til denne viktige saken.

Mvh

Helge Eide
Direktør

Torild Fagerbekk
avdelingsdirektør

Høringsuttalelsen følger vedlagt til orientering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 18/00398-1
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Marte Malones,
Deres referanse:
Dato: 06.04.2018

KS Høringsuttalelse til rapport fra ekspertutvalg - Regionreformen Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene

Sammendrag:

KS er i all hovedsak enig i de prinsipper som ekspertutvalget har lagt til grunn for sine vurderinger i rapport om overføring av oppgaver. KS mener at ekspertutvalgets forslag vil styrke demokratiet og gi større muligheter til å oppnå samordningsgevinster på tvers av sektorer.

KS vil uttrykke støtte til utvalgets påpekning av å styrke de oppgaver og roller som fylkeskommunene allerede har som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen. En oppgaveportefølje med gjennomgående ansvar på enkeltområder, og også på tilstøtende og relaterte områder, vil etter KS syn bedre forvaltningen gjennom at samordning gjøres enklere.

Nettopp fordi disse samordningseffektene er en så viktig del av ekspertutvalgets forslag, er det avgjørende at utvalgets forslag vurderes i sin helhet. KS forutsetter derfor at det legges til rette for at Stortinget kan vurdere ekspertutvalgets forslag som en helhet.

Innholdsfortegnelse

0. Generell kommentar	2
1. Næring, kompetanse og integrering:	3
1.1 Næring, forskning og innovasjon	3
1.2 Innovasjon Norge	4
1.3 Siva	4
1.4 Forskningsrådet	5
1.5 Regionalt næringsprogram	5
1.6 Nordområdepolitikk	5
1.7 Distriktssenteret	5
1.8 Kompetansepolitikk	5
1.9 Integrering	6
2 Samferdsel	7
2.1 Kollektivtransport	7

2.2	Forvaltning av tilskudd for utvidet tilbud for tilrettelagt transport for funksjonshemmede (TT-ordningen).....	8
2.3	Forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd.....	8
3	Miljø, klima og naturresurser.....	8
3.1	Klimaområdet.....	9
3.2	Vannforvaltning.....	9
3.3	Naturforvaltning.....	9
3.4	Friluftsliv.....	10
3.5	Akvakultur	10
3.6	Regional planlegging som verktøy i ressursforvaltningen	10
4	Kultur og kulturminnevern.....	11
4.1	Kultur.....	11
4.2	Forvaltning av spillemidler	12
4.3	Kulturminnevern	13
5	Helse og levekår	13
5.1	Folkehelse, barnevern og familievern.....	13
6	Regional planlegging	15
6.1	Regional planlegging	16
7.	Planjuridisk veiledning av kommunene	16
8.	Administrative og økonomiske konsekvenser	16
9	Internasjonalisering	17
10	Ytterligere forslag til overføring.....	17

0. Generell kommentar

Ekspertutvalget påpeker i rapporten at de har tolket Stortingets vedtak som et svar på to utfordringer:

- Selv etter første fase av kommunereformen er gjennomført vil det i Norge være mange små kommuner som vil ha utfordringer med å rekruttere og ivareta nok kompetanse, samt å gi fullverdige tjenester til sine innbyggere.
- Den betydelige veksten i, og oppdelingen av, den statlige forvaltningen de siste årene har ført til silotenkning og manglende koordinering på tvers.

På bakgrunn av særlig sistnevnte punkt utøves mye av dagens nasjonale politikk av ikke-folkevalgte organer, med de konsekvenser det har for befolkningens muligheter for å holde *noen* til ansvar gjennom valg for de beslutninger som er tatt. Dette er en demokratisk utfordring all den tid avveininger og prioriteringer mellom legitime mål og interesser er, og bør være, en politisk oppgave.

Samtidig utfordres fylkesdemokratiet av en relativt sett lavere interesse enn kommunedemokratiet og det nasjonale demokrati. Selv om dagens fylkeskommunale oppgaver i stor grad påvirker folks hverdag, og i seg selv er svært betydningsfulle, avspeiler de i liten grad de politiske konfliktdimensjonene i det norske

samfunnet. Det kan langt på veg forklare den lavere interessen for deltakelse i fylkesdemokratiet. Utvalget er av den oppfatning at løsningen på disse utfordringene er å styrke det regionale folkevalgte nivået. KS støtter dette. Slik vil en større del av det som i dag er administrativt utførte oppgaver underlegges folkevalgt kontroll, samtidig som man får samordnet og koordinert virkemidlene bedre enn i dag.

Norge er i dag et av verdens sterkeste og frieste demokratier, og nordmenn flest har stor grad av tillit til sine folkevalgte institusjoner. Men vi er ikke immune mot den europeiske og internasjonale trenden med dalende tillit til politikere og politiske systemer. En av de sikreste måtene et demokrati kan svekke seg selv, både reelt og oppfattet, er å unnta beslutninger fra folkevalgt kontroll og ansvar. Dette gjelder særlig beslutninger som er gjenstand for avveininger og prioriteringer mellom ulike legitime mål og interesser. Slike beslutninger hører hjemme i det folkevalgte domenet. I så måte kan ekspertutvalgets forslag karakteriseres som et bidrag til å styrke demokratiet ved nettopp å foreslå at denne typen oppgaver overføres til et forvaltningsnivå som er underlagt direkte folkevalgt myndighet og kontroll; fylkeskommunen.

Norge har store regionale og lokale forskjeller som påvirker hvordan oppgaver løses mest effektivt. Dette er en viktig forklaring på den sterke oppslutningen det norske kommunale selvstyret har, og er også en bakgrunn for generalistkommuneprinsippet. Den som har skoen på vet best hvor den trykker. Det vil dog være slik at noen oppgaver krever større befolkningsgrunnlag, større fagmiljøer, eller samordning mellom større geografiske områder enn hva et stort flertall av kommunene har mulighet til å ta ansvar for alene. I mange tilfeller vil en avveining mellom effektivitetshensyn og et nærhetsprinsipp tilsi at oppgaver bør løses på regionalt nivå. Staten har i mange tilfeller gjennom lovgivning lagt slikt ansvar til regional stat. Ekspertutvalget foreslår nå å overføre flere av disse oppgavene til fylkeskommunene. Det er i tråd med KS sitt syn.

1. Næring, kompetanse og integrering:

1.1 Næring, forskning og innovasjon

Utvalget foreslår følgende oppgaver overført på feltet:

- Oppdragsgiveransvar for minst halvparten av det offentliges midler som i dag forvaltes av Innovasjon Norge, og en eierandel i Innovasjon Norge på mellom 50 og 66 prosent.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Siva. Siva nedlegges.
- Ansvar for om lag halvparten av det offentliges innsats for næringsrettet forskning som i dag ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes etter modell av Regionale forskningsfond.
- Ansvar for Regionalt næringsprogram som i dag ligger til fylkesmannen. Midlene til investeringer og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene) overføres fra Landbruks- og matdepartementet til fylkeskommunene som gir oppdrag til Innovasjon Norge.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Distriktssenteret. Distriktssenteret nedlegges.
- Mer myndighet til fylkeskommunen i forbindelse med saksbehandling av akvakultursøknader

Det er betydelige ulikheter i næringsstrukturen regionalt i Norge. Nasjonale og internasjonale trender får derfor ulike konsekvenser for verdiskapningen i næringslivet i regionene. En styrket fylkeskommunal innflytelse over næringspolitikken gir økte muligheter til å tilpasse virkemiddelbruken til denne variasjonen i utfordringsbildet for næringslivet. I så måte støtter KS ekspertutvalgets vurdering av at det er avgjørende for fylkeskommunenes rolle som samfunnsutviklere at de også får en utvidet oppgaveportefølje innen næring, forskning og innovasjon. Forslagene vil også styrke dialog og samhandling mellom kommuner og fylkeskommuner.

En slik sterkere regionalsamordning muliggjør også en koordinert satsning på regionale fortrinn som kan gi økt regional konkurransekraft.

1.2 Innovasjon Norge

Ekspertutvalget forslår at oppdragsgiveransvar for minst halvparten av det offentlige midler som i dag forvaltes av Innovasjon Norge, og en eierandel i Innovasjon Norge på mellom 50 og 66 prosent overføres til fylkeskommunene.

1.2.1 Fylkeskommunalt eierskap

KS støtter ekspertutvalgets forslag om å overføre aksjemajoriteten i Innovasjon Norge til fylkeskommunene. KS mener at en slik løsning vil skape et større demokratisk engasjement til eierskapet og politiske prioriteringer i den regionale utviklingen.

Ekspertutvalget har foreslått en øvre grense på 66 prosent fylkeskommunal eierandel. KS vil påpeke at selv med en økning ut over dette, for eksempel til 75 pst fylkeskommunal eierandel, vil staten fortsatt være den største enkelteieren i selskapet.

KS forutsetter at staten som største enkelteier og oppdragsgiver fortsatt dekker finansieringen av basiskostnadene.

1.2.2 Overføring av oppdragsgiveransvar

Ved overføring av midler hvor fylkeskommunene blir oppdragsgiver på nasjonale program, er det KS sin oppfatning at brukere og samarbeidspartnere vil oppleve fylkeskommunen som den viktigste innovasjons- og næringspolitiske aktøren og forholde seg til fylkeskommunen deretter. Dette vil legge til rette for at samarbeidsrelasjonene mellom de viktige bidragsyterne i nærings- og innovasjonsarbeidet kan styrkes.

Samtidig vil oppdragsdepartementene gjennom dialog med fylkeskommunene måtte forholde seg aktivt til det regionale folkevalgte nivået, og særlig de regionale strategier. KS mener denne dialogen vil kunne styrke både den regionale og den nasjonale utviklingskraften innenfor en rekke sentrale kunnskaps-, innovasjons- og næringspolitiske områder.

Forslagene om overføring av eierskap og oppdragsgiveransvar vil motivere fylkespolitikerne til å engasjere seg sterkere i innovasjons- og næringspolitiske spørsmål og strategier. Det er KS sin oppfatning at dette vil være viktig for å løfte fylkeskommunen som regional samfunnsutvikler og viktig næringspolitisk aktør.

1.3 Siva

Utvalget foreslår at hele Sivas virksomhet overføres til fylkeskommunene, og viser både til at fylkeskommunene har tilsvarende oppgaver i innovasjonsselskaper og næringshager, og forutsetninger for å inkludere Sivas eiendomsportefølje i sin eksisterende portefølje.

Næringshagene og inkubatorene er en viktig del av infrastrukturen i fylkene for å dyrke fram næringsmiljøer og nye bedrifter. Fylkeskommunene er, sammen med Siva, store bidragsytere til disse selskapene både med tanke på grunn- og prosjektfinansiering. I flere av selskapene er også fylkeskommunene medeiere. KS mener derfor at det er naturlig at strukturen forenkles og at fylkeskommunene overtar det totale ansvaret for disse programmene. Dette letter også samordningen mellom de ulike virkemidlene.

1.4 Forskningsrådet

Etter KS oppfatning vil en videreutvikling av de regionale forskningsfondene (RFF) og en betydelig styrkning av finansieringen være et viktig virkemiddel for å løfte regional næringsutvikling og øke relevansen og effekten av kunnskapsproduksjonen. Sett i sammenheng med de øvrige virkemidlene foreslått av utvalget, vil en oppskalering av RFF gi grunnlag for mer helhetlige, kunnskapsbaserte og kraftfulle utviklingsstrategier. De vil bedre svare til regionale behov og forutsetninger, og mobilisere og ansvarliggjøre relevante aktører.

KS vil bemerke at ekspertutvalgets perspektiv mangler en viktig dimensjon, nemlig RFFs rolle i å drive og muliggjøre innovasjon også i offentlig sektor. Innsatsen mot kommunal sektor gjennom RFF-ordningen bør derfor styrkes betraktelig.

1.5 Regionalt næringsprogram

I rapporten har utvalget foreslått å overføre fylkesmannens ansvar for Regionalt næringsprogram til fylkeskommunen. Ansvarer inkluderer strategiske føringer til Innovasjon Norge om bruken av midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene). Utvalget foreslår at fylkesmannen beholder de to resterende programmene under paraplyen Regionalt bygdeutviklingsprogram.

KS er av den oppfatning at en slik deling av ansvar lett kan bli uoversiktlig, særlig fordi totaliteten av det som i dag er bygdeutviklingsprogrammet ikke kan ses i sammenheng med øvrig kompetanse-, forsknings-, nærings-, og innovasjonspolitik. KS anbefaler derfor at veilednings- og mobiliseringsarbeidet innen landbruksrettet næringsutvikling i sin helhet overføres til fylkeskommunene. Dette vil styrke dialog og koordinering mellom kommunene og fylkeskommunene på området.

1.6 Nordområdepolitikk

Utvalget er av den oppfatning at regionreformen gir grunnlag for å styrke rollen til fylkeskommunene i Nord-Norge som samfunnsutviklere og utøvere av nordområdepolitikken. En politikk som tar utgangspunkt i regionale muligheter og fortrinn, basert på lokal kjennskap og initiativ, vil spesielt kunne tilføre merverdi til den innenrikspolitiske dimensjonen av nordområdepolitikken. KS støtter denne vurderingen.

1.7 Distriktssenteret

Utvalget mener at Distriktssenterets virksomhet bør sees i sammenheng med fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler. KS vurderer det slik at fylkeskommunene i kraft av sin rolle tett på alle landets kommuner er enda bedre rustet enn en statlig etat til å ivareta kommunene og deres behov. Et forsterket samarbeid mellom fylkeskommunene og de lokale kommunene vil være et av suksesskriteriene ved regionreformen, og en fylkeskommunal overtakelse av oppgavene til Distriktssenteret vil underbygge dette.

1.8 Kompetansepolitikk

Ekspertutvalget foreslår følgende oppgaveoverføringer til fylkeskommunene:

- Ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV.
- Ansvar for å legge til rette for og finansiere opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over ordinære bevilgninger til universiteter og høyskoler eller over fylkeskommunenes budsjetter til videregående opplæring og fagskoler. Det omfatter blant annet ansvar for ulike tilskudd som i dag ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Kompetanse Norge nedlegges.

I tillegg mener utvalget at regionreformen legger grunnlag for ytterligere utredninger av endringer:

- Det bør utredes overføring av ansvar for tilskuddsordningene innenfor arbeidsmarkedsopplæringen og bedriftsintern opplæring som i dag ligger til NAV, til fylkeskommunene.
- Staten bør kartlegge dagens tilsyns- og klagehemler overfor fylkeskommunene med sikte på en reduksjon av antall hemler og sterkere ansvarliggjøring av fylkeskommunen.

Kompetansepolicyen er et viktig element i fylkeskommunenes samfunnsutvikleroppdrag. Det er fylkeskommunens verktøy for å bidra til at regionens næringsliv har tilgang på den nødvendige kompetansen, samtidig som feltet er viktig for blant annet integreringspolicyen. Fylkeskommunene er allerede godt rustet til å ha ansvar for regional kompetanseutvikling. Nasjonale myndigheter må framover legge til rette for at fylkeskommunene både kan videreutvikle og utøve dette ansvaret ved å gi mer regionalt handlingsrom, flere oppgaver og gode finansieringsordninger. Dette vil medføre en bedre samordning av virkemidlene, og dermed mulighet til å høste større effekter av den samlede innsatsen.

KS vil også bemerke at ekspertutvalgets forslag støtter opp om mål vedtatt i Nasjonal kompetansepolicy 2017 – 2021, hvor regjeringen er blitt enig med de åtte hovedorganisasjonene og de andre strategipartene om å «styrke regionalt folkevalgt nivåes kompetansepolicy ansvar og samordningsrolle, og legge bedre til rette for regionalt samarbeid mellom ulike kompetanseaktører».

Kompetanse Norge har gjort en stor og viktig jobb med å kvalitetssikre og utvikle karriereveiledningen gjennom oppfølgingen av NOU 2016:7. Videre utvikling av karriereveiledning må etter KS' oppfatning ta hensyn til regionale behov og prioriteringer gjennom fylkeskommunalt ansvar og eierskap, og dermed forankres i regionale planer og strategier. De fleste oppgavene til Kompetanse Norge vil dermed naturlig høre hjemme i fylkeskommunene.

Etter at fylkeskommunalt eierskap av fagskolene ble endelig avklart, er det naturlig at fylkeskommunene starter arbeidet med å oppnå fagområdegodkjenning og bli «sitt eget NOKUT». Arbeidet med en slik godkjenning innebærer blant annet et kritisk blikk på kvalitetssystemer, samarbeid med lokalt arbeidsliv, studentdemokrati og studentmedvirkning. En fagområdegodkjenning vil gi svært gode fortrinn med tanke på å opprette nye tilbud flere steder i fagskolens region. Denne fleksibiliteten er videre viktig med tanke på realisering av kompetansepolicy planer.

KS mener at de oppgavene innenfor kompetanse som anbefales overført vil styrke fylkeskommunenes mulighet til å lykkes som regionale samfunnsutviklere.

1.9 Integrering

Utvalget foreslår følgende oppgaver overført på feltet:

- Ansvar for store deler av oppgavene som i dag ligger til IMDi, herunder veiledning av kommunene, utbetaling av tilskudd til kommunene, kompetansetiltak og bosetting. Utbetaling av integreringstilskuddet og gjenværende oppgaver av nasjonal karakter kan overføres til ansvarlige departement. IMDi nedlegges.

Utvalget begrunner forslaget med at oppgavene bør ligge på nærmest mulig lokalt nivå. KS oppfatter også at en slik organisering vil kunne bidra til at lokale fortrinn kan utnyttes til det beste i integreringsarbeidet. Særlig på kvalifiseringsfeltet kan det ha en positiv effekt for kommunenes opplæringstilbud om fylkeskommunen har et bredere ansvar for oppgaveleveranse og koordinering. Dette er også i tråd med Stortingets anbefaling: «Stortinget ønsker å styrke nytt regionalt folkevalgt nivåes rolle i

integreringsarbeidet i forbindelse med sysselsetting og utdanning, samt som bindeledd mot kommuner, næringsliv og frivillig sektor».

Når det gjelder kvalifisering og opplæring av flyktninger skal IMDi sørge for at integreringspolitikken gjennomføres i tråd med de føringer og mål som er satt nasjonalt, samt være nasjonalt fagorgan og kompetansesenter på området. For introduksjonsordningen, som er det viktigste tiltaket, har IMDi overordnet ansvar for at flest mulig av deltakerne kommer i arbeid eller utdanning som følge av programmet. Selv om det er behov for mer utdanning i integreringsarbeidet, er det også bred enighet om at introduksjonsprogrammet bør bli mer arbeidsrettet. I så måte vil en overføring til fylkeskommunen være naturlig, sett i lys av særlig det fylkeskommunale ansvaret for videregående opplæring, inkludert yrkesfaglige studieretninger. En slik kobling i integreringsarbeidet har KS også tidligere tatt til orde for. Det vil imidlertid fortsatt være et behov for nasjonal samordning og kompetansesamling om introduksjonsordningen.

2 Samferdsel

2.1 Kollektivtransport

På samferdselsfeltet er allerede store deler av den nasjonale oppgaveporteføljen tillagt fylkeskommunene. De har ansvar for store deler av kollektivtransporten: Rutetransport med buss, båt, trikk, t-bane og bybane, samt skoleskyss i eget fylke. I tillegg til dette kommer TT-ordningen, fylkesveiene (som utgjør ca. 80 % av vegnettet), og fylkesvegferjene. Fra 2020 overtar fylkeskommunene også offentlig kjøp av regionale flyruter, samt eierskap og forvaltning av regionale fiskerihavner, og gjennom anmodningsvedtak fra Stortinget utredes nå overføring av den fylkeskommunale delen av Sams Vegadministrasjon til fylkeskommunene.

I tråd med sin tilnærming om å styrke de oppgaver og roller som fylkeskommunene allerede har foreslår utvalget å overføre følgende oppgaver på samferdselsfeltet til fylkeskommunene:

- Kjøp av fylkesinterne togruter og togruter mellom Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo.
- Forvaltning av tilskudd for utvidet tilbud for tilrettelagt transport (TT-ordningen).
- Forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd.

Utvalgets forslag samler ansvaret for tilnærmet all kollektivtransport under et regionalt folkevalgt nivå, og således kan de nye fylkeskommunene se transporttjenester under ett og i sammenheng med øvrig regional planlegging. Dette vil kunne effektivisere innsatsen i hele regionen. Nærhet til innbyggere og reisende vil også gi økt fleksibilitet. Slik kan kapasitet og frekvens tilpasses lokale og regionale endringer i etterspørselen. Sammen med ansvaret for organisering av egen vegadministrasjon, mener KS at foreslått endring legger til rette for en effektiv, helhetlig, bærekraftig og klimavennlig transportutvikling.

2.1.1 Kjøp av persontransport med tog

For lokale og regionale togruter som inngår i fremtidens Intercity-nett, vil Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo utgjøre det geografiske nedslagsfeltet for mesteparten av togrutene. Disse fylkene har også høy befolkningstetthet og arbeids- og bosettingsområder som krysser fylkesgrenser. Et samlet ansvar for kollektivtransport vil kunne gi samordningsgevinster og mer brukervennlige løsninger. Det gjelder spesielt med tanke på at det nå utvikles mobilitetssystemer som kan være tverrsektorielle, og se hele reisekjeden under ett.

Utvalget foreslår at Østfold/Buskerud/Akershus kan ta et vertskommuneansvar som det største «jernbanefylket». En overføring av ansvaret for kjøp av persontransport med tog forutsetter en tydelig

forpliktelse om samarbeid og utvikling av et koordinert togtilbud på tvers av fylkesgrensene. Togtilbudet i en region vil påvirke hele resten av systemet og gjøre flaskehalser enda mer problematisk enn i dag. I så måte vil KS påpeke at det er avgjørende for en vertskommuneløsning at det samtidig etableres gode mekanismer for løsning av eventuelle interessekonflikter mellom regioner/fylker når det gjelder å beslaglegge kapasitet.

Utvikling av et lokalt og regionalt togtilbud er langt mer kostnadskrevenne enn øvrig kollektivtransport. Gitt at ansvaret for kjøp av togtransport overføres til fylkeskommunene, forutsetter KS at utgiftene fullt ut kompenseres gjennom rammetilskuddet.

2.2 Forvaltning av tilskudd for utvidet tilbud for tilrettelagt transport for funksjonshemmede (TT-ordningen)

Gjennom å overføre tilskuddsordningen vil fylkeskommunene kunne se TT-tilbudet som en integrert del av et samlet kollektiv- og transportsystem. Dette gjelder særlig det ordinære kollektivtilbudet som de siste årene har gjennomgått store endringer med tanke på universell utforming. Å tilgjengeliggjøre det ordinære kollektivtilbudet også for grupper som tidligere hadde behov for særskilt tilrettelegging er og vil være en viktig oppgave for fylkeskommunene. Samtidig vil det fremdeles være behov for en god og effektiv TT-ordning. KS støtter utvalgets forslag da det vil sette fylkeskommunene i stand til å se sammenhengen mellom et tilgjengelig universelt utformet kollektivtilbud og en god og effektiv TT-ordning, slik at fremkommelighet og mobilitet sikres. En utfordring for fylkeskommunene vil være å sørge for at en sårbar målgruppe ikke forsvinner i mengden når et samlet transporttilbud skal vurderes. Videreføring av dagens brukermedvirkning er en forutsetning for at overføringen skal oppleves som god for en sårbar målgruppe.

2.3 Forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd

Regjeringen har som langsiktig mål at alle landets husstander skal ha tilbud om høyhastighetsbredbånd. Det er også et nasjonalt mål at det skal være mobildekning der folk bor, jobber og ferdes. Utenfor byer og tettsteder er mange avhengige av offentlig støtte og egne initiativ for å få på plass en tilstrekkelig infrastruktur. Per i dag er den statlige støtten langt lavere enn hva det søkes om. For 2018 er det bevilget 69 millioner kroner.

En fordel med at ordningen legges til fylkeskommunene vil være at tilskuddet kan sees i sammenheng med øvrige innsatsområder i en regional plan og i nær dialog med kommunene. En utfordring vil være stor variasjon i behov ut fra geografi /bosetning. Forutsetninger for å lykkes er at fylkeskommunene etablerer tydelige kriterier for vurdering av søknader. Det gjenstår å enes om hvordan tilskuddet skal fordeles mellom fylkeskommunene.

3 Miljø, klima og naturresurser

Utvalget foreslår følgende oppgaveoverføringer:

- Ansvar for klima- og miljøoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av forurensningsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage.
- Fylkeskommunene får et regionalt samordningsansvar på klimaområdet knyttet til oppfølging av klimaloven.
- Myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til utbygging av vannkraft på 1-10 MW og vindkraft over 1 MW/fem turbiner som i dag ligger til NVE. Fylkeskommunene kan benytte NVE i saksbehandlingen.
- Mer myndighet til fylkeskommunene i forbindelse med saksbehandling av akvakultursøknader

KS mener at ekspertutvalgets forslag til overføring av oppgaver og myndighet vil gi mulighet til en helhetlig tilnærming til et felt som nå er fragmentert. Dette inkluderer vannkraft, akvakultur, vilt, fisk, truede, sårbare og uønskede arter. En samling av de regionale kompetansemiljøene på området vil gjøre forvaltningen mer effektiv og gi bedre grunnlag for å se ulike arter i sammenheng.

3.1 Klimaområdet

KS er enig med ekspertutvalget i at en overføring av større ansvar for klima- og miljøoppgaver og tilhørende myndighet vil kunne gi en bedre og mer samordnet gjennomføring av klimapolitikken. Samtidig vil det kunne styrke fylkeskommunen som faglig veileder og samarbeidspartner for kommunene. Regional plan vil også bli styrket som verktøy for reell styring av samfunnsutviklingen. KS vil likevel påpeke at det er behov for en gjennomgang av ansvar og oppgaver på dette feltet, slik at det ikke oppstår overlapp mellom fylkeskommunene og fylkesmannen.

3.1.1 Klimatilpasning

KS støtter ekspertutvalgets prinsipp om at fylkeskommunens veiledningsansvar overfor kommunene i plansaker bør brukes til å ivareta hensynet til nødvendig klimatilpasning. Likevel påpekes det at det er behov for å avklare ansvar og roller mellom fylkeskommunen, NVE, DSB, Miljødirektoratet og fylkesmannen på dette feltet. I tillegg ligger det en stor utfordring i å sikre tilstrekkelige økonomiske virkemidler til å håndtere alle tiltakene. KS vil derfor påpeke at tilskuddsordningen på klimatilpasningsområdet som foreslås overført er helt utilstrekkelig til å løse dagens, så vel som framtidige oppgaver på området. KS mener det er behov for utredning av ytterligere ansvar innen klimatilpasningsområdet med sikte på overføring til fylkeskommunene.

3.2 Vannforvaltning

Ekspertutvalget mener at Regjeringens forslag om å frakoble de regionale vannforvaltningsplanene fra Plan- og bygningsloven (PBL), samt å flytte ansvaret som regional planmyndighet fra fylkeskommunene til statlig nivå, er i motstrid til både intensjonene med PBL som samordningslov og målet med regionreformen. Utvalget ser med bekymring på at oppgaver tas ut fra PBL. Dette er helt i tråd med KS sitt syn.

3.3 Naturforvaltning

Ekspertutvalget foreslår at ansvaret for truede arter og villreinforvaltning bør legges til det regionale nivået. Vernet av truede arter kan etter KS sitt syn styrkes blant annet gjennom langt bredere folkevalgt forankring. Fylkeskommunenes nærhet til de områdene hvor vern av truede arter er aktuelt vil kunne bidra til en bedre forståelse for vernehensyn, og en bedre forankring i lokalsamfunnene.

Videre foreslår utvalget at forvaltningen av rovvilt kan håndteres av et folkevalgt regionalt nivå, men at rammene som angir minstenivå av bestand for rovdyr fremdeles skal legges nasjonalt. De eksisterende rovviltnevdene, oppnevnt av KLD, nedlegges. De samme argumentene vil kunne gjøre seg gjeldende vedrørende dette forslaget som vedrørende andre truede arter. Temaet er imidlertid gjenstand for særlige splittelser både nasjonalt og lokalt. Det er relevant å påpeke at samtidig som interessemotsetninger kan stimulere engasjement, interesse og deltagelse, kan dype konflikter virke ødeleggende i lokalsamfunn og i regioner. KS mener likevel at en fylkeskommunal ansvarsovertakelse på rovviltfeltet vil kunne bidra, som også for truede arter, til en lokal forankring til det beste for feltet.

Utvalget foreslår at relevante tilskuddsordninger som i dag forvaltes av Miljødirektoratet foreslås overført til fylkeskommunene. KS støtter dette forslaget, men understreker at dette er på bakgrunn av et ønske om at disse tilskuddsordningene på sikt er en del av rammefinansieringen.

Ansvar for verneområdene som i dag forvaltes av fylkesmannen foreslås overført til fylkeskommunene. En slik overføring vil kunne bøte på den utbredte opplevelsen av den lokale verneområdeforvaltningen som i realiteten å være statlig kontrollert og styrt. KS mener forslaget bidrar til å styrke demokratiet. Videre støtter KS utvalgets forslag om å overføre ansvaret for å utarbeide verneforslag til fylkeskommunen, men forutsetter at rollefordeling og grensesnitt mot Miljødirektoratet utredes videre.

Ekspertutvalget foreslår videre at Miljødirektoratet gis innsigelsesmyndighet på fagområdene som overføres. En slik løsning vil kunne sikre ivaretagelse av nasjonale interesser, samtidig som en mer fruktbar stat/region-relasjon kan utvikles. KS støtter derfor en slik innsigelsesmyndighet.

3.4 Friluftsliv

Utvalget ser ikke hensikten med at både fylkeskommune og fylkesmann veileder og følger opp kommunene med hensyn til friluftsliv og ivaretagelse gjennom planlegging. Fylkeskommunene har et generelt planfaglig veiledningsansvar overfor kommunene, og friluftsliv blir et naturlig element i dette arbeidet. Utvalget mener de regionale friluft oppgavene bør samles hos fylkeskommunen, noe KS støtter.

Spillemidler til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter saksbehandles i dag av DNT, samtidig som de selv er den største søkeren. Denne rolleoverlappingen er ikke helt uproblematisk. Å samle all offentlig tilskuddsforvaltning for friluftsliv hos fylkeskommunene vil gi bedre oversikt og helhetsforståelse. Det er åpenbart at friluftslivsfeltet er mangfoldig, og derfor krever skreddersøm og regional tilpasning og mobilisering. KS støtter ekspertutvalgets forslag om å samle ansvaret, oppgavene og forvaltningen innen friluftsliv til fylkene. Statlig sikra friluftsområder bør i tråd med dette overføres fylkeskommunal forvaltning. Det finnes i dag over 2400 slike områder.

Utvalgets forslag vil også gi bedre mulighet til å se sammenheng med øvrige oppgaver innenfor bl.a. landbruk, reiseliv, kompetanse og arealforvaltning. KS mener dette vil gi bedre forankring av viktige nasjonale miljøpolitiske mål lokalt og regionalt.

3.5 Akvakultur

En enklere, mer samordnet og effektiv forvaltningsmodell for akvakultur har vært etterspurt i en årrekke. Forskningen, næringen og sentrale forvaltningsorganer som Nærings- og fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet, har pekt på at det å samle mer myndighet på en hånd kan være et effektivt enkelttiltak for å oppnå dette. Evalueringen av Trøndelagsmodellen 2003-2005 viser at en slik modell gir raskere saksgang og mer helhetlig og effektiv forvaltning. En delegering av disse oppgavene innenfor akvakulturforvaltningen til fylkeskommunene tar også hensyn til gjennomføringen av nasjonal havbrukspolitikk, samtidig som det åpnes for økt innflytelse fra fylkeskommunene i å utvikle rollen som samfunnsutvikler. Samtidig vil gjennomføringen av et slikt forslag bidra til å styrke den regionale planleggingen, gjennom å se virkemidler og oppgaver i sammenheng på tvers av sektorer og lovverk. KS vil derfor anbefale at fylkeskommunene delegeres myndighet som statlige sektormyndigheter i dag besitter i forbindelse med saksbehandling av akvakultursøknader.

3.6 Regional planlegging som verktøy i ressursforvaltningen

Utvalget mener at fylkeskommunene bør ta en mer aktiv rolle i ressursforvaltningen ved å utarbeide regionale planer for bærekraftig utnyttning av naturressurser, og at planene må tillegges større vekt i konsesjonsbehandlingen og ved utforming av nasjonal politikk. Regional planlegging kan ha en sentral rolle i å ivareta viktige hensyn i ressursforvaltningen særlig i et tilstrekkelig geografisk perspektiv. På denne måten kan de bidra til en mer helhetlig areal- og ressursforvaltning i fylket. Styrking av regional plan som grunnlag for enkeltvedtak i ressursforvaltningen vil gi større forutsigbarhet for kommuner, innbyggere og initiativtakere. KS støtter dette.

4 Kultur og kulturminnevern

Utvalget foreslår følgende oppgaveoverføringer innen kultur og kulturminnevern:

- Ansvar for prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter og som i dag ligger til Norsk Kulturråd.
- Ansvar for samtlige institusjoner innenfor kapittel 323 Musikk og scenekunst, post 60 Landsdelsmusikerne i Nord-Norge, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og post 73 Region- og distriktsopera som i dag ligger til Kulturdepartementet. Fra post 70 under samme kapittel overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester. Flertallet av tilskuddene som finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslås også overført.
- Ansvar for flertallet av museer som finansieres over kapittel 328 Museum og visuell kunst, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Flertallet av tilskudd som i dag finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslås også overført.
- Ansvar for investeringsmidler tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som i dag ligger til Kulturdepartementet (kapittel 322 Bygg og offentlige rom, post 70 Nasjonale kulturbygg).
- Ansvar for forvaltning av spillemidler til kulturbygg, Den kulturelle skolesekken, Musikkutstyrsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafttak for sang og Ordningen for historiske spill som i dag ligger til Kulturdepartementet.
- Ansvar for forvaltning av spillemidler på biblioteks-, arkiv- og museumsfeltet som i dag ligger til Nasjonalbiblioteket, Arkiverket og Kulturrådet. Spillemidlene til idrettsanlegg i kommunene foreslås fordelt direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i Kulturdepartementet.
- Ansvar for hovedmengden av førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet som i dag ligger til Riksantikvaren. Ansvar for relevante tilskuddsordninger foreslås lagt til fylkeskommunene.

4.1 Kultur

Fylkeskommunene har i dag et betydelig ansvar for idrett, kultur og kulturminnevern. Samtidig er disse politikkområdene tilgrensende til andre viktige politikkområder underlagt fylkeskommunalt ansvar. Dette gjelder særlig folkehelse, opplæring, næringsutvikling og friluftsliv. En overføring av ansvar og midler som foreslått av utvalget vil gjøre det mulig å se sektorovergripende sammenhenger og utnytte feltets fulle potensiale i samfunnsutviklingen. Kultur har i seg selv stor betydning for den identitet og selvforståelse vi har som mennesker. Samtidig spiller kulturen en viktig rolle på svært mange felt, blant annet ved å skape trivsel som grunnlag for folkehelse, bosetting og næringsutvikling. Kultur bidrar også til sysselsetting både i sentrale strøk og i distriktene. Det er derfor klart at kultur kan og bør spille en stor og selvsagt rolle i fylkeskommunenes samfunnsutvikleroppdrag. På denne bakgrunn støtter KS ekspertutvalgets forslag om å overføre ytterligere oppgaver på feltet til fylkeskommunene. KS støtter også utvalgets vurdering av at fylkeskommunen kan legge til rette for, tilpasse, og utvikle det profesjonelle og frivillige kunst- og kulturtilbudet til regionens og lokalsamfunnenes ønsker og behov.

4.1.1 Tilskudd til kulturinstitusjoner

For KS er det også en viktig positiv virkning av ekspertutvalgets forslag at man vil få endret et finansieringssystem. Dagens tredelte finansiering (lokalt – fylkeskommunalt – statlig) medfører ofte i praksis at staten tar beslutninger, og kommuner og fylkeskommuner må følge opp for å unngå at institusjonene blir tapere. En slik modell vanskeliggjør strategiske beslutninger tatt på bakgrunn av langsiktige, regionale prioriteringer.

Selv om det etter KS oppfatning ikke er noen motsetning mellom å være regionalt finansiert/eid og å være en del av nasjonal kulturpolitikk, vil KS bemerke at dersom man skal operere med nasjonale institusjoner er det av avgjørende betydning å anerkjenne at flere av de store institusjonene utenfor Oslo har et like tungt og viktig nasjonalt oppdrag som institusjoner i Oslo. KS vil bemerke at det er behov for en gjennomgang av hvilke institusjoner som skal regnes som nasjonale, og dermed fullfinansieres over statsbudsjettet, slik at det som oppleves som en skjevfordeling ikke videreføres.

Alle konsoliderte museer har nasjonale oppgaver på ett eller flere områder. KS støtter utvalgets forslag om en tydelig regional rolle på museumsområdet og mener dette vil kunne understøtte, og styrke, utvikling av museumssektoren. Samtidig mener KS det er påkrevd med en gjennomgang, og fornying, av den nasjonale museumspolitikken.

4.1.2 Kulturrådet

Kulturrådet er en nasjonal arena for konkurranse mellom prosjekter innenfor det frie, profesjonelle kulturfeltet. Vurderingen av prosjektene er basert på fagfellelvurdering, og disse gir derfor en særlig stor legitimitet. KS mener derfor at det er viktig at Kulturrådets rolle som en nasjonal arena opprettholdes, men da primært med oppgaver knyttet til Kulturrådets opprinnelig oppdrag som forvalter av Norsk kulturfond, slik ekspertutvalget foreslår.

4.2 Forvaltning av spillemidler

KS er usikker på hvilke konsekvenser utvalgets forslag om overføring av ansvaret for forvaltning av spillemidler til den kulturelle skolesekken får for Kulturtanken, som er det statlige organet for ordningen. KS mener at Kulturtankens rolle i framtiden må begrunnes i oppgaver hvor det gir tydelig merverdi at disse løses i fellesskap, som f.eks. enkelte samordningsoppgaver, eller utviklingen av felles IT-infrastruktur. Det bør imidlertid vurderes om dette må organiseres som et statlig organ, eller kan ivaretas som et felles ressurscenter etablert av og for fylkeskommunene.

Overføringen av oppgaver på bibliotekfeltet som foreslås av utvalget, vil bidra til en gjennomføring av nasjonal bibliotekpolitikk på lokalt nivå som er tilpasset regionale behov og vedtatt bibliotek- og kulturpolitikk. Den vil videre kunne føre til økt dialog mellom fylkeskommunen og Nasjonalbiblioteket om bibliotekutvikling i regionen, og styrket samhandling mellom fylkeskommunen og kommunene. I likhet med hva som gjelder for kulturfeltet for øvrig, vil overflytting også kunne føre til bedre politisk forankring og politisk bevissthet om bibliotekutvikling regionalt og lokalt. KS vil også bemerke at et viktig prinsipielt moment ved forslaget er at det vil føre til folkevalgt styring av prosjektmidler som i dag tildeles administrativt.

KS støtter utvalgets forslag om en modell der tippemidlene til idrettsanlegg i kommunene fordeles direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i departementet. Det vil sannsynligvis forenkle forvaltningen av midlene.

KS støtter utvalgets anbefaling om at kriteriene for fordeling av midler til post 1.1 «Idrettsanlegg i kommunene» bør vurderes på nytt. I tillegg bør andre oppgaver, som eksempelvis idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av enkelte anleggstyper, overføres fra Kulturdepartementet til fylkeskommunene. Dette vil kunne bidra til raskere saksbehandling av søknader om forhåndsgodkjenning. Det finnes betydelig kompetanse i fylkene både om de statlige bestemmelsene for ordningen med spillemidler til idrettsanlegg, og om lokale og regionale behov. KS er av den oppfatning at ordningen i større grad enn i dag kan tilpasses regionale behov, for eksempel ved at fylkene, om de finner det hensiktsmessig, fritt kan disponere en andel av det årlige tilskuddet til fortløpende saksbehandling av anlegg for egenorganisert aktivitet, eller innovative anleggstyper som det innenfor dagens rammer ikke gis rom for.

Filmfeltet er ikke er omtalt av ekspertutvalget, og KS mener det god grunn til å implementere de prinsipielle linjene utvalget har trukket opp også på dette feltet. Dette er allerede godt forankret som en regional oppgave, og de regionale filmsentrene er en godt utviklet infrastruktur. Filmsentrene er et godt eksempel på regionalpolitisk prioritering av et felt, og dette vil ved regionalisering kunne sees tettere i sammenheng med andre satsinger. I tråd med dette bør regionale filmsentre og -fond styrkes, og overta deler av filminstituttets midler. En etablert struktur med god kunnskap om bransjen og det regionale næringslivet vil på den måten utnyttes bedre. Et samarbeid mellom regionene vil styrke feltet ytterligere. KS foreslår derfor at regional filmsatsing (kap. 334, post 73) overføres fylkeskommunene.

4.3 Kulturminnevern

Stortinget har allerede vedtatt en oppgaveoverføring som betyr at store deler av Riksantikvarens førstelinjeoppgaver overføres til fylkeskommunene. Ekspertutvalget støtter dette, og mener videre at Riksantikvaren fremdeles bør være fredningsmyndighet og klageorgan for vedtak fattet i fylkeskommunene, beholde innsigelsesmyndighet og ha ansvar for særlig viktige nasjonale oppgaver. Riksantikvaren og Kulturminnefondet forvalter betydelige statlige tilskuddsmidler, og det anbefales at ansvar for en rekke av disse ordningene overføres.

Det er tjenlig at direktoratet fortsatt tar ansvar for særlig viktige nasjonale oppgaver, er klageorgan for vedtak fattet i fylkeskommunene, og beholder innsigelsesmyndighet. Det kan dog diskuteres om Riksantikvaren fremdeles bør være fredningsmyndighet, ut over en framtidig funksjon som klageorgan. I dag har fylkeskommunene som regional kulturminnemyndighet få formelle virkemidler for å sikre vern. KS mener derfor at en helhetlig tilnærming bør innebære overføring av en rekke av kulturminnelovens hjemler, inkludert fredning. I tillegg bør det vurderes om regional plan i større grad kan utnyttes til å sikre kulturminneinteresser.

Utvalget foreslår også å overføre tilskuddsmidlene til fylkeskommunene. I dag er prinsippet at Riksantikvaren som nasjonal kulturminnemyndighet freder kulturminner og slik vedtar forvaltningsmessige og økonomiske forpliktelser for fylkeskommunene. Dette vil naturlig nok ofte skape et gap mellom statlige forventinger og fylkeskommunens ressurser. Dette kan bidra til at kulturminnevernet blir et mer interessant regionalt politikkområde, med rom for helhetlig, langsiktig og forutsigbar styring.

Kulturminnefondets midler er ikke foreslått overført, til tross for at disse utelukkende går til regionale og lokale kulturminner som fylkeskommunen og kommunene har forvaltningsansvar for. KS mener at også disse midlene bør overføres fylkeskommunen. Dersom det ikke legges opp til en helhetlig overføring av de statlige tilskuddsordningene, bør det tas initiativ til et formalisert samarbeid mellom Kulturminnefondet og fylkeskommunene.

5 Helse og levekår

5.1 Folkehelse, barnevern og familievern

Utvalget foreslår at følgende ansvar overføres til fylkeskommunene:

- Ansvar for folkehelseoppgavene som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av oppgaver knyttet til tilsyn. Ansvar for tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid som i dag ligger til Helsedirektoratet og fylkesmannen.
- Ansvar for pedagogisk-psykologiske støttetjenester (PPT) som i dag ligger til Statped, og ansvaret for veiledning og støttetjenester overfor kommunene. Ansvar for statens spesialskole i Skådalen

foreslås overført til Oslo kommune som må ivareta et landsdekkende tilbud. Øvrige oppgaver i Statped kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Statped nedlegges.

- Ansvar for barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon som i dag ligger til Bufetat. Ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år forblir statlige. Bufetat legges ned. Bufdir beholdes som fagdirektorat for barnevernet.
- Ansvar for familievernet som i dag ligger til Bufetat.

5.1.1 Folkehelse

Utvalget foreslår at fylkesmannens oppgaver på folkehelseområdet overføres til fylkeskommunene, med unntak av fylkesmannens tilsynsansvar. I tillegg forslår utvalget at ansvaret for flere tilskuddsordninger som i dag forvaltes av Helsedirektoratet og fylkesmannen med relevans for folkehelsearbeidet lokalt og regionalt overføres til fylkeskommunene. Det gjelder også det nyetablerte program for folkehelsearbeid i kommunene. Dette gir ifølge utvalget både potensial for effektivisering, mindre byråkrati og bedre målretting av midlene. Utvalget mener videre at det er uhensiktsmessig med en statlig tilsynshjemmel overfor fylkeskommunene på området.

KS mener at en styrking av fylkeskommunenes ansvar som regional utviklingsaktør kan gi særlige fordeler for helhetlig planlegging og styrke folkehelsefeltet betraktelig. KS støtter videre utvalgets argumentasjon om at fylkeskommunal egenkontroll bør foretrekkes framfor statlig tilsyn på området.

KS støtter forslaget om overføring av de nevnte tilskuddsordninger fra Helsedirektoratet og fylkesmennene på folkehelseområdet.

5.1.2 Spesialpedagogisk støtte til skoleelever

Statped er en støttetjeneste for PP-tjenesten, som den enkelte kommune og fylkeskommune selv har ansvaret for. Organisasjonen er underlagt Utdanningsdirektoratet. Statpeds kompetanse og virkeområde er svært spesialisert, og brukergruppene er små. I så måte er det avgjørende at tjenesten legges på et forvaltningsnivå som dekker et stort nok befolkningsgrunnlag til å kunne tilby faglig gode tjenester på en effektiv nok måte til brukergruppen det gjelder. Samtidig vil KS, som ekspertutvalget, understreke betydningen av sammenhengende og gjennomgående oppgaveansvar også på dette feltet. Selv om oppgavene i stor grad er faglige, og i liten grad gjenstand for politisk debatt, bør den tilpasses lokale og regionale behov. Dette tilsier at de oppgavene som utvalget foreslår å overføre fylkeskommunene kan skjøttes godt på et regionalt folkevalgt nivå. Befolkningsgrunnlaget blir stort nok til å kunne tilby faglig gode tjenester, mens oppgavene vil bli forvaltet nært nok innbyggerne til at lokal tilpasning muliggjøres. De nye fylkeskommunene vil være store nok til å kunne rekruttere og beholde gode fagmiljøer. På denne bakgrunnen støtter KS ekspertutvalgets forslag.

5.1.3 Familievernet

Familievernet skal være et innbyggernært tilbud med lav terskel.. Familievernet skal samarbeide tett med familier og flere kommunale tjenester. KS er enige med utvalget som mener at fylkeskommunene kan bidra til større innbyggernærhet og fleksibilitet, og at det kan gi bedre vilkår for faglig utvikling som er i tråd med kommunenes behov.

5.1.4 Institusjoner og fosterhjem

Bufetats hovedoppgaver på barnevernsområdet er rekruttering og formidling av fosterhjem, og etablering og drift av institusjoner. Kommunene har bestilleransvar. I tillegg har Bufetat tilbud om enkelte spesialiserte hjelpetiltak i hjemmet. Særlig Bufetats oppgaver på institusjonsområdet er spesialiserte og krever et større befolkningsgrunnlag for å sikre et fagmiljø og en rasjonell funksjonsdeling. Samtidig taler mye for at barnevernsoppgaver bør løses så nært innbyggerne som mulig. I så henseende fremstår

fylkeskommunene som en ideell oppgaveløser, med både høyere befolkningstetthet enn de fleste kommuner, og større grad av nærhet til kommunene som organisasjoner enn statlig nivå.

Enkelte av institusjonene på barnevernsfeltet er svært spesialiserte. I så måte vil det være nødvendig med et befolkningsgrunnlag ut over flere av de nye fylkeskommunene for å kunne gi et godt nok tilbud. KS mener dette kan løses gjennom samarbeid mellom fylkeskommunene, for eksempel gjennom en vertsfylkeskommuneordning.

For kommunene er det avgjørende at oppgaver og ansvar på barnevernområdet er tydelige. Dersom fylkeskommunene skal overta ansvar må staten trekke seg mer tilbake, sammenlignet med i dag. For kommunene vil det ikke være en forbedring av status quo dersom de opplever at fylkeskommunene utgjør en ny instans med delvis overlappende oppgaver med statlige instanser. Derfor er det avgjørende at fylkeskommunene utvikler sine tjenester i tett samhandling mellom kommuner og fylkeskommuner. Det vil kreve en videreutvikling av det politiske og faglig-/administrative samarbeidet mellom kommunene og de nye fylkeskommunene.

KS foreslår i tillegg at veiledningsteam, dvs. tilbud om veiledning til kommuner som ønsker å styrke og utvikle barnevernstjenesten, og ansvar for gjennomføring av kompetansestrategien, overføres til fylkeskommunene. Begge bidrar til å utfylle fylkeskommunens oppgaveportefølje på barnevernsfeltet.

5.1.5 Adopsjon

Bufetat overtok ansvaret for utredninger av adopsjonssaker fra kommunene i 2015, men kommunene har fremdeles oppgaver i forbindelse med disse sakene. Dette er en relativt liten oppgave, og behovet for et fagmiljø på feltet tilsier at oppgaven bør legges til et forvaltningsnivå med et tilstrekkelig befolkningsgrunnlag. Tatt i betraktning ekspertutvalgets vilkår om at oppgaver bør tillegges lavest mulig forvaltningsnivå hvor oppgaven kan utføres med tilfredsstillende effektivitet, tilsier dette overføring til fylkeskommunen. KS vil likevel påpeke at en eventuell overføring av dette ansvaret må ses i sammenheng med forslaget om å overføre andre oppgaver på tilstøtende områder.

5.1.6 Kommunenes ansvar for barnevernet

Ekspertutvalget har anbefalt å utrede en generell overføring av ansvaret for barnevernstjenester fra kommunene til fylkeskommunene. KS mener at barnevernet fortsatt bør være underlagt kommunal politisk styring, slik at det blir sett i sammenheng med kommunenes helhetlige ansvar for oppvekstmiljø og for tjenester til utsatte barn og familier.

5.1.7 Spesialisthelsetjenestene

Utvalget foreslår å vurdere sykehusenes organisering på nytt, og at en fylkeskommunal modell da bør inngå i vurderingen. Utvalget er av den oppfatning at de nye fylkeskommunene i lys av sin størrelse vil kunne håndtere dette. KS mener det er vanskelig å si noe om ønsket organisering av sykehusene på nåværende tidspunkt, men støtter den løsningen som ekspertutvalget foreslår: En åpen utredning av ulike løsninger hvor en overføring til det regionale nivået er et av alternativene.

6 Regional planlegging

Utvalget foreslår følgende:

- å tydeliggjøre og forankre statens plikt til deltakelse og oppfølging av regionale planer i plan- og bygningsloven.
- å vurdere hvordan fylkesmannen kan innta en tilsynsrolle overfor statlige etater med hensyn til faktisk deltakelse i planprosesser og oppfølging i tråd med plan- og bygningsloven.

- å utvikle fastere prosedyrer for å sette samfunnsmål for KVV-arbeidet i den innledende idéfasen i KS-systemet, og for tilsvarende prosesser for vurdering av andre store statlige investeringer.
- at regionale planbestemmelser videreutvikles og formidles som et virkemiddel for en langt større bredde av temaer enn hvordan det brukes i dag
- at det i plan- og bygningsloven åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan tre inn i myndigheten til kommunestyret og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal plan med juridisk bindende virkning
- at staten aktivt bruker muligheten til å gi tydelige nasjonale forventninger til regional planlegging som virkemiddel for gjennomføring av nasjonal politikk

Utvalget påpeker også behovet for gjennomgang av sektorlover med sikte på bedre harmonisering med plan- og bygningsloven.

6.1 Regional planlegging

Flere av tiltakene som fremmes av utvalget er allerede lansert av regjeringen i Meld. St. 22 (2015-2016) og Prop. 84 S (2016-2017). Dette gjelder spesielt «tydeliggjøre og forankre statens plikt til deltakelse og oppfølging av regionale planer» og til dels også «KVV-systemet». KS støtter disse forslagene.

For at fylkeskommunene skal kunne fylle den regionale samfunnsutviklerrollen er styrking av den regionale planleggingen og økt forpliktelse sentralt. Regional planlegging er det viktigste verktøyet fylkeskommunen har for å sørge for god samordning av hensyn og interesser med sikte på å oppnå en ønsket utvikling.

Dagens regionale planlegging forplikter i for liten grad staten. Skal man kunne utnytte det fulle potensialet i sektorovergripende regional planlegging, er det avgjørende at særlig staten forpliktes til både deltakelse i planleggingen og oppfølging av plan når denne er vedtatt. KS støtter forslaget om å ytterligere forplikte staten.

Forslaget om økt bruk av regionale planbestemmelser knyttet til viktige kommuneoverskridende arealutfordringer i fylket er et spørsmål som bør drøftes i tett dialog mellom fylkeskommunene og kommunene.

Forslaget som gir fylkeskommunene mulighet til å ivareta kommunale planoppgaver, etter anmodning fra enten kommunene eller pålegg fra staten, er et viktig demokratisk grep. Forslaget gir fylkeskommunene mulighet til å ivareta planoppgaver som alternativt vil bli gjennomført som statlig plan. I tillegg til i veg- og baneplanlegging, kan dette være aktuelt for planoppgaver knyttet til anlegg for vindkraft og vannkraft.

7. Planjuridisk veiledning av kommunene

Utvalget foreslår at ansvar for planjuridisk veiledning av kommunene som i dag ligger til fylkesmannen overføres til fylkeskommunene. Utvalget mener det er viktig å gjennomgå sektorlover med sikte på bedre harmonisering til plan- og bygningsloven. Dette vil forsterke og samle fagmiljøene, samtidig som kommunene vil kunne forholde seg til kun ett planfaglig veiledningsorgan. Kapasitets- og kompetanseutfordringer i kommunene understreker betydningen av å forsterke den planfaglige veiledningen. KS støtter dette forslaget, men vil påpeke at det krever endringer i plan- og bygningsloven.

8. Administrative og økonomiske konsekvenser

KS forutsetter fullfinansiering av oppgavene som overføres til fylkeskommunene gjennom regionreformen. Prinsippene for statlig styring av kommuner og fylkeskommuner innebærer at

kommunesektoren skal kompenseres fullt ut for anslåtte merutgifter som følge av nye oppgaver og endringer i regelverk. I den forbindelse må det også gjøres mer nøyaktige kostnadsberegninger av de oppgavene som blir besluttet overført til fylkeskommunene, og måten dette gjøres på bør avklares i nær dialog med fylkeskommunene og KS.

Hovedprinsippet må fortsatt være at midlene tilføres fylkeskommunene som frie midler gjennom rammetilskuddet og skatteinntektene, slik utvalget også foreslår. Skal et av hovedprinsippene bak reformen fullbyrdes, nemlig en styrking av demokratiet både generelt og regionalt, er dette en forutsetning.

KS vil i tillegg bemerke at det er forståelig at det oppstår usikkerhet blant ansatte hvis arbeidsplass foreslås underlagt et annet forvaltningsnivå, og dermed muligvis en annen type styring. Det er derfor viktig å understreke at fylkeskommunen er, og skal være, en god arbeidsgiver. Det må legges til rette for en god og ryddig prosess med så tidlige avklaringer som mulig. Videre må tillitsvalgte involveres etter hovedavtalene i KS-området og i stat, samt at det må legges til rette for en tilsvarende god prosess der hvor det er snakk om virksomhetsoverdragelse.

9 Internasjonalisering

Ekspertutvalget omtaler ikke fylkeskommunenes internasjonale arbeid i noen særlig grad i sin rapport. KS vil derfor påpeke at fylkeskommunene har et omfattende og aktivt internasjonalt engasjement. Evnen til innovasjon og samarbeid på tvers av sektorer og landegrenser gir et godt grunnlag for de nye regionenes evne til å skape dynamikk i samfunnsutviklingen. Deltakelse i EUs regionale utviklingsprogrammer og andre europeiske samarbeidsprogrammer er viktige verktøy for innovasjon og nyskaping.

Gjennom deltakelse i europeiske paraplyorganisasjoner innehar fylkeskommunene et betydelig europeisk kontaktnett som kan gi en direkte kanal for påvirkning inn i europeiske institusjoner og beslutningsprosesser.

Internasjonalt engasjement inngår som en naturlig del av rollen som regional samfunnsutvikler. Det bør derfor legges til rette for at europapolitisk og internasjonalt arbeid kan inngå som en viktig del av fylkeskommunenes oppgaver, inkludert resurser til dette arbeidet.

10 Ytterligere forslag til overføring

KS ber om at det også blir utredet å gi fylkeskommunene ansvar for regional samordning av brann- og ulykkesberedskap.

Osломarka og Markaloven er en spesielt viktig areal- og brukerinteresse i hovedstadsområdet. Det påpekes at berørte fylkeskommuner (Akershus, Buskerud, Østfold – fremtidige Viken, Oppland og Oslo) i dag ikke har ansvar for et av de viktigste friluftslivsområdene i regionen, eller noen formell rolle opp mot Markaloven utover klagerett. I arbeidet med etableringen av Markaloven ga Akershus fylkeskommune innspill om at fylkeskommunen kunne være rett instans for å inneha sekretariatsrollen for Markarådet, som ivaretar brukerinteressene. Med pågående endringer i oppgavefordeling, der fylkeskommunene overtar flere oppgaver innen blant annet friluftsliv bør det også være en mulighet til ny vurdering av modeller for forvaltning av marka og ivaretagelse av Markarådet. KS anbefaler derfor å vurdere

- 1) om de berørte fylkeskommunene kan gis et felles ansvar for myndighet etter Markaloven, som involverer Marka i sin helhet, eller
- 2) får en felles rolle i å ivareta sekretariatet for Markarådet, all den tid rådet skal ivareta brukerinteresser dersom fylkesmannen fortsatt skal ha ansvar etter Markaloven.

Med vennlig hilsen

Lasse Hansen
Adm.direktør

Helge Eide
områdedirektør interessepolitikk

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Den norske Dokumentarfilmfestivalen
Mylnevegen 17 A
6101 VOLDA

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
	23.01.2018	51945/2018/223	Hilde Hernes Hovland, 71 28 03 01	21.04.2018

Den norske dokumentarfilmfestivalen har fått innvilga eittårig driftstilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune

Fylkeskultursjefen har tildelt eir driftstilskot på 20 000 kroner for 2018.

Når de tar imot tilskotet, godtar de samtidig vilkåra for kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.

På side 2 i dette brevet finn de viktig informasjon om

- Vilkår for å få tilskot
- Kontroll
- Klagerett

Tilskotet blir utbetalt når vi har motteke bankkonto nummer.

Med helsing

Heidi-Iren Wedlog Olsen
fylkeskultursjef

Hilde Hernes Hovland
kontorsjef

Brevet er elektronisk godkjent og signert.

Intern informasjon for fylkeskommunen:

- For utbetaling av 20 000 kroner, når vi har motteke bankkonto nummer. Beløpet skal rekneskapsførast på budsjettpost 14701.50000.57.7712.1476 (KG 23250550) og overførast til bankkonto nr _____, org. nr. 984 105 754.

Kopi:
Volda kommune Stormyra 2 6100 Volda

Vilkår for kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune:

- Det er stilt krav til føring og revisjon av rekneskap i organisasjonar og institusjonar som får tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune. Det skal gå fram av årsmelding og **eigen post i rekneskapen** at det er motteke tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Ved tilsegn over 200 000 kroner er det stilt krav om autorisert revisor ved innsending av rekneskap.
- Det skal gå fram av program, informasjonsdokument, rapportar og liknande at verksemda har motteke tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Frist for å levere årsmelding og revidert rekneskap for 2017, og budsjett for 2018, er 30. juni 2018.
- Som prinsipp skal ein følgje fordeling mellom kommune/kommunar og fylkeskommune som er avtalt ved oppstart av eit tiltak. I spesielle tilfeller kan det gjerast ei anna vurdering.
- Ordninga med følgekort for funksjonshemma brukarar skal gjelde for dei opne kulturtilboda som tilskotsmottakarane står som arrangør av.
- Mottakarar av prosjekt- og driftstilskot skal så langt som råd vere tilgjengelege for alle, og bygge på prinsippet om universell utforming.
- Kulturinstitusjonar og frivillige organisasjonar gjer bruk av Kulturnett Møre og Romsdal sine tenester, www.mr.kulturnett.no
- Tilskotsmottakarar legg til rette for bruk av ordningane "kulturrabatt for ungdom".
- De må opplyse om organisasjonsnummer for å få tilskotet utbetalt.

Om klage

Vedtak om kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune til institusjonar og frivillige organisasjonar er ikkje enkeltvedtak etter Forvaltningslova. Dette betyr at det ikkje er moglegheit til å klage i slike saker.

Kontroll

Fylkeskulturavdelinga eller fylkesrevisjonen skal ha høve til å sette i verk kontroll med at midlane er eller blir brukt etter vilkåra (sak T-63/17, punkt 10).

MØRE OG ROMSDAL 110-SENTRAL KF

Volda kommune

Saksbehandler:
Kjetil Vikås
Tlf. 70 16 32 22

Deres referanse:

Vår referanse:
16/630-28 18/31441

Arkivkode:
037 M8

Dato:
17.04.2018

Til alle kommuner i Møre og Romsdal v/rådmann, vedrørende økt brukerbetaling for nødmeldetjenesten 110

Møre og Romsdal 110-sentral KF har mottatt forhåndsvarsel om oppsigelse av et større antall trygghetsalarmer tilknyttet sentralen som følge av velferdsteknologi satsingen i flere kommuner.

Med bakgrunn i at driftsgrunnlaget for 110 sentralen er basert på brukerbetaling fra kommunene i fylket vil tap av disse inntektene gi økt brukerbetaling for alle kommunene i Møre og Romsdal.

Forventet økning fra og med 2019 vil være inntil 8 kroner pr. innbygger avhengig av hvor stor del av kundemassen som blir tatt ut.

Med hilsen
Kjetil Vikås
avdelingsleder

Geir Thorsen
virksomhetsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.